PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PROJEKTU

STRATEGII ROZWOJU GMINY ROZOGI DO 2030 ROKU

ROZOGI, WRZESIEŃ 2022

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM ... 3

1 WPROWADZENIE ... 5

2 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ... 6
- 2.1 SZCZEBEL MIĘDZYNARODOWY I UNII EUROPEJSKIEJ ... 6
- 2.2 SZCZEBEL KRAJOWY ... 8

3 INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI ... 10
- 3.1 ZAWARTOŚĆ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ... 10
- 3.2 GŁÓWNE CELE I USTALENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ... 11
- 3.3 POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI ... 19
  - 3.3.1 SZCZEBEL REGIONALNY ... 19
  - 3.3.2 SZCZEBEL LOKALNY ... 23

4 ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POTENCJALNE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ... 24
- 4.1 CHARAKTERYSTYKA I OCENA STANU ŚRODOWISKA ... 24
  - 4.1.1 POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE ... 24
  - 4.1.2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE ... 25
  - 4.1.3 POKRYWA GLEBOWA ... 26
  - 4.1.4 BIOSFERA I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA ... 26
  - 4.1.5 POŁOŻENIE ZLEWNIOWE, RYS HYDROGRAFICZNY ORAZ STAN WÓD ... 27
  - 4.1.6 ZARYS GEOLOGICZNO-GEOMORFOLOGICZNY I STAN RZEŹBY TERENU ... 33
  - 4.1.7 KOPALINY I STAN ZAGOSPODAROWANIA KOPALIN ... 35
  - 4.1.8 WARUNKI KLIMATYCZNE ORAZ JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO ... 35
  - 4.1.9 KLIMAT AKUSTYCZNY I JEGO STAN ... 38
  - 4.1.10 SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI I JEGO STAN ... 39
  - 4.1.11 PROMIENIOWANIE ELEKROMAGNETYCZNE ... 41
  - 4.1.12 ZABYTKI ... 41
- 4.2 POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ... 45

5 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY ... 46
- 5.1 USTANOWIONE FORMY OCHRONY PRZYRODY ... 46
- 5.2 PROBLEMATYKA POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH ... 52
- 5.3 PROBLEMATYKA ZMIAN KLIMATYCZNYCH ... 55
- 5.4 ZAGROŻENIE SUSZĄ ... 57
- 5.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE ... 58
- 5.6 ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI ... 59

6 PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ... 60
- 6.1 WSTĘP……. ... 60
- 6.2 FORMY OCHRONY PRZYRODY ... 66
- 6.3 ROŚLINNOŚĆ, ZWIERZĘTA I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA ... 68
- 6.4 LUDZIE I WARUNKI ŻYCIA ... 71
- 6.5 WODY…… ... 72
- 6.6 POWIETRZE I KLIMAT ... 74
- 6.7 POWIERZCHNIA ZIEMI ... 75
- 6.8 KRAJOBRAZ ... 77
- 6.9 ZASOBY NATURALNE ... 79
- 6.10 ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE ... 80

7 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM ... 82

8 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW ... 83

9 ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE ... 84

10 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA ... 85

11 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ... 86

12 INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ... 87

ZAŁĄCZNIK: OŚWIADCZENIE

STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Rozogi do 2030 roku" (zwany dalej „Strategią") opracowany został zgodnie z wymogami ustawowymi, w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ponadto, projektowany dokument ten opiera się na wytycznych określonych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej – („Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik Praktyczny", 2021).

Punktem wyjścia do opracowania projektowanego dokumentu było wykonanie „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Rozogi" (zał. 2). Przeanalizowano szczegółowo najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Określono główne szanse i bariery oraz potencjał Gminy, nawiązujący do posiadanych zasobów i lokalnej specyfiki, w tym zróżnicowana terytorialnego. W diagnozie zawarto zarówno elementy retrospektywne, jak i opisujące przyszłość. Ponadto, analizy dokonywane były z uwzględnieniem otoczenia o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, w tym zastosowano metodę porównawczą charakteryzowanych zjawisk.

Poza diagnozą sytuacji w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w tym środowiskowym, dokonano opisu uwarunkowań wynikających z założeń, polityk i dokumentów strategicznych poszczególnych szczebli terytorialnych. Omówiono także szczegółowo wyniki przeprowadzonego badania ankietowego. Efektem końcowym przeprowadzonej diagnozy były wnioski, sformułowane w formie analizy SWOT.

Głównym celem projektowanej „Strategii" (zał. 1.) było wytypowanie założeń polityki rozwoju Gminy poprzez wskazanie: wizji rozwoju lokalnego, celów strategicznych i operacyjnych, kierunków działań i działań, a także oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników ich osiągnięcia. Zakres czasowy działań przewidzianych w „Strategii" przewiduje horyzont czasowy do 2030 roku. Zakres terytorialny obejmuje gminę wiejską Rozogi, w jej obszarze geograficznym i granicach administracyjnych.

PROGNOZOWANE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Na potrzeby oceny oddziaływań, podjęto próbę pogrupowania i uszeregowania poszczególnych kierunków działań, pod kątem ich rodzaju, mając na uwadze przewidywany wpływ na środowisko. Spośród zadań określonych w projekcie Strategii wyróżnia się zadania inwestycyjne oraz zadania „miękkie" i nieinwestycyjne.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływana na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy współczesnej i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Uwzględniono także uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie wydane przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska i Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny.

Zakładając, iż przedsięwzięcia inwestycyjne będą spełniały wymagania przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o ochronie przyrody i przepisów towarzyszących, można stwierdzić iż w większości będą pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska, będą przyczyniać się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz warunków i jakości życia ludzi. Działania te pozwolą osiągnąć długofalowe korzyści środowiskowe, społeczne i ekonomiczne, prowadzące w efekcie do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska.

W związku z tym, że zadania „miękkie" i nieinwestycyjne związane są z działaniami edukacyjnymi, informacyjnym i promocyjnymi lub organizacją, zarządzaniem oraz planowaniem, na etapie realizacji poszczególnych zadań „miękkich" i nieinwestycyjnych wyklucza się ryzyko negatywnego oddziaływania na środowisko.

ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Z uwagi na charakter działań proponowanych w projekcie Strategii oraz z racji braku ich znaczącego, negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze, w tym obszary Natura 2000, nie zachodzi konieczność kompensacji przyrodniczej.

Projekt SRG zawiera ustalenia uwzględniające zasady i standardy zrównoważonego rozwoju. Nie mniej w celu eliminacji lub ograniczenia ewentualnych negatywnych skutków realizacji ustaleń projektu Strategii pożądane jest podjęcie działań minimalizujących – rozdz. 8 Prognozy.

ROZWIĄZANA ALTERNATYWNE DO ZAPROPONOWANYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Nie proponuje się rozwiązań alternatywnych.

ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Nie wystąpi oddziaływanie transgraniczne.

1 WPROWADZENIE

CEL OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Gminy Rozogi do 2030 roku" (zwany w dalszej części także „projektem Strategii" lub „projektem SRG"), opracowanym w 2022 roku. Projektowany dokument określa strategiczne cele rozwoju gminy Rozogi w horyzoncie czasowym do 2030 roku. Strategia stanowić będzie podstawę do właściwego zarządzania gminą oraz do ubiegania się o środki zewnętrzne, w tym z Unii Europejskiej. Ustalenia zawarte w projekcie SRG stanowią podstawę do prowadzenia przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju społecznego i gospodarczego. Ponadto, projektowany dokument wskazuje, jakie są najważniejsze do rozwiązania problemy społeczne, gospodarcze, infrastrukturalne i ekologiczne, na których powinna być skoncentrowana uwaga, a tym samym cele i kierunki działań.

PODSTAWY FORMALNO-PRAWNE OPRACOWANIA

Podstawę formalno-prawną prognozy oddziaływania na środowisko stanowi: ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [1].

ZAKRES OPRACOWANIA

Zakres merytoryczny prognozy oddziaływania na środowisko uwzględnia:

- Art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko do projektu Strategii, wydane przez:
  - Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Olsztynie,
  - Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Olsztynie.

[1] Publikatory poszczególnych aktów prawnych, aktualne na dzień sporządzenia Opracowania, przytoczono w spisie materiałów źródłowych.

2 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

2.1 SZCZEBEL MIĘDZYNARODOWY I UNII EUROPEJSKIEJ

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym (Unijnym) są egzekwowane poprzez transponowanie założeń, zaleceń, dyrektyw lub postanowień do odpowiednich, polskich aktów prawnych i wykonawczych (np. do ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustawy o ochronie przyrody, ustawy Prawo wodne, itd.).

Do najważniejszych dokumentów szczebla międzynarodowego i wspólnotowego, formułujących cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu analizowanego dokumentu, należą:

Konwencja Ramsarska – dokument sporządzony w Ramsar, 1971 r. (zmiany dokumentu w 1982 r. i 1987 r., odpowiednio: Paryż i Regina). Celem dokumentu jest ochrona i utrzymanie w stanie niezmienionym obszarów wodno-błotnych, mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego.

Konwencja Bońska – dokument został sporządzony w Bonn w 1979 r. ratyfikowany przez Polskę w 1996 r. Celem dokumentu jest ochrona dzikich zwierząt migrujących, stanowiących niezastąpiony element środowiska naturalnego. Dla ochrony tych gatunków konieczne są wspólne wysiłki wszystkich państw posiadających jurysdykcję nad obszarami, w których te zwierzęta przebywają.

Konwencja Berneńska – dokument sporządzony został w Bernie w 1979 r. i ratyfikowany przez Polskę w 1995 r. Celem dokumentu jest ochrona gatunków dzikiej fauny i flory oraz ich siedlisk naturalnych, a zwłaszcza tych gatunków i siedlisk, których ochrona wymaga współdziałania kilku państw oraz wspierania współdziałania w tym zakresie (nacisk na ochronę gatunków zagrożonych i ginących, w tym wędrownych).

Konwencja Genewska – dokument sporządzony w Genewie w 1979 r., wraz z II protokołem siarkowym (sporządzony w 1994 r. w Oslo). Z dokumentów tych wynika konieczność redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza, przede wszystkim emisji SO_2, NO_x i CO_2.

Konwencja o Różnorodności Biologicznej – dokument sporządzony w 1992 r. w Rio de Janeiro i ratyfikowany przez Polskę w 1996 r. Celem Konwencji jest ochrona bioróżnorodności, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie.

Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro – dokument sporządzony w 1992 r. w Rio de Janeiro i ratyfikowany przez Polskę w 1994 r. Głównym celem dokumentu jest osiągnięcie stabilizacji koncentracji w atmosferze gazów cieplarnianych na takim poziomie, który zapobiegnie niebezpiecznym antropogenicznym oddziaływaniom na klimat.

Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto – dokument wraz z Protokołem sporządzony został 1997 r. w Kioto. Precyzuje on zadania w zakresie ograniczania antropogenicznych oddziaływań na klimat, w szczególności zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

Porozumienie Paryskie – Podczas Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu w 2015 r. w Paryżu 195 krajów przyjęło pierwsze w historii powszechne i prawnie wiążące światowe porozumienie w dziedzinie klimatu. Podpisywanie porozumienie rozpoczęło się 22 kwietnia 2016 r. Porozumienie zaczęło obowiązywać w listopadzie 2016 r. po jego ratyfikacji przez 55 państwa, które są w sumie odpowiedzialne za 55 % światowych emisji. Porozumienie Paryskie jest drugim, po Protokole w Kioto wiążącym dokumentem realizującym postulaty Ramowej Konwencji Klimatycznej. W art. 2 zawarto cel Porozumienia, który zakłada intensyfikację i konieczność podejmowania solidarnych wysiłków zobowiązanych stron do zatrzymania globalnego ocieplenia. Założono następujące cele:

- cel długoterminowy: trzymanie wzrostu średniej temperatury na świecie znacznie niższego niż 2°C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej;

- dążenie do ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5°C;
- jak najszybsze osiągnięcie w skali świata punktu zwrotnego maksymalnego poziomu emisji;
- doprowadzenia do szybkiej redukcji emisji zgodnie z najnowszymi dostępnymi informacjami naukowymi.
- zwiększenie zdolności do adaptacji do negatywnych skutków zmian klimatu,
- zapewnienie spójności przepływów finansowych.

Dyrektywy Unijne regulujące utworzenie Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, tzn.: a) Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków, która zastąpiona została nową Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 roku w strawie ochrony dzikiego ptactwa, oraz b) Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.

Dyrektywa Komisji Europejskiej 91/676/EWG, wydana w 1991 r., mająca na celu zmniejszenie wysokiego stopnia zanieczyszczenia wód związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie pojawienia się takiego zanieczyszczenia w przyszłości, co odbywa się m.in. poprzez realizacje programów „naprawczych" oraz pomoc we wdrażaniu zasad dobrej praktyki rolniczej. Dyrektywy stały się podstawą stworzenia systemu obszarów stanowiących spójną funkcjonalnie sieć – Europejską Sieć Ekologiczną Natura 2000, umożliwiającą realizację spójnej polityki ochrony zasobów przyrodniczych na obszarze UE, tworzoną przez wyznaczone w ramach dyrektyw: ptasiej i siedliskowej obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z 23 października 2000 r. (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna), ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, celem której jest ochrona wód poprzez ustalenie zintegrowanej europejskiej polityki wodnej opartej na przejrzystych, efektywnych i spójnych ramach legislacyjnych, a ponadto uporządkowanie i koordynacja istniejącego europejskiego ustawodawstwa wodnego. Zapisy Ramowej Dyrektywy Wodnej wprowadzają system planowania gospodarowania wodami w podziale na obszary dorzeczy. Dla potrzeb osiągnięcia dobrego stanu wód opracowywane zostały plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz program wodno-środowiskowy kraju.

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju, została przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r. Rezolucja jest programem działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Agenda 2030 ma charakter uniwersalny, a swoim zakresem obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy.

Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 – wraz z końcem 2020 roku wygasły postanowienia dotychczasowego pakietu klimatyczno-energetycznego, przyjętego przez Państwa członkowskie w 2008 r.[2] Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 zawierają ogólnounijne założenia i cele polityki na lata 2021-2030. Aktualne cele (ramy) zakładają:

- ograniczenie o co najmniej 40 % emisję gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.),
- zwiększenie do co najmniej 32 % udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii,
- zwiększenie o co najmniej 32,5 % efektywność energetyczną.

W ramach Europejskiego Zielonego Ład, we wrześniu 2020 r. Komisja Europejska zaproponowała zwiększenie docelowego poziomu redukcji emisji gazów cieplarnianych, z uwzględnieniem emisji i pochłaniania emisji, do co najmniej 55 proc. do 2030 r. w stosunku do poziomu z 1990 r. Aktualnie trwają prace nad opracowaniem wniosków ustawodawczych, niezbędnych do realizacji zakładanych celów, a w konsekwencji przejścia UE na gospodarkę neutralną dla klimatu.[3]

[2] Dotychczasowy pakiet klimatyczno-energetyczny (zwany skrótowo „3x20") akcentował najważniejsze cele polityki klimatycznej Unii Europejskiej w horyzoncie do 2020 roku:
- redukcja do 2020 r. emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z 1990 r.,
- zwiększenie udziału energii odnawialnej do 20% w całkowitym zużyciu energii w 2020 r. (dla Polski ustalono wzrost udziału energii odnawialnej do 15%),
- zmniejszenie zużycia energii o 20% w odniesieniu do poziomów przewidywanych w 2020 r., poprzez zwiększenie efektywności energetycznej.

[3] https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_pl

„Europejski zielony ład” to komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, przedstawiony w Brukseli 11 grudnia 2019 r. W komunikacie tym zaktualizowano zobowiązanie Komisji do rozwiązania problemów związanych z klimatem i środowiskiem naturalnym - nowa strategia na rzecz wzrostu, przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, oszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych.
Wśród szeregu inicjatyw, mających pomóc w osiągnięciu celów Europejskiego Zielonego Ładu znajduje się „Wspieranie zielonego finansowania i zielonych inwestycji oraz zapewnienie sprawiedliwej transformacji”. Mechanizm sprawiedliwej transformacji koncentruje się na regionach i sektorach, które najsilniej odczują skutki zmiany klimatu i degradacji środowiska ze względu na swoją zależność od paliw kopalnych i wysoko emisyjnych procesów. Środki na potrzeby tego mechanizmu będą pochodzić z budżetu UE oraz ze źródeł finansowania Grupy EBI, co pozwoli pozyskać konieczne zasoby prywatne i publiczne. Wsparcie będzie związane z promowaniem przechodzenia na działania niskoemisyjne i wspierające odporność na zmianę klimatu. Będzie ono również miało na celu ochronę obywateli i pracowników, którzy najsilniej odczują skutki transformacji.

2.2 SZCZEBEL KRAJOWY

Cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektu analizowanego dokumentu, ustanowione na szczeblu krajowym określone są przede wszystkim w następujących dokumentach:

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej – przyjęta w 1997 r., w Art. 5 Konstytucji RP zapisano: *Rzeczpospolita Polska* (…) *zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.*

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 – przyjęta w 2012 roku, określa wizję zagospodarowania przestrzennego, formułuje cele strategiczne przestrzennego zagospodarowania kraju oraz sześć celów i obszarów interwencji, do których odnoszą się poszczególne kierunki działań. W kontekście ochrony środowiska i zasobów przyrodniczych za najważniejszy należy uznać Cel 4: *Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski*. W ramach w/w celu zdefiniowano kierunki działań, które powinny sprostać wyzwaniom:

- zaspokojenia bieżących potrzeb rozwojowych społeczeństwa w drodze najmniejszych konfliktów ekologicznych i społecznych,
- zabezpieczenia możliwości dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o zachowane w dobrym stanie zasoby naturalne, kulturowe i lokalne walory środowiska,
- zapewnienia racjonalnego powiązania rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną zasobów wodnych i ich dostępnością,
- zapewnienia bezpieczeństwa poprzez podjęcie działań na rzecz ograniczenia ryzyka powodziowego oraz zagrożenia skutkami suszy,
- zapewnienia ciągłości i możliwości rozwoju na wielu obszarach Polski przez skuteczną ochronę złóż kopalin (w tym wód leczniczych, termalnych i solanek) przed nieracjonalną i nielegalną eksploatacją.

Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK) – jest to Program rozbudowy systemów oczyszczalni ścieków w sektorze komunalnym, którego celem jest wyeliminowanie nieoczyszczonych ścieków (ze źródeł miejskich i aglomeracji) z wód powierzchniowych. Obecnie obowiązuje **VI aktualizacja KPOŚK**, zatwierdzona przez Radę Ministrów w 2022 roku. KPOŚK zawierała listę zadań zaplanowanych przez samorządy do realizacji w latach 2021-2027 i dotyczy 1524 aglomeracji o równorzędnej liczbie mieszkańców 37,1 mln), w których zlokalizowanych jest 1653 oczyszczalni ścieków komunalnych. Koszt inwestycji zgłoszonych do VI aktualizacji KPOŚK wyniósł 28,7 mld, w tym zaplanowana jest m.in. budowa 60 oczyszczalni ścieków oraz 8022 km sieci kanalizacyjnej.

Na obszarze gminy Rozogi nie została jak dotąd wyznaczona aglomeracja ściekowa (stan na wrzesień 2022).

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do 2020 z perspektywą do roku 2030 - przyjęty w 2013 roku, jest pierwszym dokument strategiczny, który bezpośrednio dotyczy kwestii adaptacji do zmian klimatu. Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego

funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Ponadto określono 6 celów szczegółowych, które są spójne z kluczowymi zintegrowanymi strategiami kraju:

- Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska.
- Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.
- Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.
- Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu.
- Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
- Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do 2020 z perspektywą do 2030 – Strategia przyjęta została w 2017 roku, zastępując „Strategię Rozwoju Kraju 2020". Cel główny „Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju (…)" zakłada zrównoważony rozwój kraju, oparty o:

- I Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.
- II Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.
- III Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Polityka ekologiczna państwa 2030[4] - przyjęta została w lipcu 2019 r., stanowi najważniejszą strategię rozwoju kraju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Jej cel główny to: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Do realizacji celu głównego wytypowano trzy cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
- Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.
- Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych.

Realizacja w/w celów środowiskowych będzie wspierana przez cele horyzontalne:

- Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.
- Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

[4] Polityka ekologiczna państwa 2030 uchyla Strategię „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r." w części dotyczącej Celu 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska i Celu 3. Poprawa stanu środowiska.

3 INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

3.1 ZAWARTOŚĆ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Rozogi do 2030 roku" (zwany dalej „Strategią") opracowany został zgodnie z wymogami ustawowymi, w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ponadto, projektowany dokument ten opiera się na wytycznych określonych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej – („Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik Praktyczny", 2021).

Punktem wyjścia do opracowania projektowanego dokumentu było wykonanie „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Rozogi" (zał. 2). Przeanalizowano szczegółowo najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Określono główne szanse i bariery oraz potencjał Gminy, nawiązujący do posiadanych zasobów i lokalnej specyfiki, w tym zróżnicowana terytorialnego. W diagnozie zawarto zarówno elementy retrospektywne, jak i opisujące przyszłość. Ponadto, analizy dokonywane były z uwzględnieniem otoczenia o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, w tym zastosowano metodę porównawczą charakteryzowanych zjawisk.

W niniejszym opracowaniu uwzględniono następujące obszary/sfery tematyczne:

- przestrzenno-środowiskowa:
  - położenie, dostępność komunikacyjna i mobilność
  - środowisko i infrastruktura,
  - kultura i dziedzictwo kulturowe,
  - sport, rekreacja i turystyka,
  - planowanie i zagospodarowanie przestrzenne,
  - bezpieczeństwo publiczne,
- społeczno-gospodarcza:
  - ludność i procesy demograficzne,
  - rolnictwo, gospodarka i rynek pracy,
  - kultura i dziedzictwo kulturowe,
  - sport, rekreacja i turystyka,
  - bezpieczeństwo publiczne,
  - polityka społeczna,
  - edukacja i kapitał społeczny,
  - finanse samorządowe.

Poza diagnozą sytuacji w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w tym środowiskowym, dokonano opisu uwarunkowań wynikających z założeń, polityk i dokumentów strategicznych poszczególnych szczebli terytorialnych. Omówiono także szczegółowo wyniki przeprowadzonego badania ankietowego. Efektem końcowym przeprowadzonej diagnozy były wnioski, sformułowane w formie analizy SWOT.

Głównym celem projektowanej „Strategii" (zał. 1) było wytypowanie założeń polityki rozwoju Gminy poprzez wskazanie: wizji rozwoju lokalnego, celów strategicznych i operacyjnych, kierunków działań i działań, a także oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników ich osiągnięcia. Zakres czasowy działań przewidzianych w „Strategii" przewiduje horyzont czasowy do 2030 roku. Zakres terytorialny obejmuje gminę wiejską Rozogi, w jej obszarze geograficznym i granicach administracyjnych.

W projektowanym dokumencie określone zostały założenia rozwoju strategicznego Gminy (rozdz. 2 projektowanego dokumentu). Fundamentem ich formułowania była zasada, ze rozwój będzie realizowany w oparciu o równowagę pomiędzy rozwojem gospodarczym, ochroną środowiska i rozwojem społecznym mieszkańców (zasada zrównoważonego rozwoju, ang. sustainable development).

3.2 CELE I USTALENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Zgodnie z zapisami projektu Strategii czynnikiem mającym wpływ na kształt projektowanego dokumentu była charakterystyka i diagnoza aktualnej sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Rozogi. Na podstawie rzetelnego i obiektywnego opisu kondycji gospodarczej i społecznej gminy, zespół ekspercki we współpracy z przedstawicielami jednostek gospodarczych i społecznych wypracował cele strategiczne, służące wzmocnieniu samorządu i poszczególnych jednostek do sprostania wyzwaniom polityki rozwojowej.

Wizja rozwoju gminy Rozogi winna pełnić funkcję scalającą i integrującą poszczególnych interesariuszy (odbiorców i uczestników) inicjatyw strategicznych. Stanowi ona szeroką koncepcję, pożądany obraz przyszłości gminy i jej miejsca w otoczeniu, wyrażanie intencji i aspiracji bez szczegółowego określenia sposobów i środków osiągania celów. Sformułowano ją w sposób następujący:
Gmina Rozogi - "Brama Mazurskiej Krainy" - przestrzeń przyjazna dla środowiska i ludzi, otwarta na inwestorów, wykorzystująca lokalne potencjały do wzrostu gospodarczego i rozwoju rolnictwa.

W Rozdziale 2 projektowanej Strategii formułuje się również cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań i działania, które są powiązane ze Strategią Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego:

Tab. 1 Cele i kierunki działań

POPRAWA WARUNKÓW ZAMIESZKANIA I WYPOCZYNKU			
CELE OPERACYJNE		***KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA***	
1.1.	*Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej*	*1.1.1.*	*Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, poprzez:* *A. Rozbudowę lub modernizację oczyszczalni ścieków w Rozogach.* *B. Rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej w Rozogach i Wilamowie.* *C. Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w pozostałych miejscowościach.* *Budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych.* *D. Budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych.*
		1.1.2.	*Rozwój infrastruktury wodociągowej, poprzez:* *A. Rozbudowę lub modernizację systemów zapatrujących w wodę.* *B. Zapewnienie odpowiedniej przepustowości i sprawności gminnych ujęć wody.* *C. Budowę sieci wodociągowej na nowych terenach, dotychczas niezwodociągowanych.*
		1.1.3.	*Rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej, poprzez realizację obiektów małej retencji wodnej, w tym przydomowych zbiorników retencyjnych.*
		1.1.4.	*Rozwój sieci elektroenergetycznej poprzez:* *A. Rozbudowę infrastruktury elektroenergetycznej.* *B. Przebudowę napowietrznych linii elektroenergetycznych na linie kablowe.*
		1.1.5.	*Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, poprzez:* *A. Realizację wolnostojących urządzeń i instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych.* *B. Zwiększanie wykorzystania urządzeń indywidualnych (mikroinstalacji OZE).*
		1.1.6.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną.

1.2.	*Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa publicznego*	*1.2.1.*	*Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez:* *A. Modernizacje i remonty obiektów i terenów użyteczności publicznej.* *B. Poprawa estetyki istniejących przestrzeni publicznych, w tym wzbogacenie małą architekturą i zielenią.* *C. Tworzenie nowych terenów zieleni, w tym zieleni urządzonej i „błękitno-zielonej" infrastruktury.* *D. Utrzymanie czystości i porządku przestrzeni publicznych.* *E. Okazjonalne i sezonowe aranżacje i wzbogacenie przestrzeni publicznych.* *F. Modernizację i rozbudowę chodników i oświetlenia ulicznego.* *G. Stosowanie jednolitego systemu identyfikacji i informacji (ujednolicone wizualnie tablice z nazwami ulic, mapy, rozkłady jazdy, tablice informacyjne).*
		1.2.2.	*Poprawa warunków zamieszkania w budownictwie komunalnym.*
		1.2.3.	*Wspieranie estetyki zainwestowania w budownictwie prywatnym.*
		1.2.4.	*Rozwój zaplecza usługowego.*
		1.2.5.	*Poprawa bezpieczeństwa publicznego, poprzez:* *A. Monitoring wizyjny przestrzeni publicznych i miejsc newralgicznych.* *B. Współpracę z policją i strażą pożarną, w tym organizacyjną i rzeczową,* *C. Podejmowanie działań i inicjatyw na rzecz zachowania poziomu bezpieczeństwa.*
1.3.	*Wzmocnienie funkcji turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej*	*1.3.1.*	*Rozwój turystyki wypoczynkowej, poprzez:* *A. Rozbudowę bazy noclegowej i gastronomicznej.* *B. Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej w oparciu o zabytkowy układ wsi i położenia w pobliżu Jezior Mazurskich.*
		1.3.2.	*Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze, poprzez:* *A. Realizację szlaków turystycznych i miejsc wypoczynku.* *B. Budowę małej infrastruktury turystycznej (altany, miejsca do grillowania, wiaty, ławy, stoły itd.).* *C. Stworzenie warunków do uprawniania turystyki i rekreacji.*
		1.3.3.	*Wzrost zasobności bazy turystycznej i okołoturystycznej, poprzez:* *A. Rozbudowę bazy noclegowej, w tym wsparcie agroturystyki.* *B. Rozbudowę i poprawę jakości bazy gastronomicznej, w tym wspieranie regionalnych tradycji kulinarnych (kuchni regionalnej, mazurskiej i kurpiowskiej).* *C. Utrzymanie we właściwym stanie istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej.* *D. Realizację nowych boisk, placów zabaw, siłowni zewnętrznych i innych, ogólnodostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych.*
		1.3.4.	*Stworzenie punktu informacji turystycznej w Rozogach.*
		1.3.5.	*Organizacja imprez i wydarzeń sportowych, turystycznych i kulturalnych.*

1.4.	*Rozwój przedsiębiorczości i rynku pracy*	*1.4.1.*	*Aktywizacja zawodowa mieszkańców, poprzez:* *A. Wspieranie Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie informowania o usługach pośrednictwa zawodowego oraz ofertach pracy.* *B. Organizacja kursów i szkoleń dla bezrobotnych, w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy, dostosowanych do zapotrzebowania przedsiębiorców funkcjonujących w Gminie.* *C. Wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych.* *D. Organizacja praktyk i staży w Urzędzie Gminy i jednostkach organizacyjnych.* *E. Wsparcie w podejmowaniu działalności gospodarczej, w tym działalności pozarolniczej.*
		1.4.2.	*Rozwój sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, poprzez:* *A. Wspieranie przedsiębiorstw i przedsiębiorców na etapie „start-up" – ulgi w podatkach i opłatach lokalnych oraz pomoc w uzyskaniu dofinansowań.* *B. Wspieranie przedsiębiorstw z zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.* *C. Wspieranie działań w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.*
		1.4.3.	*Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej poprzez:* *A. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy.* *B. Stworzenie skonkretyzowanej i inicjującej oferty inwestycyjnej oraz systemu zachęt do podejmowania działalności inwestycyjnej na terenie Gminy.* *C. Organizacja punktu informacyjnego dla przedsiębiorców i inwestorów (punktu obsługi inwestora).*
1.5.	*Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego*	*1.5.1.*	*Rozwój i unowocześnienie gospodarstw rolnych, poprzez:* *A. Wzmocnienie produktywności gospodarstw rolnych, w tym modernizacja gospodarstw i zwiększenie zasobności i jakości sprzętu, maszyn i urządzeń rolniczych.* *B. Wspieranie wykształconych kierunków produkcji rolnej i przemysłu rolno-spożywczego.* *C. Wspieranie nowych kierunków upraw lub hodowli.* *D. Wspieranie tworzenia miejsc pracy w rolnictwie.* *E. Organizacja spotkań związanych z nowoczesnymi formami działalności rolniczej.*
		1.5.2.	*Wzrost znaczenia lokalnych produktów rolniczych, poprzez:* *A. Wspieranie lokalnego rynku rolno-spożywczego – lokalnego przetwórstwa, handlu detalicznego prowadzonego przez rolników, sprzedaży i dostaw bezpośrednich do konsumentów.* *B. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji produktów tradycyjnych, regionalnych i ekologicznych.*
		1.5.3.	*Wspieranie i promocja działalności sektora spożywczego, przetwórczego i rolnego:* *A. Współdziałanie z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego i innymi podmiotami w zakresie organizowania bezpłatnych szkoleń dla rolników.* *B. Wspieranie organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność rolniczą.* *C. Promowanie ekologicznej produkcji rolniczej.* *D. Promowanie innowacji w rolnictwie.* *E. Promowanie wytwórczości produktów tradycyjnych i regionalnych,* *F. Wspieranie rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.*

TWORZENIE WARUNKÓW ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO I SPOŁECZNEGO ORAZ POPRAWA OPIEKI SPOŁECZNO-ZDROWOTNEJ W GMINIE ROZOGI	
CELE OPERACYJNE	**KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA**

2.1.	*Kształtowanie i propagowanie wartości kulturowych.*	*2.1.1.*	*Wspieranie działalności instytucji kultury.*
		2.1.2.	*Wspieranie działalności organizacji i stowarzyszeń oraz osób indywidualnych (artystów, twórców) w zakresie inicjatyw podtrzymujących, kultywujących i propagujących dziedzictwo kulturowe i folklor.*
		2.1.3.	*Kształtowanie i podnoszenie świadomości kulturowej dzieci i młodzieży.*
		2.1.4.	*Organizację i promocję cyklicznych lub okazjonalnych wydarzeń i imprez kulturalnych.*
		2.1.5.	*Wzmacnianie uczestnictwa w kulturze, w tym poprzez technologię cyfrową (e-kultura, digitalizacja i udostępnianie zbiorów i zasobów archiwalnych).*
		2.1.6.	*Udział i wspieranie udziału w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych wydarzeniach kulturalnych i promocyjnych.*
		2.1.7.	*Współpraca z innymi regionami w Polsce i na świecie, w celu wspierania interakcji pomiędzy tradycjami i kulturami.*
2.2.	*Poprawa jakości kształcenia.*	*2.2.1.*	*Utworzenie placówki opieki żłobkowej.*
		2.2.2.	*Rozbudowa, modernizacja i doposażenie placówek oświatowych, w tym sal lekcyjnych, zaplecza sportowego i bibliotek, świetlic szkolnych.*
		2.2.3.	*Rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego placówek oświatowych.*
		2.2.4.	*Tworzenie nowych, modernizacja oraz doposażenie świetlic wiejskich.*
		2.2.5.	*Podniesienie jakości kształcenia praktycznego w szkołach, w tym doszkolenie zawodowe nauczycieli.*
		2.2.6.	*Badania poziomu nauczania w szkołach na terenie Gminy – monitoring.*
		2.2.7.	*Wzmocnienie kompetencji podstawowych z zakresu informatyzacji, przedsiębiorczości, nauki języków obcych oraz postaw społeczno-obywatelskich.*
		2.2.8.	*Wsparcie rozwoju osób szczególnie uzdolnionych poprzez organizację konkursów lub zajęć dodatkowych.*
		2.2.9.	*Wsparcie edukacji specjalistycznej, w tym dla osób o specjalnych potrzebach terapeutycznych lub z niepełnosprawnością.*
		2.2.10.	*Wsparcie dla zajęć dodatkowych promujących lokalne dziedzictwo kulturowe i folklor.*
		2.2.11.	*Podniesienie poziomu zaangażowania rodziców w proces edukacyjno-wychowawczy.*
		2.2.12.	*Inicjowanie i wspieranie działalności w zakresie organizacji i udoskonalania zajęć, wydarzeń pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć dydaktycznych i sportowych.*
2.3.	*Rozwój kapitału społecznego i wzrost integracji społecznej.*	*2.3.1.*	*Wspieranie inicjatyw obywatelskich oraz działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń w zakresie prowadzenia aktywności społecznych i obywatelskich.*
		2.3.2.	*Tworzenie mechanizmów i narzędzi służących zwiększaniu poziomu partycypacji społecznej w zarządzaniu Gminą.*
		2.3.3.	*Rozwój kompetencji osób dorosłych, poprzez:* *A. Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych osób dorosłych.* *B. Wspieranie reorientacji zawodowej osób poszukujących lub zmieniających pracę.* *C. Wspieranie postaw przedsiębiorczych i samozatrudnienia.*
2.4.		*2.4.1.*	*Przekształcenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS) w Centrum Usług Społecznych (CUS).*

	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	*2.4.2.*	*Wsparcie działań instytucji opieki społecznej.*
		2.4.3.	*Wsparcie działań Środowiskowego Domu Samopomocy w Orzeszkach.*
		2.4.4.	*Spójne oraz kompleksowe wspieranie rodzin.*
		2.4.5.	*Wspieranie prawidłowego rozwój dzieci i młodzieży.*
		2.4.6.	*Spójne i kompleksowe działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, w tym promocja profilaktyki i edukacja wśród dzieci i młodzieży.*
		2.4.7.	*Kompleksowa pomoc i aktywizacja osób starszych, w tym wykorzystanie ich potencjału.*
		2.4.8.	*Pomoc osobom z niepełnosprawnością, w tym likwidacja barier, promowanie zatrudnienia i pomoc doraźna.*
		2.4.9.	*Wspieranie inicjatyw na rzecz pomocy społecznej, w tym promocja i wspieranie idei wolontariatu we wszystkich grupach społecznych.*
		2.4.10.	*Wspieranie organizacji społecznych i stowarzyszeń prowadzących działania na rzecz utrzymania i wzrostu poczucia bezpieczeństwa.*
		2.4.11.	*Integracja społeczna i zawodowa mniejszości narodowej.*
2.5.	*Doskonalenie jakości opieki medycznej i ochrony zdrowia.*	*2.5.1.*	*Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia.*
		2.5.2.	*Zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w szczególności leczenia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych, rehabilitacji oraz leczenia uzależnień.*
		2.5.3.	*Poprawa dostępności i jakości różnych form usług zdrowotnych, w tym pielęgnacyjno-opiekuńczych.*
		2.5.4.	*Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki zdrowia oraz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia.*
		2.5.5.	*Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców, poprzez:* *A. Organizację zabaw, konkursów i imprez sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.* *B. Wspieranie działalności klubów sportowych.*
WZROST DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ I INNOWACJI CYFROWEJ, WRAZ Z PROMOCJĄ GMINY ROZOGI			
CELE OPERACYJNE		***KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA***	
3.1.	*Zwiększenie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych.*	*3.1.1.*	*Wspieranie działań na rzecz realizacji korytarza transportowego Via Masuria.*

		3.1.2.	*Poprawa jakości i dostępności nadrzędnego układu komunikacyjnego, poprzez:* *A. Budowę obwodnicy miejscowości Rozogi, wraz z zapleczem infrastrukturalnym.* *B. Budowę obwodnicy miejscowości Dąbrowy, wraz z zapleczem infrastrukturalnym.* *C. Dokończenie modernizacji, przebudowy oraz rozbudowy drogi krajowej nr 53* *D. Dokończenie modernizacji, przebudowy oraz rozbudowy drogi krajowej nr 59.*
		3.1.3.	*Poprawa jakości i dostępności podstawowego i uzupełniającego układu komunikacyjnego, poprzez:* *A. Modernizację, przebudowę lub rozbudowę dróg powiatowych.* *B. Modernizację, przebudowę lub rozbudowę istniejących dróg gminnych.* *C. Budowę nowych dróg gminnych.*
		3.1.4.	*Modernizacja dróg transportu rolniczego.*
		3.1.5.	*Budowa lub przebudowa infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym (chodników, poboczy, parkingów i innej infrastruktury towarzyszącej).*
		3.1.6.	*Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego.*
		3.1.7.	*Rozwój ścieżek rowerowych.*
		3.1.8.	*Zwiększenie dostępności do komunikacji zbiorowej – budowa i modernizacja przystanków autobusowych.*
		3.1.9.	*Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych.*
3.2.	*Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych*	*3.2.1.*	*Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu, poprzez:* *A. Rozbudowę sieci światłowodowej.* *B. Wspieranie działań na rzecz udostępnienia innowacyjnych rozwiązań zapewniających dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych, w tym technologii satelitarnych.*
		3.2.2.	*Zwiększenie dostępności mobilnych sieci komórkowych, poprzez wspieranie działań na rzecz udostępnienia zasięgu mobilnego Internetu w technologii 5G.*
		3.2.3.	*Rozwój e-usług publicznych oraz dostępności i jakości e-urzędu, poprzez:* *A. Doskonalenie form przekazu treści portalu internetowego Urzędu Gminy.* *B. Zwiększenie dostępności portalu internetowego Urzędu Gminy, dla osób niepolskojęzycznych – wprowadzenie innych wersji językowych.* *C. Poprawa jakości portali internetowych jednostek organizacyjnych i instytucji, podległych Gminie.* *D. Stworzenie aplikacji mobilnej Gminy Rozogi.* *E. Rozwój i poprawa funkcjonalności Systemu Informacji Przestrzennej Gminy.*
		3.2.4.	*Wspieranie wykorzystania i rozwoju technologii cyfrowych w działalności gospodarczej.*
		3.2.5.	*Popularyzacja metod i możliwości wykorzystania Internetu, zwłaszcza wśród osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.*
3.3.	*Aktywna promocja Gminy.*	*3.3.1.*	*Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej gminy Rozogi.*
		3.3.2.	*Stworzenie kompleksowej oferty inwestycyjnej gminy Rozogi.*
		3.3.3.	*Doskonalenie wykorzystania mediów społecznościowych w działaniach informacyjnych, promocyjnych i w dialogu ze społeczeństwem.*

		3.3.4.	*Upowszechnienie informacji o Gminie, jako atrakcyjnym miejscu wypoczynku i inwestycji.*
		3.3.5.	*Rozwój współpracy w ramach gmin partnerskich w Polsce i za granicą.*
		3.3.6.	*Współpraca w ramach stowarzyszenia „Brama Mazurskiej Krainy".*
AKTYWNA OCHRONA ŚRODOWISKA PRZY ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJU PRZESTRZENNYM GMINY ROZOGI			
CELE OPERACYJNE		***KIERUNKI DZIAŁAŃ I DZIAŁANIA***	
4.1.	*Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna*	*4.1.1.*	*Dążenie do zwartości zabudowy, poprzez: A. Koncentrację zabudowy poszczególnych miejscowości, w oparciu o dostępną infrastrukturę komunikacyjną i techniczną. B. Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na tereny otwarte, wartościowe przyrodniczo i zagrożone powodzią.*
		4.1.2.	*Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w szczególności dla terenów rozwojowych dla innych miejscowości niż Rozogi.*
		4.1.3.	*Uświadamianie społeczności lokalnej w zakresie istoty i znaczenia racjonalnego planowania przestrzennego, poprzez: A. Przeprowadzania warsztatów, szkoleń lub spotkań. B. Zwiększanie roli partycypacji społecznej przy opracowaniu dokumentów planowania przestrzennego.*
		4.1.4.	*Pozyskiwanie nowych terenów inwestycyjnych, poprzez wykup oraz zmianę przeznaczenia na potrzeby funkcjonowania strefy aktywizacji gospodarczej.*
		4.1.5.	*Podjęcia działań na rzecz rewitalizacji, poprzez: A. Delimitację obszarów wymagających działań rewitalizacyjnych. B. Rewitalizację zidentyfikowanych obszarów problemowych (wymagających interwencji).*
4.2.	*Zachowanie materialnych zasobów kultury i dziedzictwa.*	*4.2.1.*	*Wspieranie prac konserwatorskich, w tym restauratorskich, renowacyjnych i rewaloryzacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych.*
		4.2.2.	*Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji, w tym społecznych, kulturalnych, historycznych lub edukacyjnych.*
		4.2.3.	*Utworzenie parku kulturowego dla miejscowości Faryny (historyczna zabudowa wsi).*
		4.2.4.	*Utworzenie parku kulturowego dla miejscowości Klon (drewniana zabudowa wsi).*
		4.2.5.	*Utworzenie Muzeum Powstania Styczniowego.*
		4.2.6.	*Renowacja i właściwa ekspozycja obiektów architektury kultu religijnego (kapliczek i krzyży przydrożnych).*
		4.2.7.	*Rozwój infrastruktury kultury poprzez: A. Modernizację i tworzenie placówek kulturalnych. B. Nabycie wyposażenia na potrzeby placówek kulturalnych i instytucji kultury.*
4.3	*Ochrona i zachowanie walorów środowiska.*	*4.3.1.*	*Ochrona obszarów cennych przyrodniczo, w tym form ochrony przyrody oraz składowych ponadlokalnego systemu przyrodniczego (korytarzy i płatów ekologicznych).*
		4.3.2.	*Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi, poprzez: A. Ochronę zwartych kompleksów leśnych przed wycinką lub fragmentacją. B. Zwiększenie lesistości do poziomu minimum 42%. C. Zrównoważona gospodarka leśna.*
		4.3.3.	*Odtworzenie - kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki Rozoga w km 47+570 – 55+060.*

		4.3.4.	*Minimalizacja przeznaczenia na cele nierolnicze gruntów rolnych chronionych klas bonitacyjnych.*
		4.3.5.	*Ochrona zasobów surowcowych, poprzez:* *A. Ochronę udokumentowanych złóż kopalin.* *B. Dokumentowanie nowych złóż kopalin.*
4.4	*Poprawa stanu środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym.*	*4.4.1.*	*Wdrażanie rozwoju niskoemisyjnego, poprzez:* *A. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń (w tym ograniczenie emisji niskiej), przez wymianę niskosprawnych kotłów na paliwa stałe na urządzenia wysokosprawne i spełniające normy.* *B. Zwiększenie efektywności energetycznej, przez termomodernizacje i stosowanie rozwiązań zmniejszających zużycie energii.* *C. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym energetyki rozproszonej (instalacje indywidualne)*
		4.4.2.	*Rozwój systemu gospodarki odpadami, poprzez:* *A. Selektywne zbieranie odpadów.* *B. Usuwanie wyrobów zawierających azbest.* *C. Usuwanie folii rolniczej i pozostałych odpadów pochodzących z działalności rolniczej.* *D. Rozbudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Rozogach.* *E. Eliminację miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.*
		4.4.3.	*Zapewnienie dobrego stanu wód, poprzez:* *A. Rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-ściekowej.* *B. Monitorowanie jakości wód.* *C. Prowadzenie kontroli warunków wprowadzania ścieków do wód lub ziemi.* *D. Budowę szczelnych zbiorników na gnojowicę lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych.* *E. Wspieranie i promocja ograniczenia nadmiernego stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.*
		4.4.4.	*Rekultywacja gruntów i zdegradowanych gleb, poprzez:* *A. Eliminację niekoncesjonowanej eksploatacji złóż piasków i żwirów.* *B. Rekultywacja terenów o niekorzystnych przekształceniach powierzchni ziemi.* *C. Poprawa warunków glebowych poprzez racjonalne nawożenie i stosowanie odpowiednich upraw.*
		4.4.5.	*Minimalizacja istniejących uciążliwości akustycznych oraz ograniczanie potencjalnych źródeł.*
		4.4.6.	*Edukacja ekologiczna mieszkańców w szczególności w zakresie:* *A. Ochrony klimatu i jakości powietrza.* *B. Adaptacji do postępujących zmian klimatu, zwłaszcza przystosowania do ekstremalnych zjawisk pogodowych.* *C. Segregacji odpadów i szkodliwości spalania odpadów.*
		4.4.7.	*Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu, poprzez:* *A. Ochronę przed podtopieniami, suszą i deficytem wody, w tym:* *• Utrzymanie we właściwym stanie urządzeń melioracji wodnych.* *• Ograniczenie strat wody poprzez jej ponowne wykorzystanie do celów gospodarczych („deszczówka", „szara woda").* *• Retencjonowanie wód, w szczególności realizacja obiektów małej retencji.* *B. Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, poprzez przeciwdziałanie dalszej zabudowie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.*

Materiał źródłowy: Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Rozogi do 2030 roku. Rozdział 2.3", stan na wrzesień 2022 r.

3.3 POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanej Strategii przytoczono w rozdz. 2. Projekt SRG jest ponadto powiązany z dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla regionalnego i lokalnego.

3.3.1 SZCZEBEL REGIONALNY

WARMIŃSKO-MAZURSKIE 2030. STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

Dla województwa warmińsko-mazurskiego obowiązuje aktualnie dokument pn.: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego", przyjęty Uchwałą Nr XIV/243/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 18 lutego 2020 r.

Strategia Warmińsko-Mazurskie 2030 stanowi odpowiedź na wyzwania rozwojowe województwa warmińsko-mazurskiego, które mają za zadanie podnieść jakość życia, ograniczyć wykluczenie społeczne i bezrobocie, realizować politykę spójności terytorialnej oraz politykę inteligentnego i zrównoważonego rozwoju. Istotą omawianej Strategii jest wskazanie wyzwań, przed którymi aktualnie stoi województwo oraz celów rozwoju, które te problemy pozwolą rozwiązać.

W ramach Strategii sformułowano cel główny: „Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy", gdzie poprawa spójności powinna być osiągana w kontekstach inteligentnych specjalizacji, regionalnym i bałtyckim. W Strategii wyznaczono cele strategiczne z szeregiem celów operacyjnych. Układ celów strategicznych prezentuje się następująco:

- Kompetencje przyszłości (wyzwania rozwojowe, innowacyjność, oferta nowoczesnych usług sektora prywatnego i publicznego);
- Inteligentna produktywność (działalność gospodarcza, podmiotem celu są firmy i instytucje otoczenia biznesu);
- Kreatywna aktywność (wykorzystanie potencjału mieszkańców do wzmacniania innych zasobów regionu, w tym wzmacniania więzi społecznych);

Mocne fundamenty (elementy fundamentu rozwoju: mieszkańcy, środowisko przyrodnicze, infrastruktura). W Strategii Warmińsko-Mazurskie 2030 wyznaczono obszary problemowe, tj. tzw. obszary strategicznej interwencji (OSI). Gmina Rozogi zakwalifikowana została do obszaru strategicznej interwencji - Obszary marginalizacji. Obszary marginalizacji stanowią najsilniej wyludniające się OSI spośród wyróżnionych obszarów. Charakteryzuje go ponadto powolny wzrost zamożności gmin i znaczący wzrost przedsiębiorczości przy niewielkim wzroście liczby pracujących oraz liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców. W gminach podlegających marginalizacji udział środków europejskich w stosunku do dochodów własnych jest zdecydowanie najwyższy, natomiast wartość tych środków w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje obszarowi drugie miejsce w województwie.

Dla gminy Rozogi znaczenie mają przede wszystkim następujące cele strategiczne:

Tab. 2 Cele strategiczne a OSI Obszary marginalizacji – perspektywa 2030

CEL	OCZEKIWANE EFEKTY INTERWENCJI	OCZEKIWANA ZMIANA PRZESTRZENNA
Kompetencje przyszłości	Dobra dostępność do usług publicznych o wysokiej jakości; Odnowione funkcje obszarów zdegradowanych; Rozwinięta e-administracja.	Sieć centrów rozwoju lokalnego
Inteligentna produktywność	Włączenie w inteligentne specjalizacje regionu; Przedsiębiorcze dzieci i młodzież; Rozwinięta ekonomia społeczna.	---
Kreatywna aktywność	Osoby starsze włączone w programy aktywności społecznej; Aktywne i efektywne partnerstwa lokalne i ponadlokalne.	Przygotowane tereny zgodne z polityką przestrzenną uwzględniająca suburbanizacje.

Mocne fundamenty	Uzupełnione braki w zakresie infrastruktury technicznej; Satysfakcjonująca dostępność komunikacyjna; Przełamana peryferyjność przygraniczna; Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko; Wysokiej jakości środowisko przyrodnicze.	Powiązania funkcjonalne na linii najbliższe miasto – wieś; Powiązania funkcjonalne na linii ośrodek powiatowy – wieś; Atrakcyjne przestrzenie wypoczynku.

Materiał źródłowy: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, 2020.

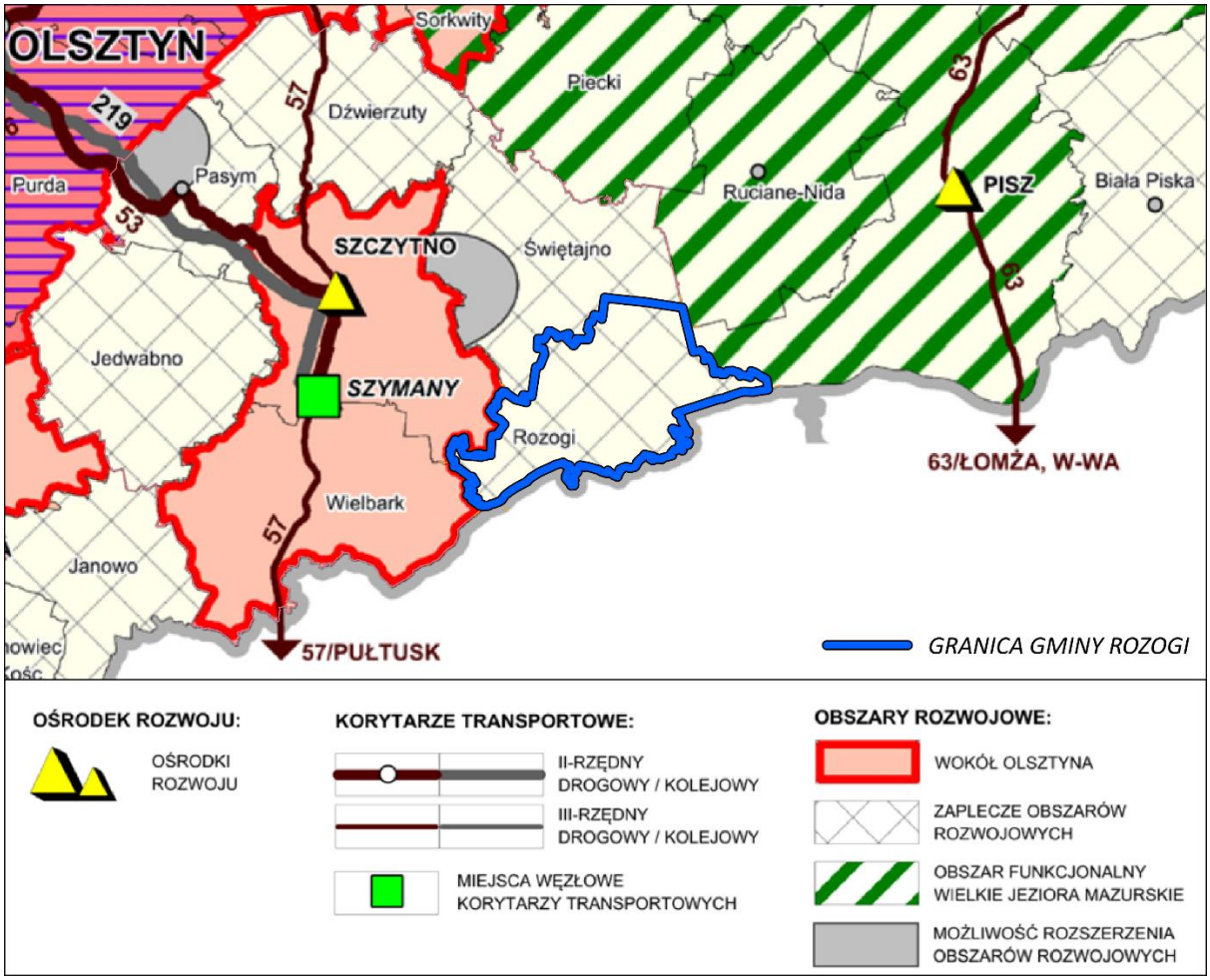

Ryc. 1 Gmina Rozogi na tle obszarów rozwojowych województwa warmińsko-mazurskiego
Materiał źródłowy: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego – mapa 14.

Projekt Strategii i jej ustalenia są powiązane z ustaleniami przyjętymi w „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego - Warmińsko-Mazurskie 2030", w tym także w odniesieniu czwartego celu strategicznego *Mocne fundamenty* oraz zidentyfikowanego w ramach niego celu operacyjnego *wyjątkowe środowisko przyrodnicze*. Projektowany dokument odnosi się wprost do celów wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy przyczyni się do osiągniecia wizji rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Aktualnie obowiązujący Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego przyjęto uchwałą nr XXXIX/832/18 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. Celem głównym obowiązującego Planu jest ład przestrzenny i zrównoważony rozwój jako podstawa kształtowania polityki przestrzennej województwa. Dla realizacji założonych celów polityki przestrzennej

województwa służą przyjęte kierunki, zasady i działania zagospodarowania przestrzennego. Do głównych kierunków, zasad i działań w kontekście gminy Rozogi, należą m.in.:

- Ochrona dziedzictwa kulturowego i kształtowanie tożsamości regionalnej, w tym: utworzenie parków kulturowych dla miejscowości Klon, gm. Rozogi – drewniana zabudowa wsi oraz Faryny, gm. Rozogi – historyczna zabudowa wsi;
- Tworzenie warunków dla rozwijania wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, w tym promowanie doświadczeń związanych z wprowadzeniem zasad wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki leśnej w Leśnych Kompleksach Promocyjnych „Lasy Mazurskie".
- Osiągnięcie spójności systemu transportowego regionu w celu zwiększenia dostępności zewnętrznej i wewnętrznej oraz zmniejszenia kosztów transportu, w tym kształtowanie spójnego systemu drogowych powiązań zewnętrznych i wewnętrznych, rozwój sieci drogowej:
  - nr 53, odcinek: Rozogi – gr. woj. (klasa G), postulowana do podniesienia do klasy GP;
  - nr 59, odcinek: Mrągowo – Nawiady – Rozogi (klasa G), postulowana do podniesienia do klasy GP.

Omawiana Gmina znajduje się w obszarze zagrożonym trwałą marginalizacją, na których występuje kumulacja problemów ekonomicznych. W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa określono również rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, nawiązujące do gminy Rozogi dotyczą:

- Ochrony środowiska:
  - Odtworzenie kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki Rozoga w km 47+570-55+060, gm. Rozogi;
  - Budowa i rozbudowa Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK);
  - Ochrona zasobów przyrodniczych wybranych alei województwa warmińsko-mazurskiego poprzez poprawę stanu istniejących siedlisk i wykonanie nasadzeń w ramach działań ZIELONA DROGA (WB);
  - Ochrona i zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych pachnicy dębowej oraz siedlisk chronionych gatunków porostów w obrębie cennych przyrodniczo alei na wybranych odcinkach dróg wojewódzkich województwa warmińsko-mazurskiego;
- Infrastruktury społecznej:
  - Wsparcie obszaru kultury w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację projektów infrastrukturalnych kluczowych dla rozwoju regionu i państwa, służących rozwojowi kultury i dziedzictwa kulturowego;
  - Rozwój klastrów energii w województwie warmińsko-mazurskim poprzez realizację projektów służących rozwojowi energetyki na poziomie lokalnym;
  - Infrastruktury komunikacyjnej:
  - Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – promocja (WB). Wykreowanie markowego produktu turystycznego Trasy Rowerowej Polski Wschodniej oraz stworzenie wizerunku województwa, jako miejsca atrakcyjnego dla turystów zainteresowanych wypoczynkiem aktywnym, zwłaszcza turystyką rowerową.

Projekt Strategii i jego ustalenia są powiązane z celami i zasadami gospodarowania przestrzenią określonymi w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego". Wdrożenie ustaleń projektowanego dokumentu przyczyni się do osiągniecia tych celów, w tym celu nadrzędnego oraz poszczególnych celów i szczegółowych. Biorąc pod uwagę sformułowaną w projekcie Strategii wizję (zob. rozdz. 3.2.) nadrzędną rolę w kreowaniu polityki rozwoju gminy Rozogi zajmować będzie konstytucyjna zasada zrównoważonego rozwoju.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO DO ROKU 2030

Dokument ten przyjęty został na mocy Uchwały Nr XXIV/382/21 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 16 lutego 2021 r.

Program ochrony środowiska województwa ma na celu realizację krajowej polityki ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim, zgodnie z dokumentami strategicznymi i programowymi. Dokument stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem na obszarze województwa. Przeprowadzona w nim została analiza zasobów i walorów poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, ocena stanu

i zagrożeń ich jakości oraz analiza stopnia wpływu człowieka na poszczególne składniki przyrody, przy analizie ich wzajemnych powiązań.

Dokument przedstawia cele w podziale na 10 obszarów interwencji, które odpowiadają poszczególnym komponentom środowiska lub obszarom mającym wpływ na stan środowiska.

1) Ochrona klimatu i jakości powietrza.
2) Zagrożenia hałasem.
3) Pola elektromagnetyczne.
4) Gospodarowanie wodami.
5) Gospodarka wodno-ściekowa.
6) Zasoby geologiczne.
7) Gleby.
8) Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.
9) Zasoby przyrodnicze.
10) Zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi.

Ustalenia projektu Strategii mogą przysłużyć się osiągnięciu celów i priorytetów zdefiniowanych w „Programie Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego".

PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY WARMIŃSKO-MAZURSKIEJ

Ustawa Prawo ochrony środowiska nakłada na władze województwa obowiązek sporządzania programów ochrony powietrza dla stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych stężeń jakości powietrza. Obecnie dla obszaru województwa obowiązuje podział na strefy, a gmina Rozogi znajduje się w strefie warmińsko-mazurskiej.

Z racji przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych stężeń jakości powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej obowiązuje:

- „Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyle PM10 wraz z planem działań krótkoterminowych"; Uchwała Nr XVI/280/20 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 maja 2020 r.

Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej przygotowany został w celu określenia działań, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia wymaganej jakości powietrza. Dokument ten jest elementem polityki ekologicznej województwa, a zaproponowane w nim działania są zintegrowane z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi szczebla regionalnego. Obowiązuje on dla całej strefy warmińsko-mazurskiej, tj. dla wszystkich gmin położonych w jej granicach, a zatem także dla gminy Rozogi.

W programie ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej określone zostały przede wszystkim:

- działania niezbędne do przywrócenia standardów jakości powietrza, a w tym podstawowe kierunki działań i harmonogram rzeczowo-finansowy,
- plan działań krótkoterminowych, obejmujący m.in. identyfikację działań możliwych do podjęcia, tryb ogłaszania planu działań, środki służące ochronie wrażliwych grup ludności, zestaw zadań systemowych i ograniczających emisję oraz sposób postępowania w przypadku wystąpienia sytuacji zagrożenia wysokimi stężeniami,
- źródła finansowania działań naprawczych,
- efektywność ekonomiczna i ekologiczna poszczególnych działań naprawczych,
- koszty zewnętrzne złej jakości powietrza,
- zadania poszczególnych jednostek publicznych i podmiotów korzystających ze środowiska.

W projektowanej myśli strategicznej dla gminy Rozogi uwzględniono potrzebę działań zmierzających do dalszej ochrony powietrza i rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, której przypisano wprost jeden z kierunków działań – 4.4.1.

AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA PRZED HAŁASEM DLA TERENÓW POZA AGLOMERACJAMI, POŁOŻONYCH WZDŁUŻ DRÓG KRAJOWYCH ORAZ WOJEWÓDZKICH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO O OBCIĄŻENIU PONAD 3 MLN POJAZDÓW ROCZNIE, KTÓRYCH EKSPLOATACJA SPOWODOWAŁA NEGATYWNE ODDZIAŁYWANIE AKUSTYCZNE W WYNIKU PRZEKROCZENIA DOPUSZCZALNYCH POZIOMÓW HAŁASU OKREŚLONYCH WSKAŹNIKAMI LDWN I LN

Dokument przyjęty został Uchwałą Nr XII/190/19 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 listopada 2019 roku w sprawie określenia Aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem określonego uchwałą Nr III/42/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r. - w zakresie dróg krajowych (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 2019 poz. 6015).

Głównym celem Aktualizacji Programu jest *wskazanie działań, których konsekwentna realizacja spowoduje dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego, na terenach, na których nastąpiły przekroczenia obowiązujących norm oraz zapobieganie powstawaniu nowych rejonów konfliktów akustycznych*.

Przez obszar gminy Rozogi przebiegają odcinki dróg krajowych nr 53 oraz 59, dla których w ramach niniejszego Programu opracowana została mapa akustyczna. Nie mniej jednak badane odcinki znajdowały się poza granicami Gminy.

Projektowana Strategia nie wskazuje w sposób bezpośredni działań zmierzających do ochrony akustycznej. Jej ustalenia przyczynią się natomiast pośrednio do minimalizacji oddziaływań akustycznych, np. poprzez poprawę jakości nadrzędnego, podstawowego i uzupełniającego układu komunikacyjnego (działanie 3.1.1. i 3.1.2.)

STRATEGIA ROZWOJU OBSZARU FUNKCJONALNEGO POŁUDNIOWE MAZURY 2030

Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Południowe Mazury 2030 przedstawia kierunki rozwoju dla obszarów Powiatu Szczycieńskiego, Działdowskiego, Nidzickiego i Piskiego. Strategia zawiera zbiór celów i planów działania Samorządu Powiatowego, które w perspektywie długookresowej - do roku 2030, powinny skutecznie oddziaływać na poprawę warunków życia i rozwój powiatów. W ramach strategii sformułowano 5 celów strategicznych oraz szereg celów operacyjnych opierających się na czterech domenach strategicznych: infrastruktura publiczna i środowisko, gospodarka, usługi publiczne oraz aktywna wspólnota.

Projektowana Strategia wpisuje się bezpośrednio w realizację domen strategicznych ujętych w w/w dokumencie, przyczyniając się tym samum do poprawy warunków życia i rozwoju powiatu szczycieńskiego.

3.3.2 SZCZEBEL LOKALNY

Strategia rozwoju stanowić będzie nadrzędny dokument programowo-strategiczny w gminie Rozogi. Wyznaczone cele i kierunki działań w projekcie procedowanej Strategii powinny być skoordynowane z wytycznymi gminnych i powiatowych dokumentów planistycznych i programowo-strategicznych, w tym zwłaszcza dotyczy to:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- programu ochrony środowiska;
- programu gospodarki niskoemisyjnej;
- założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe;
- gminnego programu rewitalizacji.

Ponadto, w rozdziale 7.3. procedowanego projektu SRG wskazano wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych względem Strategii. Odniesiono się bowiem do obszarów tematycznych z: planowania przestrzennego, energetyki, gospodarki komunalnej, ochronie i opiece nad zabytkami oraz zarządzaniem dziedzictwem, ochroną środowiska i adaptacją do zmian klimatu, transportem, polityką społeczną, rozwojem lokalnym, zarządzeniem kryzysowym, a także finansami publicznymi.

4 ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POTENCJALNE ZMIANY W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

4.1 CHARAKTERYSTYKA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

4.1.1 POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Gmina Rozogi położona jest na terenie powiatu szczycieńskiego, w województwie warmińsko-mazurskim, przy południowej granicy z województwem mazowieckim.

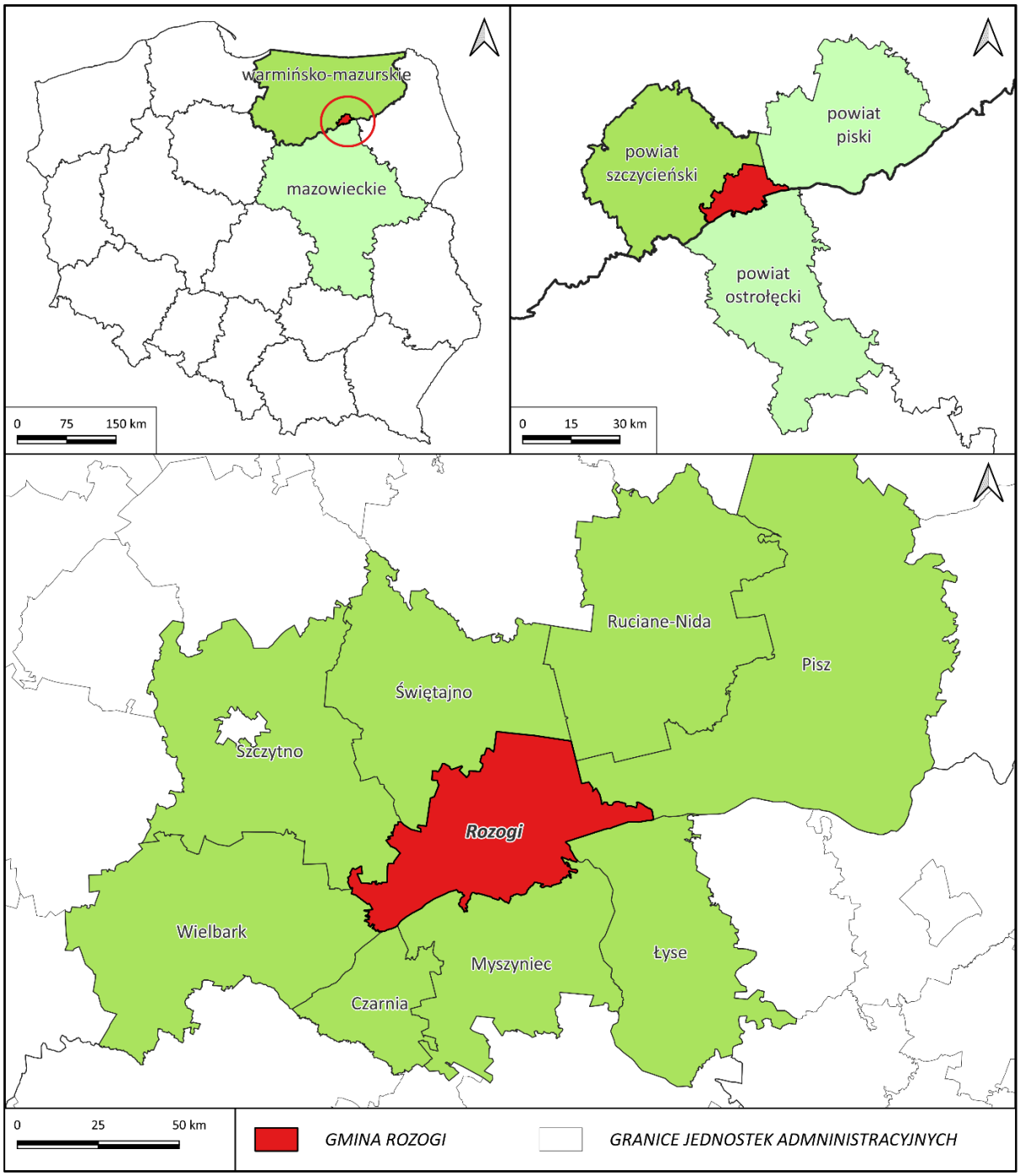

Ryc. 2 Położenie administracyjne gminy
Materiał źródłowy: opracowanie własne.

Gmina Rozogi posiada status gminy wiejskiej. W jej skład wchodzą 25 miejscowości zgrupowane w 16 sołectw[5]. Powierzchnia Gminy wynosi 224 km^2, co stanowi ok. 13% ogólnej powierzchni powiatu szczycieńskiego. Gmina graniczy:

- od północy z gminą Świętajno;
- od północnego zachodu gminą wiejską Szczytno;
- od wschodu z gminą Ruciane-Nida oraz Pisz;
- od południa z gminami Łyse i Myszyniec;
- od południowego zachodu z gminami Czarnia i Wielbark.

4.1.2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE

Gmina Rozogi położona jest w obrębie:

- makroregionu Niziny Północnomazowieckiej (318.6);
  - mezoregonu fizycznogeograficznego **Równiny Kurpiowskiej** (318.65) – południowa część Gminy;
- makroregionu Pojezierza Mazurskiego (842.8);
  - mezoregionu fizycznogeograficznego **Równiny Mazurskiej** (842.87) – północna część Gminy.

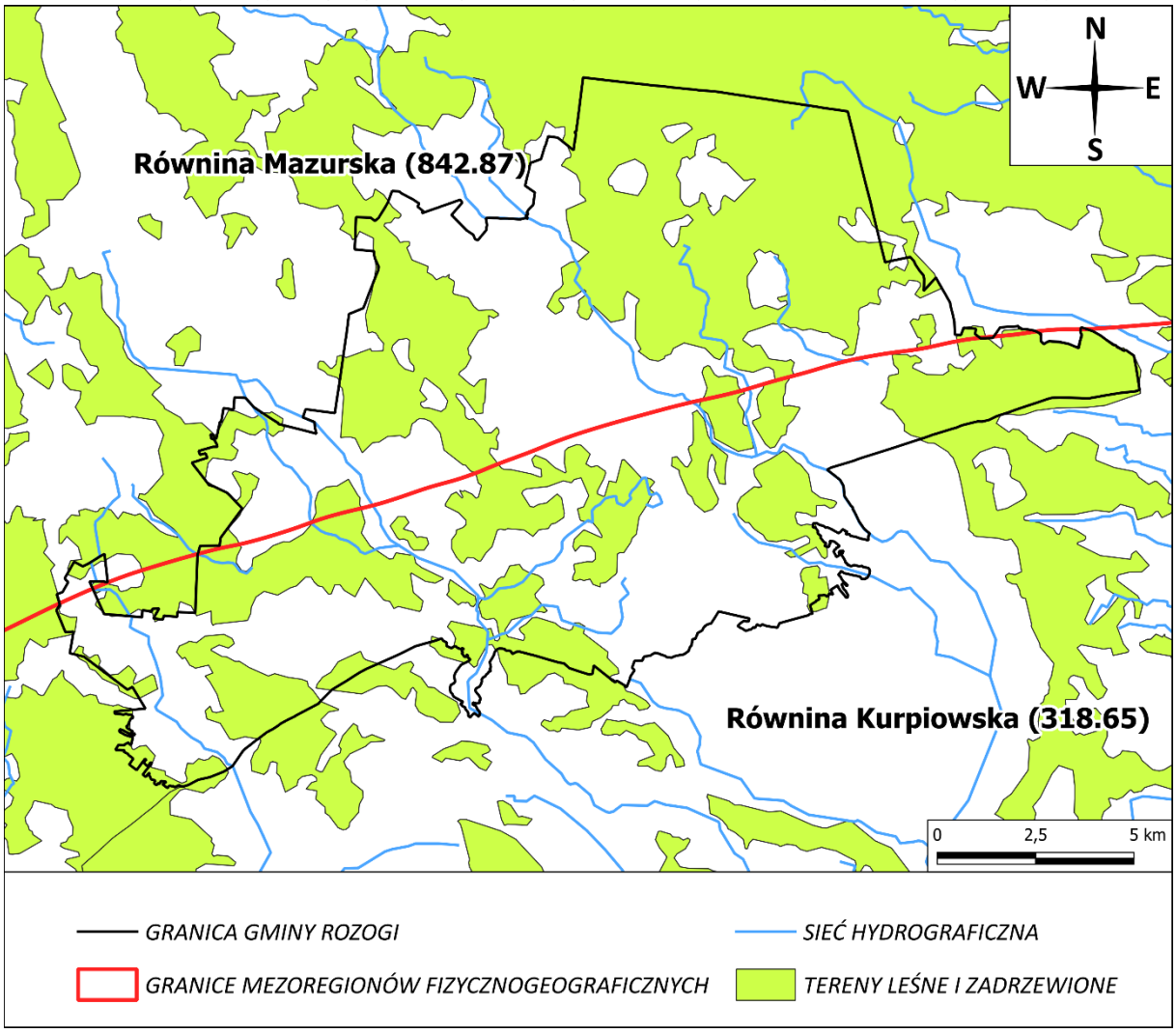

Ryc. 3 Położenie fizycznogeograficzne gminy
Materiał źródłowy: opracowanie własne wg podziału J. Kondrackiego.

[5] Materiał źródłowy: Dane Urzędu Gminy Rozogi.

4.1.3 POKRYWA GLEBOWA

Na terenie gminy Rozogi występują[6]:

- A – gleby bielicowe i płowe (pseudobielicowe);
- B – gleby brunatne właściwe;
- Bw – gleby brunatne wyługowane i kwaśne;
- D – czarne ziemie właściwe;
- Dz – czarne ziemie zdegradowane i szare ziemie;
- T – gleby torfowe i murszowo-torfowe;
- M – gleby murszowo-mineralne i murszowate,
- G – gleby glejowe;

W przeważającej części dominują tutaj **gleby murszowo-mineralne i murszowate** (M). Gleby te wykształciły się przede wszystkim na utworach piaszczystych. Znaczny udział zajmują również **gleby bielicowe i płowe** (A), **gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne** (Bw) oraz **gleby brunatne właściwe** (B). Glebom tym towarzyszą najczęściej **czarne ziemie zdegradowane** (Dz) oraz **czarne ziemie właściwe** (D).

Na terenach położonych w bliskim otoczeniu dolin rzecznych oraz mniejszych cieków wyróżnia się występowanie **gleb torfowych i murszowo-torfowych (T).** Sporadycznie, na niewielkich fragmentach występują również **gleby glejowe (G).**

4.1.4 BIOSFERA I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Gmina Rozogi zlokalizowana jest na pograniczu dwóch odmiennych działów geobotanicznych:

- **Mazowiecko-Poleskiego** (E) – przeważająca część Gminy;
- **Północnego Mazursko-Białoruskiego** (F) – północne fragmenty Gminy.

Obecny charakter roślinności w gminie Rozogi jest wynikiem naturalnych tendencji rozwoju (gleby, klimatu, wody) oraz działalności antropogenicznych (zagospodarowanie terenu, działalność rolnicza, przekształcenia gruntów). Generalnie występują tu przede wszystkim następujące grupy roślinności:

- zbiorowiska leśne oraz zadrzewiania i zakrzewienia;
- torfowiska oraz zbiorowiska wodne i nadwodne;
- zbiorowiska towarzyszące polom uprawnym oraz zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe;
- zieleń urządzona;
- zbiorowiska ruderalne.

Zespoły te charakteryzują się wielogatunkowym składem roślinności oraz różnorodnością wynikającą z warunków siedliskowych, a tym samym dużym stopniem bioróżnorodności.

Tereny leśne są stosunkowo liczne. Sumarycznie obejmują one powierzchnię ok. 9 055 ha, a lesistość jest na poziomie ok. 40,4%. Lasy koncentrują się przede wszystkim w północnej oraz północno-wschodniej części Gminy. Tereny te stanowią bowiem część Puszczy Piskiej – jednego z największych kompleksów leśnych występujących na terenie Polski. W ujęciu generalnym są to obszary najcenniejsze przyrodniczo w Gminie. Wyrazem tego jest fakt, iż w ich obrębie znaczną część terenu stanowią lasy szczególnie chronione oraz ustanowione zostały formy ochrony przyrody w postaci Obszarów Natura 2000 (opisane szerzej w następnych rozdziałach). Zwarte przestrzenie leśne przebiegają również wzdłuż południowo-wschodniej granicy Gminy, a także obejmują stosunkowo liczne zbiorowiska w jej centralnej części.

Na terenie gminy Rozogi wyróżniamy przede wszystkim następujące typy siedliskowe lasu[7]:

- bór świeży (Bśw);
- bór mieszany świeży (BMśw);
- bór mieszany wilgotny (BMw);
- bór mieszany bagienny (BMb);
- bór bagienny (Bb);
- bór suchy (Bs);
- las mieszany świeży (LMśw);

[6] Materiał źródłowy: Mapa glebowo-rolnicza 1: 5 000, WODGiK Olsztyn.

[7] Materiał źródłowy: Bank Danych o Lasach, www.bdl.lasy.gov.pl.

- las mieszany bagienny (LMb);
- las wilgotny (Lw);
- las bagienny/ols (Ol);
- ols jesionowy (Olj).

Ważną składową środowiska przyrodniczego Gminy są torfowiska. Występują w niektórych fragmentach dolin rzecznych i obniżeń terenowych. Specyficzne warunki siedliskowe torfowisk, wynikające z dużego uwodnienia ekosystemu i dużej zawartość materii organicznej, stanowią o ich dużej roli w środowisku przyrodniczym, w tym: utrzymywaniu różnorodności gatunkowej flory i fauny oraz tworzeniu warunków jej wzrostu i rozwoju, zapewnianiu warunków siedliskowych dla rzadkich ekosystemów i gatunków, tworzeniu korzystnych warunków mikroklimatycznych, tworzeniu naturalnych barier geochemicznych w obrębie zlewni.

Niewielki stopnień zaludnienia i uprzemysłowienia oraz wysoki udział terenów biologicznie czynnych i zróżnicowanie siedlisk (ekosystemy otwarte łąk i pastwisk oraz pól uprawnych, ekosystemy leśne, ekosystemy wodne i nadwodne), warunkuje duże zróżnicowanie gatunkowe fauny.

Spośród gatunków zwierząt na specjalne wyróżnienie zasługują ptaki (awifauna), w tym zwłaszcza np. orzeł bielik, orlik krzykliwy i bocian czarny, których stanowiska lęgowe znajdują się kompleksach leśnych obrębu Gminy. Awifaunę na obszarach torfowisk reprezentują m.in. cietrzew, żuraw, derkacz, kszyk i pustułka. Wśród ssaków możemy spotkać na terenie Gminy przede wszystkim: łosie, jelenie, sarny, dziki i zające, które w lasach znajdują dogodne warunki do bytowania. Ssaki drapieżne reprezentowane są przez wilka, lisa, jenota, borsuka, kunę leśną i domową, tchórza zwyczajnego, norkę amerykańską, łasicę, gronostaja. Powszechnie występuje także bóbr, który stał się zwierzęciem dość często spotykanym w dolinach rzek, gdzie buduje żeremia w postaci kopców z pociętych gałęzi i mułu. Ponadto na terenie Gminy występują liczne gatunki płazów i gadów, takie jak: żaba, jaszczurka, padalec, żmija zygzakowata, żółw błotny, zaskroniec. Spośród ryb występują m.in. ryby karpiowate (płoć, kleń, jaź, jelec, ukleja, karaś) oraz ryby okoniowate (okoń, jazgarz).

4.1.5 POŁOŻENIE ZLEWNIOWE, RYS HYDROGRAFICZNY ORAZ STAN WÓD

PODZIAŁ HYDROGRAFICZNY

Pod względem podziału hydrograficznego gmina Rozogi położona jest w obrębie:

- Dorzecza rzeki Wisły (I rzędu);
  - Zlewni rzeki Narwi (II rzędu);
    - Zlewni rzeki Rozoga (III rzędu) – centralna oraz fragmenty zachodniej części Gminy;
    - Zlewni rzeki Szkwa (III rzędu) – centralna część Gminy;
    - Zlewni rzeki Trybówka (III rzędu) – zachodni skraj Gminy;
    - Zlewni rzeki Rudnia (III rzędu) – północno-wschodnie fragmenty Gminy.

PODZIAŁ NA JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Gmina położona jest w zasięgu zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

- Turośl od Zimnej do Kanału Grzędy-Wejdo, z Kanałem Grzędy-Wejdo: RW200017264869;
- Szkwa do dopływu spod Lipniaka z jeziora Świętajno Łąckie: RW2000172651852;
- Kanał Spaliny: RW2000172651869;
- Dopływ spod Dąbrowy: RW2000172651872;
- Kanał Chruściel: RW2000172651874;
- Dopływ spod Wolkowych: RW2000172651876;
- Rozoga od źródeł do Radostówki z Radostówką: RW200017265269;
- Trybówka: RW200017265469;
- Szkwa od dopływu spod Lipniaka do ujścia: RW2000192651899;
- Rozoga od Radostówki do ujścia: RW200019265299
- Krutynia do wpływu do jeziora Bełdany wraz z dopływami i jeziorami: RW200025264299.

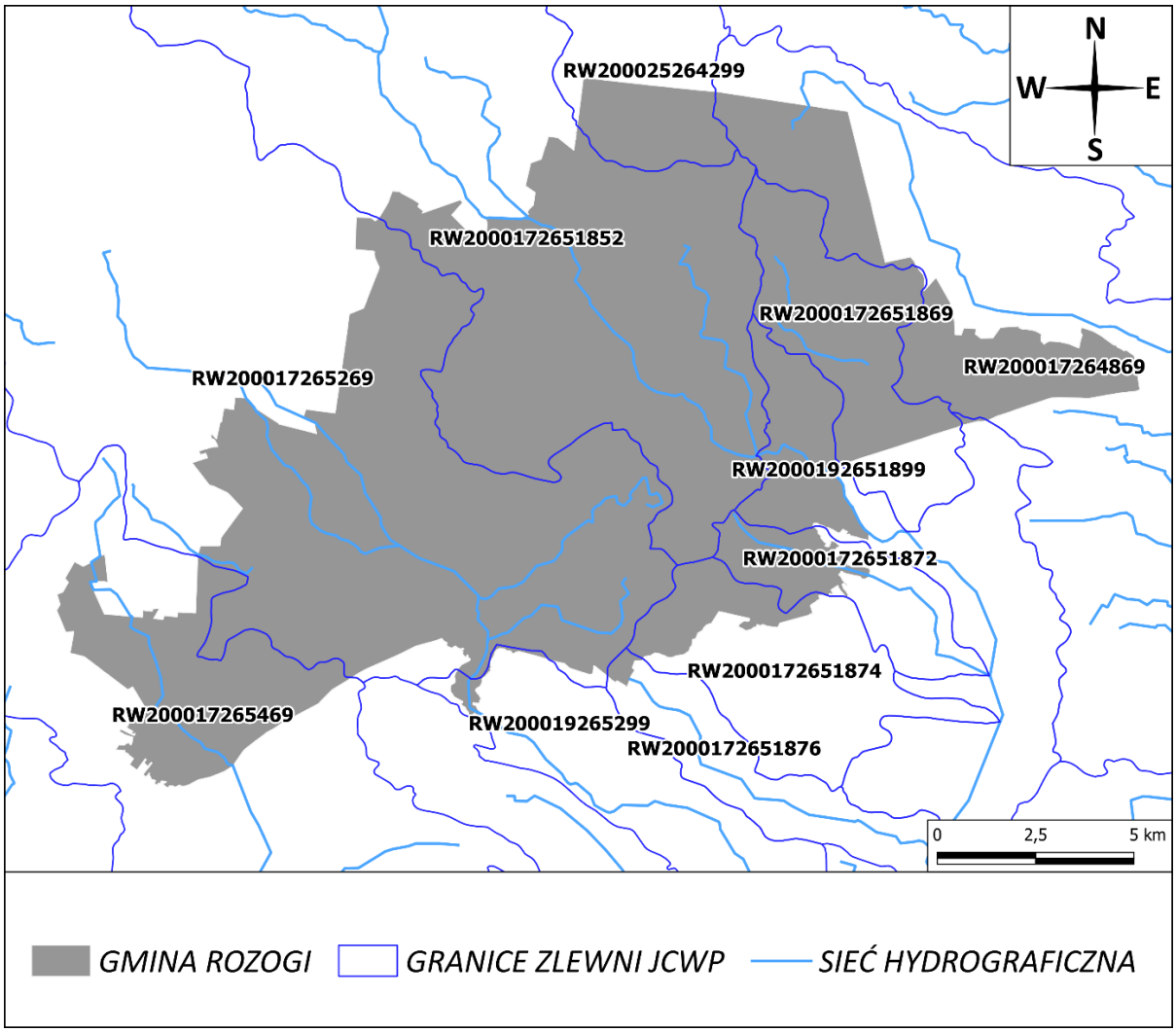

Ryc. 4 Położenie Gminy w stosunku do zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP)
Materiał źródłowy: opracowanie własne według danych PGW.

PODZIAŁ NA JEDNOLITE CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH

Gmina Rozogi zlokalizowana jest w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych:

- **JCWPd Nr 50 (kod PLGW200050)**, o łącznej powierzchni zlewni wynoszącej 6246,7 km^2 (przeważająca część Gminy);
- **JCWPd Nr 31 (kod PLGW200031)**, o łącznej powierzchni zlewni wynoszącej 4506,6 km^2 (wschodnie fragmenty Gminy).

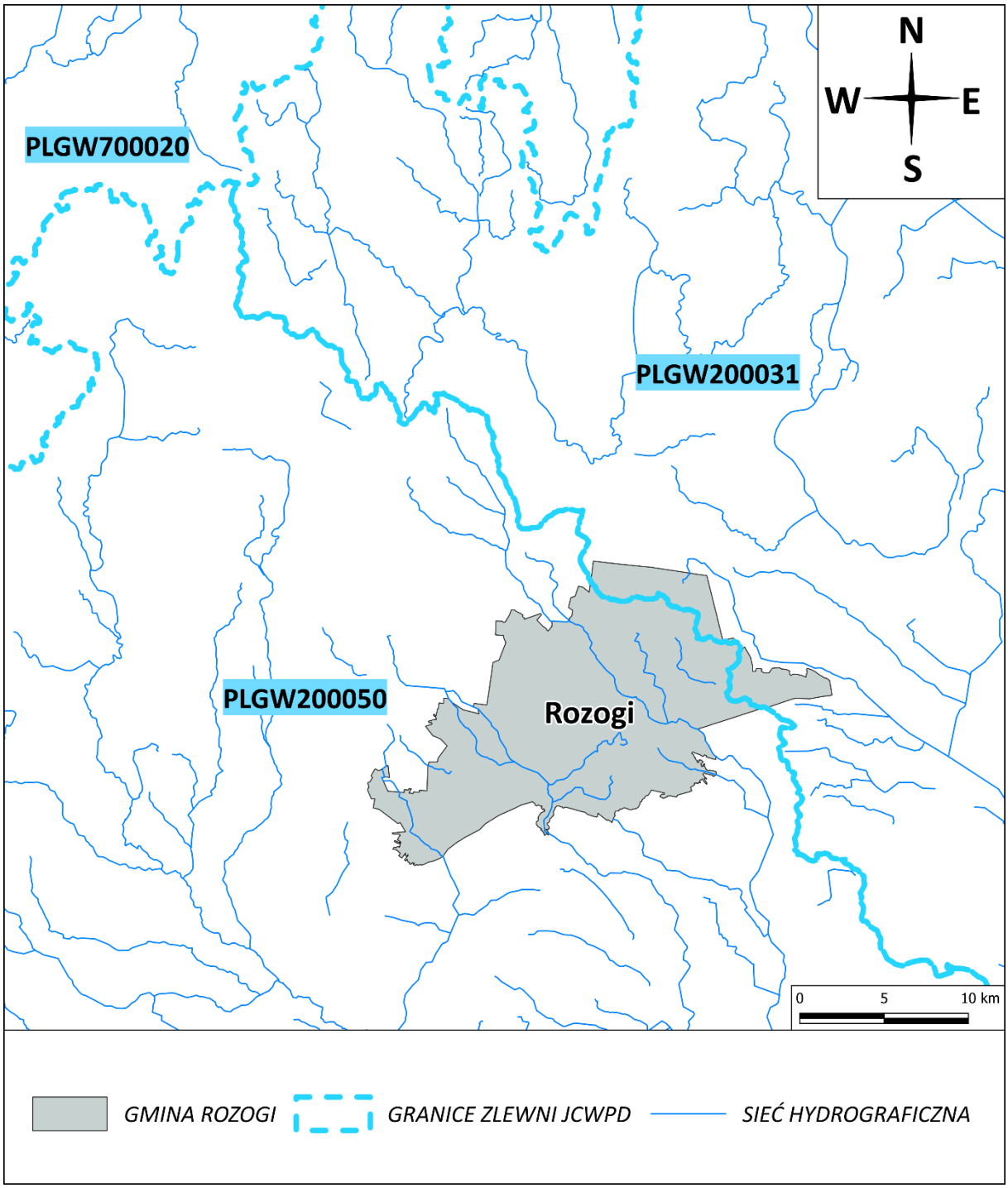

Ryc. 5 Położenie Gminy w stosunku do zlewni Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd)
Materiał źródłowy: opracowanie własne według danych PGW.

WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar gminy Rozogi zlokalizowany jest w strefie granicznej między Równiną Kurpiowską a Równiną Mazurską i należy do zlewni rzeki Narwi (prawostronnego dopływu Wisły). Sieć hydrograficzna ukształtowana została w okresie plejstocenu oraz podczas późniejszych procesów holoceńskich.

Obszar Gminy znajduje się blisko południowej granicy zasięgu najmłodszego zlodowacenia (bałtyckiego), co przekłada się w znacznym stopniu na zasoby wód śródlądowych. Gmina uboga jest bowiem w naturalne zbiorniki wodne w postaci jezior. Występują tutaj przede wszystkim drobne oczka wodne oraz stawy rozproszone na terytorium całej Gminy. W pobliżu miejscowości Dąbrowy znajduje się naturalny zbiornik wodny o powierzchni ok. 3,5 ha, ulegający stopniowemu zarastaniu.

Poniżej scharakteryzowano zasoby wód powierzchniowych gminy Rozogi:

- **Rozoga** – rzeka III rzędu, stanowi prawostronny dopływ Narwi, do której uchodzi w pobliżu Ostrołęki. Jej całkowita długość wynosi ok. 83,1 km, natomiast powierzchnia dorzecza to ok. 487,2 km^2. Na terenie gminy Rozogi rzeka ta przepływa w jej zachodniej części na odcinku ok. 9,8 km;
- **Szkwa –** rzeka III rzędu, stanowiąca prawostronny dopływ Narwi, do której uchodzi w okolicach Ostrołęki. Jej całkowita długość wynosi ok. 74,3 km, natomiast powierzchnia dorzecza to ok. 468,5 km^2. Rzeka ta przepływa przez centralną część Gminy (w tym przez miejscowość Rozogi) na odcinku ok. 13,5 km. Ponadto ciek ten stanowi naturalną granicę z gminą Łyse;
- **Radostówka** – ciek stanowiący prawostronny dopływ Rozogi, przebiegający w zachodniej oraz południowej części Gminy, na długości ok. 8,3 km;
- **Trybówka** – ciek stanowiący lewostronny dopływ rzeki Omulew, przepływający w zachodniej części Gminy na odcinku ok. 5,8 km;
- **Wilamówka** – ciek stanowiący prawostronny dopływ rzeki Szkwa, przebiegający w centralnej części Gminy w pobliżu miejscowości Wilamowo. Jego całkowita długość wynosi ok. 6,2 km (w całości w granicach gminy Rozogi);
- **Dopływ spod Klonu** – ciek będący lewostronnym dopływem rzeki Rozogi. Jego całkowita długość wynosi ok. 3,1 km i w całości przebiega na terytorium Gminy. Ciek ten przepływa bowiem na wschód od zwartej zabudowy miejscowości Klon;
- **Dopływ spod Lipniaka** – ciek będący lewostronnym dopływem rzeki Szkwa. W całości przebiega przez terytorium Gminy (w jej środkowej części). Jego całkowita długość wynosi ok. 6,8 km;
- **Dopływ spod Suchorosa Starego** – ciek będący prawostronnym dopływem rzeki Rozoga. Przepływa on w zachodniej części Gminy na odcinku ok. 6,4 km;
- **Kanał Chochoł** – ciek V rzędu, stanowiący lewostronny dopływ Wilamówki. Kanał ten przebiega w północno-zachodniej części Gminy w pobliżu miejscowości Występ. Jego całkowita długość w graniach Gminy wynosi ok. 5,7 km;
- **Kanał Stare Czajki** – ciek będący lewostronnym dopływem rzeki Rozogi, do której uchodzi bezpośrednio na terenie Gminy. Całkowita długość w/w kanału w granicach Gminy wynosi ok. 450 m.
- **Kanał Spaliny –** ciek stanowiący lewostronny dopływ Szkwy, do której uchodzi poza granicami gminy Rozogi. Kanał ten przepływa na wschód od zwartej zabudowy miejscowości Spaliny Wielkie na odcinku ok. 4 km;
- **pozostałe cieki** – stanowiące drobne dopływy w/w rzek, najczęściej bezimienne, posiadające charakter typowych strug nizinnych;
- **system rowów melioracyjnych** – jest rozbudowany i występuje głównie w centralnej oraz zachodniej części Gminy w obrębie użytków rolnych; został stworzony na potrzeby poprawy warunków produkcji rolniczej; całkowita długość sieci rowów i kanałów melioracyjnych w Gminie to ponad 423 km[8];
- **drobne zbiorniki wodne** – głównie oczka oraz stawy, występujące licznie i w rozproszeniu na terenie Gminy.

WODY PODZIEMNE

WODY GRUNTOWE

W granicach gminy Rozogi warunki hydrogeologiczne występowania pierwszego poziomu wód gruntowych są zróżnicowane, na co wpływ ma budowa geologiczna, litologia oraz ukształtowanie powierzchni terenu. Wyróżnić można trzy zasadnicze grupy rejonów, charakteryzujących się odmiennymi warunkami występowania 1-wszego poziomu wód gruntowych:

- **rejony gdzie woda gruntowa zalega na poziomie 0-2 m p.p.t.,** obejmujące głównie przestrzenie den dolinnych rzek, ale także lokalnych obniżeń w okolicy zagłębień terenowych; wody gruntowe są powiązane z rzekami, a ich wahania są zależne od opadów atmosferycznych i stanów wód w rzekach;
- **rejony, gdzie woda gruntowa zalega na poziomie 2-5 m p.p.t.**, obejmujące głównie równinę sandrową; wody gruntowe zalegają pod warstwą utworów piaszczystych i żwirowych (bardziej przepuszczalne) oraz tworzą swobodny poziom wodonośny;

[8] Materiał źródłowy: Obliczenia własne na podstawie danych BDOT10k.

– **rejony gdzie woda gruntowa zalega na głębokości poniżej 5 m p.p.t.,** obejmują głównie przestrzenie wzniesień morenowych w północno-wschodniej oraz centralnej części Gminy; wody gruntowe zalegają wówczas pod warstwą utworów piaszczystych lub utworów materiałów gliniastych (mniej przepuszczalne).

GŁÓWNE ZBIORNIKI WÓD PODZIEMNYCH:

Gmina Rozogi położona jest w zasięgu:

– udokumentowanego **Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 216 „Sandr Kurpie"** (obejmuje centralną, północną oraz wschodnią część Gminy);
– nieudokumentowanego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 „Subniecka Warszawska" (w całości).

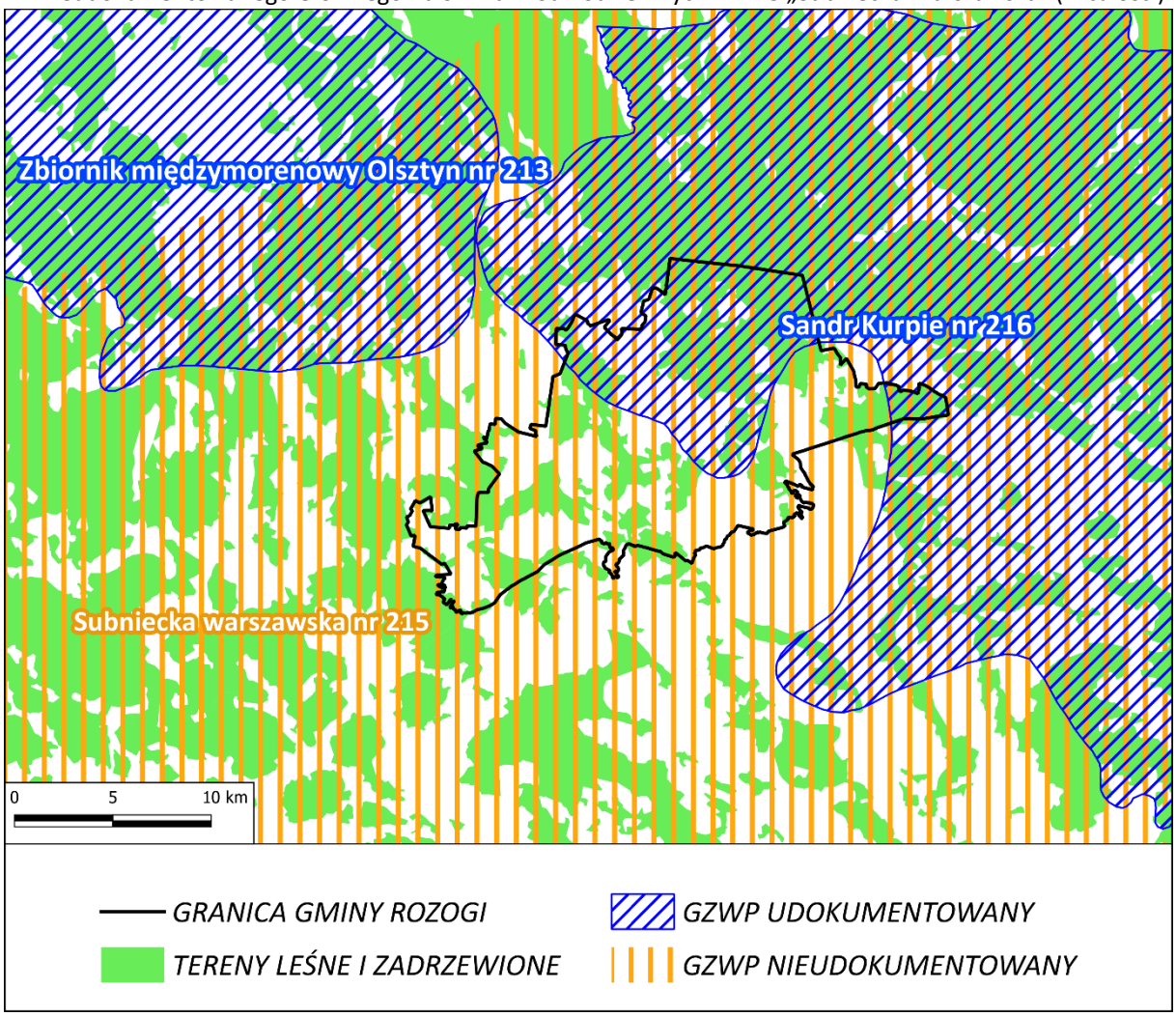

Ryc. 6 Położenie Gminy w odniesieniu do zasięgu głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP)
Materiał źródłowy: opracowanie własne według danych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz Państwowego Instytutu Geologicznego.

Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 216 „Sandr Kurpie" zajmuje łącznie powierzchnię ok. 1140 km^2. Jest to zbiornik czwartorzędowy (Q), porowy, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych ok. 134 tys. m^3/dobę i średniej głębokości ujęć ok. 2-10 m. Zbiornik posiada co najmniej dwa poziomy wodonośne, gdzie zalegają wody typowe dla sandrów i głębokich piasków. GZWP nr 216 posiada dokumentację hydrologiczną, zatwierdzoną w 1998 roku[9]. Dla Zbiornika wytypowano tzw. obszar szczególnej ochrony (ok. 1177,6 km^2), na który składają się: strefa ochronna w obrębie Zbiornika (ok. 1120 km^2) i strefa ochronna zasilania Zbiornika (ok. 57,6 km^2).

Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215 „Subniecka Warszawska" zajmuje łącznie powierzchnię ok. 51 000 km^2. Jest to zbiornik trzeciorzędowy (Tr), porowy, o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 250 tys.

[9] Dokumentacja hydrogeologiczna Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 216 „Sandr Kurpie" zatwierdzona została Decyzją Nr DG BJ/489-6170/98 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 10 grudnia 1998 roku.

m³/dobę i średniej głębokości ujęć ok. 60 m. Poziomy wodonośne zbiornika związane są utworami piaszczystymi oligoceńskimi i mioceńskimi. GZWP nr 215 nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej – zbiornik jest rozpoznany wstępnie, w związku z czym dla zbiornika nie ma propozycji obszaru ochronnego.

JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Poniżej przedstawiono ocenę jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) występujących w Gminie (dla pozostałych JCWP brak punktów pomiarowych):

Tab. 3 Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych w Gminie

NAZWA I KOD JCWP	KLASA ELEMENTÓW BILOGOGI-CZNYCH	KLASA ELEMENTÓW FIZYKOCHEMI CZNYCH	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY JCWP	STAN CHEMICZNY JCWP	STAN OGÓLNY JCWP
Turośl od Zimnej do Kanału Grzędy-Wejdo, z Kanałem Grzędy-Wejdo (RW200017264869)	4 (słaby)	>2 (poniżej dobrego)	słaby	poniżej dobrego	zły
Szkwa do dopływu spod Lipniaka z jeziora Świętajno Łąckie (RW2000172651852)	4 (słaby)	>2 (poniżej dobrego)	słaby	poniżej dobrego	zły
Kanał Spaliny (RW2000172651869)	4 (słaby)	>2 (poniżej dobrego)	zły	poniżej dobrego	zły
Trybówka (RW200017265469)	5 (zły)	>2 (poniżej dobrego)	zły	poniżej dobrego	zły
Szkwa od dopływu spod Lipniaka do ujścia (RW2000192651899)	4 (słaby)	>2 (poniżej dobrego)	słaby	poniżej dobrego	zły
Rozoga od Rad stówki do ujścia (RW200019265299)	3 (umiarkowany)	>2 (poniżej dobrego)	umiarkowany	poniżej dobrego	zły

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ.

Ponadto, dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) występujących w Gminie obowiązuje Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły , w którym określono cele środowiskowe i ryzyko ich nieosiągnięcia:

Tab. 4 Ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych w Gminie

NAZWA I KOD JCWP	STATUS JCWP	STAN/POTENCJAŁ OGÓLNY JCWP	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH
Turośl od Zimnej do Kanału Grzędy-Wejdo, z Kanałem Grzędy-Wejdo (RW200017264869)	naturalna	zły	zagrożona
Szkwa do dopływu spod Lipniaka z jeziora Świętajno Łąckie (RW2000172651852)	naturalna	zły	zagrożona
Kanał Spaliny (RW2000172651869)	naturalna	zły	niezagrożona
Dopływ spod Dąbrowy (RW2000172651872)	naturalna	zły	zagrożona
Kanał Chruściel (RW2000172651874)	sztuczna	zły	zagrożona

NAZWA I KOD JCWP	STATUS JCWP	STAN/POTENCJAŁ OGÓLNY JCWP	OCENA RYZYKA NIEOSIĄGNIĘCIA CELÓW ŚRODOWISKOWYCH
Dopływ spod Wolkowych (RW2000172651876)	naturalna	zły	zagrożona
Rozoga od źródeł do Radostówki z Radostówką (RW200017265269)	naturalna	zły	niezagrożona
Trybówka (RW200017265469)	naturalna	zły	zagrożona
Szkwa od dopływu spod Lipniaka do ujścia (RW2000192651899)	sztuczna	zły	zagrożona
Rozoga od Radostówki do ujścia (RW200019265299)	naturalna	zły	niezagrożona
Krutynia do wpływu do jeziora Bełdany wraz z dopływami i jeziorami (RW200025264299)	naturalna	dobry	niezagrożona

Materiał źródłowy: opracowanie własne na podstawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2016.

4.1.6 ZARYS GEOLOGICZNO-GEOMORFOLOGICZNY I STAN RZEŹBY TERENU

Przypowierzchniowa budowa geologiczna jest najistotniejsza z punktu widzenia planowania przestrzeni. W obszarze gminy Rozogi jest ona efektem procesów rzeźbotwórczych zachodzących w okresie czwartorzędu, głównie w epoce plejstocenu, ale także holocenu. Miąższość osadów czwartorzędowych w granicach Gminy osiąga 100-250 m[10]. Konkretyzując, w przypowierzchniowej budowie geologicznej gminy Rozogi wyróżniamy[11]: utwory piaszczyste, utwory torfowe, utwory słaboprzepuszczalne oraz utwory pyłowe.

Rzeźba terenu na obszarze gminy Rozogi została ukształtowana głównie w wyniku procesów zachodzących w trakcie zlodowaceń plejstoceńskich oraz podczas późniejszych procesów holoceńskich. Gmina znajduje się blisko południowej części zasięgu zlodowacenia bałtyckiego, przy czym nie sięgała tutaj faza pomorska. W związku z powyższym znaczna cześć form geomorfologicznych pochodzenia glacjalnego została zdenudowana.

Gmina Rozogi na całej swojej powierzchni wyniesiona jest na wysokość znacznie powyżej 100 m n.p.m. Najwyższy punkt na terenie Gminy znajduje się w jej północnej części, w pobliżu miejscowości Faryny i wznosi się na wysokość ok. 165 m n.p.m. Najniżej położony punkt z kolei znajduje się w południowej części Gminy, w bliskim sąsiedztwie doliny cieku Dopływu spod Dąbrowy (ok. 119 m n.p.m.). W ujęciu generalnym Gminy deniwelacje nie przekraczają zazwyczaj kilku metrów, natomiast maksymalna różnica wysokości wynosi ok. 46 m.

Z uwagi na stosunkowo niewielkie różnice w wysokościach względnych występujących na terenie Gminy oraz niewielkie spadki stwierdzono, iż rzeźba terenu nie jest szczególnie urozmaicona, nie mniej występują tutaj niektóre pozostałości form pochodzenia glacjalnego. Gmina w przeważającej części położona jest na równinie sandrowej oraz na zdenudowanej wysoczyźnie morenowej, gdzie spadki terenowe rzadko przekraczają 5°.

Obszary o najwyższych spadkach (powyżej 10°) występują miejscowo i są zlokalizowane głównie w sąsiedztwie dolin rzecznych oraz w rejonie lokalnych form geomorfologicznych pochodzenia glacjalnego (strefy krawędziowe wysoczyzn morenowych). Wyższe nachylenia obejmują również stoki form eolicznych (wydm), a także sztucznie utworzone wyrobiska związane z działalnością wydobywczą niektórych złóż kopalin.

W ujęciu generalnym na terenie Gminy wyróżniamy:

- doliny rzeczne, w tym najważniejsze tj. dolina Rozogi i Szkwy, będące prawostronnymi dopływami Narwi. Tereny położone w obrębie dolin rzecznych zajęte są głównie przez utwory piaszczyste oraz organogeniczne (torfy);

[10] Materiał źródłowy: Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1: 50 000 (PIG).
[11] Materiał źródłowy: Mapa glebowo-rolnicza 1:5 000, WODGiK Olsztyn.

- tereny wysoczyznowe, obejmujące swym zasięgiem północne oraz centralne fragmenty. Wzniesienia morenowe zbudowane są tutaj przede wszystkim z utworów piaszczysto-żwirowych oraz w mniejszym stopniu przez utwory gliniaste;
- zespoły eolicznych form geomorfologicznych, reprezentowane przez wydmy. Formy te występują lokalnie, głównie w zachodniej oraz centralnej części, w dużym stopniu porośnięte roślinnością;
- równiny sandrowe, obejmują swym zasięgiem większą część Gminy. Tereny te zbudowane są przede wszystkim z utworów piaszczystych różnej frakcji i zajęte są głównie przez drzewostan leśny oraz obszary użytkowane rolniczo;
- równiny torfowe, obejmujące tereny z płytko położoną pierwszą warstwą wód podziemnych. Występują one głównie na terenach w bliskim sąsiedztwie dolin rzecznych Rozogi i Szkwy oraz ich dopływów, a także w obrębie lokalnych zagłębień terenowych gdzie stale lub okresowo może gromadzić się woda[12].

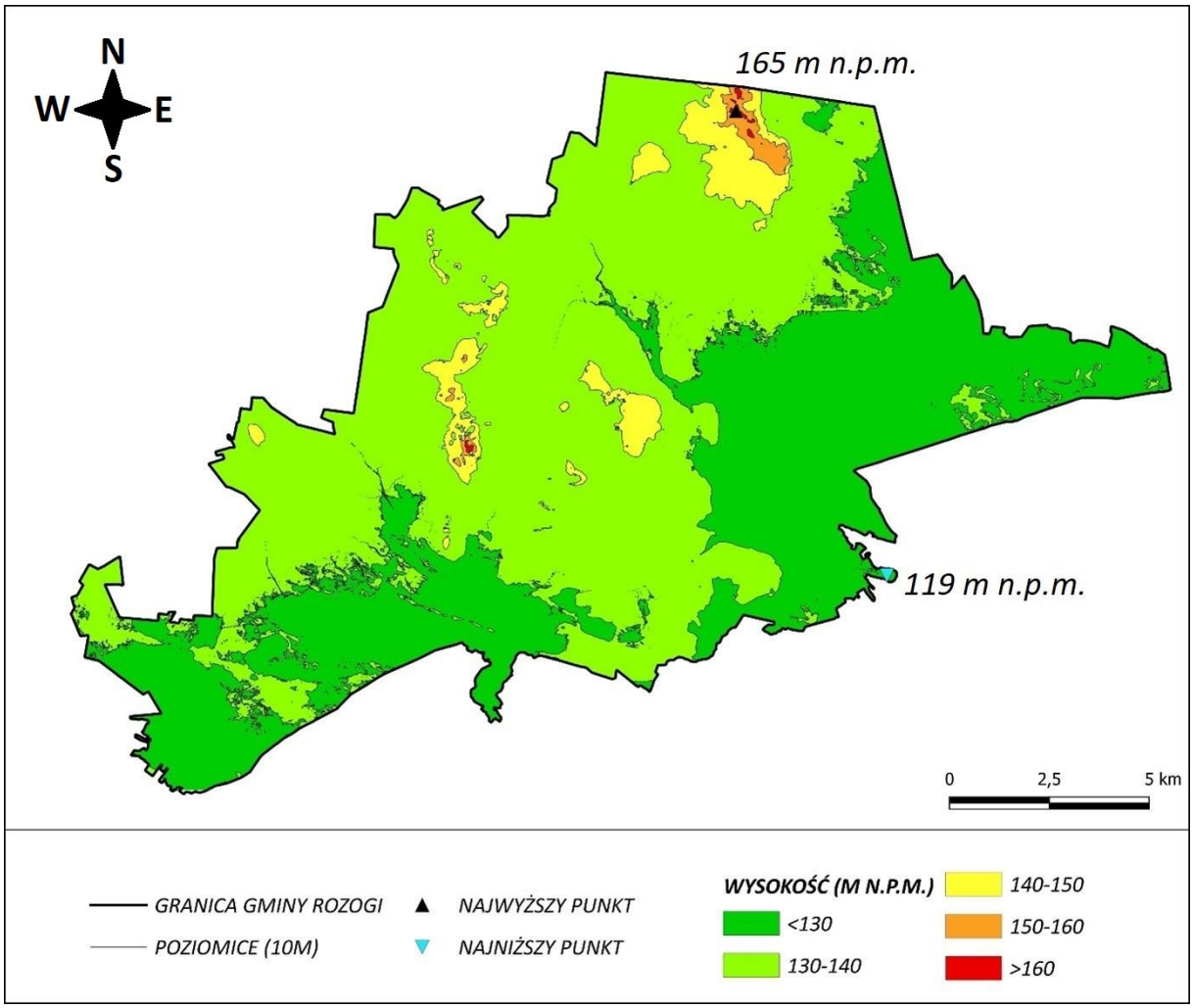

Ryc. 7 Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Rozogi
Materiał źródłowy: Numeryczny Model Terenu (NMT) pobrany z serwisu geoportal.gov.pl.

[12] Materiał źródłowy: Mapa glebowo-rolnicza 1: 5 000, WODGiK Olsztyn oraz Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000, Państwowy Instytut Geologiczny (PIG).

4.1.7 KOPALINY I STAN ZAGOSPODAROWANIA KOPALIN

Na terenie Gminy aktualnie znajdują się następujące, udokumentowane złoża kopalin[13]:

Tab. 5 Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie Gminy

KOD (ID)	NAZWA ZŁOŻA	KOPALINA	POWIERZCHNIA
KN 3633	Klon	Piasek ze żwirem	6 304 ha
KN 11349	Klon 3	Piasek	1 280 ha
KN 11093	Klon 4	Piasek ze żwirem	1 920 ha
KN 15041	Klon 6	Piasek	3 120 ha
KN 9008	Klon dz. 259	Piasek ze żwirem	4 541 ha
KN 10011	Klon I	Piasek ze żwirem	1 995 ha
KN 8651	Klon II	Piasek	4 065 ha
KN 13524	Klon V	Piasek	1 766 ha
KN 15902	Klon VII	Piasek ze żwirem	3 245 ha
KN 16663	Klon VIII	Piasek	1 966 ha
KN 16845	Klon IX	Piasek	2 000 ha
KN 20553	Klon X	Piasek ze żwirem	1 638 ha
KN 11820	Występ	Piasek ze żwirem	1 880 ha

Materiał źródłowy: System ewidencji zasobów złóż Państwowego Instytutu Geologicznego „MIDAS".

W przyszłości zasób udokumentowanych złóż kopalin mogłoby się zwiększyć, z uwagi na występowanie na terenach Gminy obszarów perspektywicznych złóż piasku i żwiru – pod warunkiem ich faktycznego stwierdzenia (udokumentowania).

Spośród udokumentowanych złóż kopalin, w fazie eksploatacji (uzyskana koncesja na wydobycie, ustanowiony teren górniczy), znajdują się: Klon 4, Klon 6, Klon VII, Klon VIII, Klon IX, Klon X oraz Występ.

4.1.8 WARUNKI KLIMATYCZNE ORAZ JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

REGIONALIZACJA KLIMATYCZNA

Pod względem regionalizacji klimatycznej Polski obszar gminy Rozogi położony jest w obrębie **regionu klimatycznego nr 11 (Region Środkowo-Mazurski).**

Region charakteryzuje się mniejszą liczbą dni w roku z pogodą umiarkowanie chłodną. Notuje się tu najmniejszą w skali kraju liczbę dni z pogodą umiarkowanie ciepłą i jednocześnie pochmurną, bez opadu (ok. 42 dni/rok). W Regionie Środkowo-Mazurskim mniej jest także dni z typem pogody umiarkowanie ciepłej z dużym zachmurzeniem i opadem atmosferycznym (ok. 29 dni/rok). Ponadto w ciągu roku notuje się mniej dni bardzo ciepłych z dużym zachmurzeniem i opadem (ok. 8 dni/rok). Omawiany Region na tle pozostałych wyróżnia mniejsza częstość występowania dni umiarkowanie ciepłych bez opadu (ok. 63 dni/rok). W Regionie Środkowo-Mazurskim notuje się również nieco większą liczbę dni z pogodą dość mroźną, zarówno z opadem, jak i bez opadu.[14]

[13] Materiał źródłowy: Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31.XII.2020 r., 2021, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa oraz systemu ewidencji zasobów złóż Państwowego Instytutu Geologicznego „MIDAS", www.geoportal.pgi.gov.pl/midas-web.

[14] Materiał źródłowy: Woś A., 1999, *Klimat Polski*, wyd. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

LOKALNE WARUNKI KLIMATYCZNE

Lokalne warunki klimatyczne uzależnione są od różnych czynników, m.in.: rzeźby terenu, występowania lasów i innych zbiorowisk roślinnych, wód powierzchniowych, podmokłych zagłębień terenowych itp. Większość obszaru Gminy odznacza się dobrym przewietrzaniem i znacznym nasłonecznieniem. Mniejszym nasłonecznieniem charakteryzują się tereny lasów, zboczy wysoczyznowych o ekspozycji północnej i zagłębienia terenowe. Część terenów Gminy to obszary łąk i pastwisk występujących zwłaszcza w obrębie dolin rzecznych. Występuje tu większa niż na terenach zurbanizowanych, czy ornych wilgotność powietrza.

Tab. 6 Podstawowe dane meteorologiczne dla regionu gminy Rozogi

WSKAŹNIK	WARTOŚĆ
Temperatura średnia rok*	(8,0)^{O}C – (9,0)^{O}C
Temperatura średnia styczeń*	(-3,0)^{O}C – (-2,0)^{O}C
Temperatura średnia lipiec*	(18,0)^{O}C – (19,0)^{O}C
Temperatura średnia zima*	(-2,0)^{O}C – (-1,0)^{O}C
Temperatura średnia wiosna*	(7,0)^{O}C – (8,0)^{O}C
Temperatura średnia lato*	(17,0)^{O}C – (18,0)^{O}C
Temperatura średnia jesień*	(8,0)^{O}C – (9,0)^{O}C
Suma opadu rok*	550-650 mm
Suma opadu zima*	80-100 mm
Suma opadu wiosna*	120-140 mm
Suma opadu lato*	200-225 mm
Suma opadu jesień*	120-160 mm
Usłonecznienie sumaryczne rok*	1750 – 1800 h
Usłonecznienie sumaryczne zima*	120-140 h
Usłonecznienie sumaryczne wiosna*	>600 h
Usłonecznienie sumaryczne lato*	700-800 h
Usłonecznienie sumaryczne jesień*	300-320 h
Zachmurzenie średnie rok*	4,75-5,25/8
Zachmurzenie średnie zima*	5,75-6/8
Zachmurzenie średnie wiosna*	4,5 – 4,75/8
Zachmurzenie średnie lato*	4,25-4,5/8
Zachmurzenie średnie jesień*	5,0-5,25/8
Pokrywa śnieżna – średnia grubość pokrywy śnieżnej*	5-10 cm
Średnia liczba dni z prędkościami wiatru powyżej progów zagrożeń meteorologicznych**	<2 dni
Średnia roczna liczba dni z burzą**	25-30 dni
Średnia roczna liczba dni z gradem**	2-3 dni
Średnia roczna liczba dni z mgłą**	40 -60 dni
Średnia roczna liczba dni z sadzią**	10 -20 dni
Średnia roczna liczba dni z gołoledzią**	6-12 dni

Materiał źródłowy:

* Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) – mapy klimatu Polski (wielolecie 1991-2020).

** Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) – mapy klimatologiczne.

JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Badania jakościowe powietrza atmosferycznego wykonywane są na poziomie regionalnym. Dla województwa warmińsko-mazurskiego badania odbywają się w odniesieniu do trzech stref:

- miasto Olsztyn (PL 2801);
- miasto Elbląg (PL 2802);
- strefa warmińsko-mazurska (PL 2803)[15], w której znajduje się gmina Rozogi.

Dla każdej strefy przeprowadza się ocenę jakości powietrza uwzględniając wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu[16]. Ocenie jakości powietrza w strefach służą wyniki pomiarów ze stacji automatycznych i manualnych (stacje zlokalizowane są poza granicami Gminy).

Wyniki badań jakości powietrza atmosferycznego w strefie warmińsko-mazurskiej są następujące:

Tab. 7 Jakość powietrza atmosferycznego w strefie warmińsko-mazurskiej w 2021 r.

KRYTETRIA USTALONE POD KĄTEM OCHRONY ZDROWIA LUDZI														
NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ DLA OBSZARU CAŁEJ STREFY													
	SO_2	NO_2	CO	C_6H_6	PM_{10}	$PM_{2,5}$ 1)	$PM_{2,5}$ 2)	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O_3 3)	O_3 4)
STREFA WARMIŃSKO-MAZURSKA	A	A	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	**C**	A	**D2**

KRYTETRIA USTALONE POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN				
NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY WYNIKOWEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ DLA OBSZARU CAŁEJ STREFY			
	SO_2	NO_x	O_3 (AOT4) poziom docelowy	O_3 (AOT4) poziom celu długoterminowego
STREFA WARMIŃSKO-MAZURSKA	A	A	A	**D2**

Objaśnienia:
1) - wg poziomu dopuszczalnego
2) - wg poziomu dopuszczalnego faza II
3) - wg poziomu celu docelowego
4) - wg poziomu celu długoterminowego
A – stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych
C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe
C1 – stężenia $PM_{2,5}$ przekraczają poziom dopuszczalny fazy I
D1 i **D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego
poziom dopuszczalny – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym terminie i który po tym terminie nie powinien być przekraczany; poziom dopuszczalny jest standardem jakości powietrza,
poziom docelowy – jest to poziom substancji, który ma być osiągnięty w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych; poziom ten ustala się w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego wpływu danej substancji na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość,
poziom celu długoterminowego – jest to poziom substancji, poniżej którego, zgodnie ze stanem współczesnej wiedzy, bezpośredni szkodliwy wpływ na zdrowie ludzi lub środowisko jako całość jest mało prawdopodobny; poziom ten ma być osiągnięty w długim okresie czasu, z wyjątkiem sytuacji, gdy nie może być osiągnięty za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych.

Materiał źródłowy: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim. Raport wojewódzki za rok 2021, GIOŚ, 2022.

Zgodnie z powyższym, na podstawie badań za 2021 r., w strefie warmińsko-mazurskiej stwierdzono:

- przekroczenia stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM_{10},
- przekroczenia poziomów celów długoterminowych ozonu (kryteria – ochrony roślin i zdrowia).

Należy podkreślić, że powyższe wyniki odnoszą się do całej strefy warmińsko-mazurskiej, mają wymiar regionalny i nie świadczą bezpośredniego o jakości powietrza w Gminie (brak w jej granicach punktów monitoringu).

[15] Wyniki pomiarów regionalnych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego są cyklicznie (rokrocznie lub okresowo, np. w okresie pięcioletnim) przeprowadzane i publikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.

[16] Ocenę jakości powietrza przeprowadza się według:
– kryteriów dotyczących ochrony zdrowia ludzi, dla wskaźników: dwutlenek siarki SO_2, dwutlenek azotu NO_2, tlenek węgla CO, benzen C_6H_6, pył zawieszony PM_{10}, pył zawieszony $PM_{2.5}$, ołów w pyle Pb (PM_{10}), arsen w pyle As(PM_{10}), kadm w pyle Cd(PM_{10}), nikiel w pyle Ni(PM_{10}), benzo(a)piren w pyle B(a)P(PM_{10}), ozon O_3;
– kryteriów określonych w celu ochrony roślin, dla wskaźników: dwutlenek siarki SO_2, tlenek azotu NO_x, ozon O_3 określony współczynnikiem AOT40.

Na terenie Gminy okresowo i lokalnie mogą występować sytuacje zwiększonego stężenia substancji zanieczyszczających. W sezonie grzewczym mogą nasilać się emisje z tzw. „niskich" źródeł sektora bytowego powstałe na skutek spalania paliw różnej jakości (nierzadko spalania odpadów). Na okresowe zwiększenie stężeń substancji zanieczyszczających narażone są zwłaszcza zwarte tereny mieszkaniowe, zaopatrywane są w ciepło z kotłów węglowych. Nie przewiduje się pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego w wyniku napływu substancji zanieczyszczających z większych ośrodków miejskich (znajdują się one w dużym oddaleniu od Gminy – powyżej 20 km).

Na podstawie danych monitoringowych GIOŚ stwierdza się, że na terenie gminy Rozogi w 2021 r:

- odnotowano przekroczenia stężeń benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM_{10},
- odnotowano przekroczenia poziomów celów długoterminowych ozonu (kryteria – ochrony roślin i zdrowia),
- nie odnotowano przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM_{10} oraz $PM_{2,5}$.

4.1.9 KLIMAT AKUSTYCZNY I JEGO STAN

Obowiązujące przepisy prawne określają, że źródłem informacji o hałasie w środowisku jest przede wszystkim Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ). Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

W ramach niniejszego Programu opracowana została mapa akustyczna dla odcinka drogi krajowej nr 53 oraz 59. Nie mniej jednak badane odcinki znajdowały się poza granicami gminy Rozogi[17].

Najważniejszymi, potencjalnymi źródłami pogarszania klimatu akustycznego w Gminie są:

- **hałas komunikacyjny (drogowy)** – oddziaływujący w coraz większym stopniu na środowisko i zdrowie ludności, z uwagi na sukcesywny wzrost liczby środków transportu. Hałas ten powodowany jest ruch pojazdów silnikowych poruszających się po drogach, zwłaszcza po drogach charakteryzujących się największym nasileniem ruchu drogowego w Gminie, tzn. na drodze krajowej nr 53 i 59, ze stosunkowo wysokim udziałem pojazdów ciężkich. W zdecydowanie mniejszym stopniu jakość klimatu akustycznego pogarszają drogi powiatowe i gminne.
- **hałas przemysłowy, usługowy i komunalny** – powoduje go przede wszystkim praca maszyn i instalacji wykorzystywanych w działalności produkcyjnej (m.in. instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy, urządzenia nagłaśniające). Na terenie Gminy znajdują się zakłady świadczące usługi remontowo-budowlane oraz przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją gwoździ oraz okien, mogące stanowić potencjalne źródło pogarszania klimatu akustycznego. Ponadto, źródłem hałasu mogą być także restauracje kluby i inne obiekty realizujące funkcje gastronomiczno-rozrywkowe. Nie mniej warto zaznaczyć, że w Gminie nie występują szczególnie istotne źródła hałasu pochodzenia przemysłowego, usługowego lub komunalnego, które w sposób znaczący oddziaływałyby na klimat akustyczny.
- **hałas rolniczy** – pochodzący z działalności rolniczej, powoduje go przede wszystkim praca maszyn rolniczych, które stanowią jedynie lokalne i okresowe uciążliwości akustyczne.

Celem właściwego kształtowania akustycznych warunków życia ludności lub przynajmniej nie pogarszania stanu istniejącego, zasadnym byłoby prowadzenie działań polegających na:

- lokalizacji nowych terenów wymagających ochrony akustycznej w takiej odległości od źródeł hałasu, która gwarantuje zachowanie na tych terenach dopuszczalnych poziomów hałasu lub w odległości mniejszej, przy zastosowaniu skutecznych środków ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych (np. nasadzenia zieleni izolacyjnej, ekrany akustyczne),

[17] Aktualnie obowiązuje Uchwała Nr XII/190/19 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie określenia Aktualizacji Programu ochrony środowiska przed hałasem określonego uchwałą Nr III/42/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 30 grudnia 2014 r. - w zakresie dróg krajowych (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2019 poz. 6015).

- lokalizacji uciążliwych pod względem hałasu zakładów produkcyjnych i usługowych w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej i innej chronionej akustycznie,
- poprawie nawierzchni dróg,
- rozwój ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych oraz promocja alternatywnych środków transportu.

Poziomy hałasu w środowisku powinny spełniać dopuszczalne normy, które reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Rozporządzenie odnosi się do poszczególnych grup źródeł hałasu i dopuszczalnych poziomów hałasu dla pory dziennej i pory nocnej, względem poszczególnych rodzajów terenów:

Tab. 8 Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku dla wybranych rodzajów terenu w odniesieniu do źródeł hałasu, wyrażone wskaźnikami LAeq D i LAeq N, mającymi zastosowanie do ustalenia i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

RODZAJ TERENU	DOPUSZCZALNE POZIOMY HAŁASU			
	DROGI LUB LINIE KOLEJOWE		POZOSTAŁE OBIEKTY I DZIAŁALNOŚĆ BĘDĄCA ŹRÓDŁEM HAŁASU	
	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży Tereny domów opieki społecznej Tereny szpitali w miastach	**61**	**56**	**50**	**40**
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego Tereny zabudowy zagrodowej Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe Tereny mieszkaniowo-usługowe	**65**	**56**	**55**	**45**

Materiał źródłowy: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 14.06.2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j.Dz U.2014 poz. 112).

4.1.10 SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI I JEGO STAN

Od 2019 r. obowiązuje nowelizacja przepisów prawa z zakresu gospodarowania odpadami. Na mocy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) zniesiony został podział województw na regiony gospodarki odpadami. Ponadto, zrezygnowano z regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK), które zaadaptowane zostały jako instalacje komunalne. Równolegle, wraz z przyjęciem nowelizacji, uchylone zostały uchwały w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami.

Na podstawie zapisów w/w Ustawy oraz innych ustaw Marszałek Województwa w Biuletynie Informacji Publicznej prowadzi listę:

- funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów;
- instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

Lista aktualizowana jest na bieżąco, natomiast wpisu dokonuje się na pisemny wniosek prowadzącego instalację komunalną. Bezpośrednio na terenie gminy Rozogi nie ma zlokalizowanych instalacji gospodarowania odpadami wymienionych na listach prowadzonych przez Marszałka Województwa. Odpady komunalne są zbierane w sposób zorganizowany oraz wywożone poza jej teren.

Szczegółowe zadania, obowiązki i wymagania z zakresu wykonywania gospodarki odpadami w granicach Gminy określa aktualnie obowiązujący Regulamin utrzymania czystości i porządku[18]. W 2021 r. zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach odbiorem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych w Gminie realizował ZGK w Rozogach Sp. z o.o. Na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych, która odbywa się w systemie pojemnikowym i workowym.

Tab. 9 Odpady komunalne odebrane z terenu gminy Rozogi w latach 2019-2021

KOD ODPADÓW	RODZAJ ODEBRANYCH ODPADÓW	MASA ODEBRANYCH ODPADÓW (MG)		
		2019	2020	2021
20 03 01	niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	366,28	298,64	315,16
20 03 07	odpady wielogabarytowe	4,00	14,96	16,94
20 02 01	odpady ulegające biodegradacji	40,62	5,54	1,68
20 01 01	opakowania z papieru i tektury	14,14	15,72	1,32
20 01 11	tekstylia	0,10	0,34	3,44
20 01 23*	urządzenia zawierające freony	1,06	0,04	0,09
20 01 36	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	2,33	0,02	1,78
17 09 04	zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	3,22	1,40	7,08
15 01 02	opakowania z tworzyw sztucznych	61,40	87,82	104,38
15 01 07	opakowania ze szkła	91,00	105,4	113,5
	Ogółem	**584,15**	**529,88**	**565,37**

Materiał źródłowy: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Rozogi za 2021 r., 2020 r., 2019 r., 2018 r.

W Gminie znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który funkcjonuje na terenie oczyszczalni ścieków w Rozogach. Do punktu mieszkańcy mogą dostarczać bezpłatnie wyłącznie odpady powstałe w gospodarstwie domowym, tj.: przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe pochodzące z remontów i innych robót budowlanych wykonywanych we własnym zakresie na wykonanie których nie jest wymagane pozwolenie na budowę lub zgłoszenie, zużyte opony pochodzące z pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej do 3,5 ton, odpady zielone, żużel i popiół z palenisk domowych oraz odpady segregowane (papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne)[19].

Tab. 10 Odpady zebrane w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w 2021 r.

KOD ODPADÓW	RODZAJ ODEBRANYCH ODPADÓW	MASA ODEBRANYCH ODPADÓW (MG)
16 01 03	zużyte opony	2,95
17 03 80	odpadowa papa	1,46
17 09 04	zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	17,38
20 01 11	tekstylia	0,24
20 01 23	urządzenia zawierające freony	1,62
20 01 35	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne związki	1,28
20 01 36	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	2,36
20 01 99	inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół)	15,66
20 03 07	odpady wielogabarytowe	11,94

Materiał źródłowy: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Rozogi za 2021 roku.

[18] Aktualnie obowiązuje Uchwała Nr XVIII/104/20 Rady Gminy Rozogi z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Rozogi (Dz. Urz. Warm.-Maz. 2020 poz. 1923 z późn. zm.).

[19] Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie gminy Rozogi za 2021 rok.

Według danych w 2021 roku łączna ilość odpadów komunalnych z terenu Gminy wynosiła 639,3 Mg, z czego 324,1 Mg zebrano selektywnie. Ponadto osiągnięty poziom recyklingu wyniósł 28,38%.

4.1.11 PROMIENIOWANIE ELEKROMAGNETYCZNE

Promieniowanie elektroenergetyczne to emisja zaburzenia energetycznego wywołanego przez przepływ prądu elektrycznego lub zmianę ładunków w źródle. Promieniowanie niejonizujące obejmuje pola elektromagnetyczne w zakresie 0-300 GHz, a promieniowanie jonizujące w zakresie >300 GHz.

MONITORING PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Ocenę oddziaływania pól elektromagnetycznych na środowisko przeprowadza się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) na podstawie badań monitoringowych oraz informacji o źródłach emitujących pola.

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w cyklu trzyletnim realizowane są pomiary promieniowania elektromagnetycznego. Spośród 90 punktów pomiarowych na terenie województwie żaden z nich nie znajdował się bezpośrednio na terenie gminy Rozogi.

Zgodnie z wynikami badań z cyklu pomiarowego 2017-2018 stwierdzono, iż w żadnym punkcie pomiarowym położonym na obszarach wiejskich oraz miejskich nie odnotowano przekroczeń normy dopuszczalnej badanej składowej elektrycznej oraz nie zaobserwowano wzrostu zmierzonych wartości pól elektromagnetycznych. Na obszarach wiejskich średnie poziomy PEM w omawianych okresie nie przekraczały 0,3 V/m, co stanowiło ok. 4,3% wartości dopuszczalnej. Najwyższe zmierzone wartości dla obszarów wiejskich w latach 2017-2018 wynosiły natomiast 0,72 V/m (ok. 10,3% wartości dopuszczalnej)[20].

W związku z powyższym należy przyjąć, iż na terenie gminy Rozogi nie nastąpiło przekroczenie norm dopuszczalnych promieniowania elektroenergetycznego.

4.1.12 ZASOBY DZIDZICTWA KULTUROWEGO[21]

Na terenie gminy Rozogi znajduje się 14 obiektów – zabytków nieruchomych (A) i 4 obiekty, które nie istnieją, ale pozostaje w ewidencji do momentu wykreślenia z rejestru.

Tab. 11 Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków województwa warmińsko-mazurskiego

L.P	ADRES	OBIEKT	DATOWANIE	NR REJESTRU ZABYTKÓW
3	Faryny 34 (d. 9) dz. geod. nr 157	dom drewniany	koniec XIX w.	brak nr dec. z 12.04.1968
13	Faryny dz. geod. nr 185	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej	koniec XIX w.	269 z 30.01.1986 r.
14	Klon	cała zabudowa wsi z wyjątkiem kościoła ewangelickiego	koniec XVIII – początek XIX w.	A-3359 z 17.07.1950 r.
15	Klon dz. geod. nr 304	kościół rzymskokatolicki, parafialny p.w. Znalezienia Krzyża Świętego	1859 r., wieża 1903 r.	A-3359 z 12.05.1992 r.
16	Klon 24 dz. geod. nr 304	plebania murowana w zespole kościoła rzymskokatolickiego	1859 r.	A-3359 z 12.05.1992 r.
17	Klon 2 (d. nr 4)	dom drewniany *[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]*	-	1119 z 15.04.1968 r.
18	Klon 29 dz. geod. nr 408	budynek zajazdu, drewniany, ob. mieszkalny	koniec XIX – początek XX w.	A-878 z 15.04.1968 r.
21	Klon 46 (d. 35) dz. geod. nr 292	chałupa	1920 – 1930 r.	1123 z 13.04.1968 r.

[20] Materiał źródłowy: Raport o stanie środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku, 2020.

[21] Na podstawie informacji zawartych w analizowanym projekcie Strategii

L.P	ADRES	OBIEKT	DATOWANIE	NR REJESTRU ZABYTKÓW
22	Klon 50 (d. 29) dz. geod. nr 290	chałupa	koniec XIX – początek XX w.	brak nr decyzji z 15.04.1968 r.
23	Klon 53 dz. geod. nr 389	chałupa	XIX w.	1125/61 z 18.04.1968 r.
24	Klon 60 dz. geod. nr 287	chałupa drewniana	XIX w.	1123/62 z 15.04.1968 r.
26	Klon 67 (d. nr 57)	dom drewniany *[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]*	-	A-886 z 15.04.1968 r.
27	Klon 68	dom drewniany *[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]*	XIX w.	brak nr dec. z 15.04.1968 r.
28	Klon 75 dz. geod. nr 377	chałupa	połowa XIX w.	1124 z 15.04.1968 r.
29	Klon 77 (d. 64)	budynek mieszkalny, drewniany *[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]*	-	A-880 z 15.04.1968 r.
30	Klon dz. geod. nr 304	cmentarz rzymskokatolicki, parafialny	1859 r.	A-1615 z 30.01.1986 r.
35	Księży Lasek dz. geod. nr 272	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki, filialny wraz z cmentarzem przykościelnym	1928-1929 r.	A-972 z 14.06.1968 r.
39	Rozogi ul. Rynek dz. geod. nr 36	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki, parafialny p.w. św. Marii Magdaleny	1885 r.	A-3633 z 26.11.1993 r.
44	Rozogi ul. Wyszyńskiego dz. geod. nr 468/1	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej, ob. rzymskokatolicki, parafialny	połowa XVIII w.	A-1612 z 18.01.1986 r.

Materiał źródłowy: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Rozogi, 2022.

Wśród obiektów wpisanych do ewidencji znajdują się m.in.: budynki mieszkalne, cmentarze, budynki szkolne, kościoły, plebania, mogiła wojenna oraz układ zabudowy. Wykaz obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Rozogi przedstawiono w poniższej tabeli:

Tab. 12 Wykaz obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków gminy Rozogi

L.P.	ADRES	OBIEKT	DATOWANIE	NR REJESTRU ZABYTKÓW
1	Dąbrowy dz. geod. nr 974/3	cmentarz epidemiczny z czasów grypy-hiszpanki	1918-1919 r.	-
2	Faryny 26 (dawniej 17) dz. geod. nr 349	dom drewniany	koniec XIX w.	-
3	Faryny 34 (d. 9,) dz. geod. nr 157	dom drewniany	koniec XIX w.	brak nr dec. z 12.04.1968
4	Faryny 35 dz. geod. nr 113	dom drewniany	początek XX w.	-
5	Faryny 37 dz. geod. nr 112	dom drewniany	koniec XIX w.	-
6	Faryny 50 dz. geod. nr 146	dom murowany	około 1930 r.	-
7	Faryny 60 dz. geod. nr 134	budynek mieszkalny, ob. kościół p.w. Matki Boskiej Królowej Polski i św. Stanisława Kostki	lata 20. XX w.	-
8	Faryny 61a dz. geod. nr 266/2 własność Fundacji „Opcja Benedykta”	budynek szkoły, murowany	1927 r.	-
9	Faryny 61a dz. geod. nr 266/2 własność Fundacji „Opcja Benedykta”	budynek gospodarczy, murowano-drewniany w zespole szkolnym	1927 r.	-

L.P.	ADRES	OBIEKT	DATOWANIE	NR REJESTRU ZABYTKÓW
10	Faryny 61a dz. geod. nr 266/2 własność Fundacji „Opcja Benedykta”	budynek pompowni, murowany w zespole szkolnym	1927 r.	-
11	Faryny 61a dz. geod. nr 266/2 własność Fundacji „Opcja Benedykta”	budynek toalet, drewniany w zespole szkolnym	1927 r.	-
12	Faryny 72 dz. geod. nr 72/2	dom drewniany	początek XX w.	
13	Faryny dz. geod. nr 185	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej	koniec XIX w.	269 z 30.01.1986 r.
14	Klon	cała zabudowa wsi z wyjątkiem kościoła ewangelickiego	koniec XVIII – początek XIX w.	A-3359 z 17.07.1950 r.
15	Klon dz. geod. nr 304	kościół rzymskokatolicki, parafialny p.w. Znalezienia Krzyża Świętego	1859 r., wieża 1903 r.	A-3359 z 12.05.1992 r.
16	Klon 24 dz. geod. nr 304	plebania murowana w zespole kościoła rzymskokatolickiego	1859 r.	A-3359 z 12.05.1992 r.
17	Klon 2 (d. nr 4)	dom drewniany *[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]*	-	1119 z 15.04.1968 r.
18	Klon 29 dz. geod. nr 408	budynek zajazdu, drewniany, ob. mieszkalny	koniec XIX – początek XX w.	A-878 z 15.04.1968 r.
19	Klon 38 (d. 23) dz. geod. nr 295/4	chałupa, ob. biblioteka	1920-1930 r.	-
20	Klon 40 (d. 107) dz. geod. nr 295/3	chałupa	2. połowa XIX w.	-
21	Klon 46 (d. 35) dz. geod. nr 292	chałupa	1920 – 1930 r.	1123 z 13.04.1968 r.
22	Klon 50 (d. 29) dz. geod. nr 290	chałupa	koniec XIX – początek XX w.	brak nr decyzji z 15.04.1968 r.
23	Klon 53 dz. geod. nr 389	chałupa	XIX w.	1125/61 z 18.04.1968 r.
24	Klon 60 dz. geod. nr 287	chałupa drewniana	XIX w.	1123/62 z 15.04.1968 r.
25	Klon 64 dz. geod. nr 286	kościół ewangelicki, ob. nieużytkowany	1930 r.	-
26	Klon 67 (d. nr 57)	dom drewniany *[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]*	-	A-886 z 15.04.1968 r.
27	Klon 68	dom drewniany *[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]*	XIX w.	brak nr dec. z 15.04.1968 r.
28	Klon 75 dz. geod. nr 377	chałupa	połowa XIX w.	1124 z 15.04.1968 r.
29	Klon 77 (d. 64)	budynek mieszkalny, drewniany *[budynek nie istnieje, pozostanie w GEZ do czasu wykreślenia z rejestru zabytków]*	-	*A-880* *z 15.04.1968 r.*
30	Klon dz. geod. nr 304	cmentarz rzymskokatolicki, parafialny	1859 r.	A-1615 z 30.01.1986 r.
31	Klon dz. geod. nr 326	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
32	Kowalik 9 dz. geod. nr 244/2	budynek szkolny	1921 r.	-
33	Kowalik dz. geod. nr 316	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej	XIX w.	-

L.P.	ADRES	OBIEKT	DATOWANIE	NR REJESTRU ZABYTKÓW
34	Kowalik dz. geod. nr 2109/1	cmentarz ewangelicki, rodowy	połowa XIX w.	-
35	Księży Lasek dz. geod. nr 272	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki, filialny wraz z cmentarzem przykościelnym	1928-1929 r.	A-972 z 14.06.1968 r.
36	Księży Lasek dz. geod. nr 146	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej	połowa XIX w.	-
37	Kwiatuszki Wielkie dz. geod. nr 2129/1	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej	początek XX w.	-
38	Lipniak dz. geod. nr 6	cmentarz ewangelicki	początek XX w.	-
39	Rozogi ul. Rynek dz. geod. nr 36	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki, parafialny p.w. św. Marii Magdaleny	1885 r.	A-3633 z 26.11.1993 r.
40	Rozogi ul. Kętrzyńskiego 23 (d. ul. 22 Lipca 23) dz. geod. nr 274	dom drewniany	lata 20-te XX w.	-
41	Rozogi ul. Kętrzyńskiego 30 (d. ul. 22 Lipca 30) dz. geod. nr 249/1	dom drewniany	lata 20-te XX w.	-
42	Rozogi, ul. Rynek 9 (d. ul. 24 Stycznia 9) dz. geod. nr 211/1	kamienica, ob. budynek mieszkalno-handlowy	lata 20. XX w.	-
43	Rozogi, ul. Rynek 11 (d. ul. 24 Stycznia 11) dz. geod. nr 212/2	kamienica, ob. budynek NFZ-u	początek XX w.	-
44	Rozogi ul. Wyszyńskiego dz. geod. nr 468/1	cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną z czasów I wojny światowej, ob. rzymskokatolicki, parafialny	połowa XVIII w.	A-1612 z 18.01.1986 r.
45	Rozogi dz. geod. nr 74/1 (d. Dąbrowy)	mogiła wojenna z czasów I wojny światowej	1914 -1915 r.	-
46	Spaliny Małe dz. geod. nr 2173 (d. Spaliny Wielkie)	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
47	Spaliny Małe dz. geod. nr 2170/3	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
48	Spaliny Wielkie 17 dz. geod. nr 81/3	budynek szkolny, murowany, ob. mieszkalny	1920 r.	-
49	Spaliny Wielkie dz. geod. nr 210	cmentarz ewangelicki, dawny	XIX w.	-
50	Wilamowo 1 dz. geod. nr 414/2	budynek szkolny, ob. świetlica gminna	początek XX w.	-
51	Wilamowo dz. geod. nr 366	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
52	Wysoki Grąd dz. geod. nr 18	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
53	Występ dz. geod. nr 233	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-
54	Zawojki dz. geod. nr 177	cmentarz ewangelicki	XIX w.	-

Materiał źródłowy: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Rozogi, 2022.

STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

Stanowiska archeologiczne są ważnym elementem dziedzictwa kulturowego i stanowią podstawę wiedzy o najdawniejszych dziejach regionu. Ewidencja stanowisk archeologicznych nie jest jednak zbiorem zamkniętym i nie można wykluczyć, że w wyniku dalszej weryfikacji lub prowadzonych prac ziemnych uda się zidentyfikować nowe ślady osadnicze. Stanowiska archeologiczne są jednym z najbardziej narażonych elementów środowiska, dla których zagrożenie stanowi wszelka działalność człowieka naruszająca powierzchnię ziemi.

Na terenie gminy Rozogi znajdują się stanowiska archeologiczne ujęte w ewidencji zabytków. Przeważają wśród nich stanowiska archeologiczne datowane na epokę kamienia oraz czasy średniowiecza i wczesnohistoryczne.

4.2 POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Środowisko przyrodnicze jest układem dynamicznym. Charakter i intensywność zmian zależne są od intensywności czasu oddziaływania inicjalnych czynników naturalnych i antropogenicznych. Zmiany mogą przybierać charakter ilościowy lub jakościowy. Zmianom tym podlega m.in. rzeźba terenu, pokrywa glebowa, wody powierzchniowe i wody podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, świat roślinny i świat zwierzęcy. Szczególnie istotny jest poziom rozwoju społeczno-gospodarczego a także stan ekosystemów oraz infrastruktury technicznej i komunalnej.

W przypadku braku realizacji ustaleń projektu Strategii, na terenie gminy Rozogi nie zostałyby wdrażane krajowe i wojewódzkie strategie dotyczące polityki rozwoju, a co za tym idzie można byłoby spodziewać się pogorszenia warunków nie tylko do wzrostu społeczno-gospodarczego, ale także dla jakości środowiska przyrodniczego i warunków życia ludności. Brak realizacji poszczególnych, celów i kierunków działań przewidzianych w projektowanym dokumencie, zwłaszcza związanych z realizacją infrastruktury służącej ochronie środowiska oraz działań dla podniesienia jakości ochrony środowiska, mógłby spowodować stagnację gminy, zaniechanie nowych inwestycji (brak możliwości lub znaczne ograniczenia w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych) i pośrednio przyczynić się do degradacji warunków funkcjonowania środowiska i człowieka w środowisku.

Realizacja kierunków działań przewidzianych w projekcie Strategii zapewni korzyści ekonomiczne, ekologiczne i społeczne, zgodnie z przyjętą zasadą nadrzędną – zrównoważonego rozwoju.

5 ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

5.1 USTANOWIONE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Spośród form ochrony przyrody, rozróżnionych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody stwierdza, iż w granicach gminy Rozogi występują:

- obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Ostoja Piska PLH280048;
- obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Puszcza Piska PLB280008;
- pomniki przyrody;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów – obligatoryjna dla terytorium całego kraju.

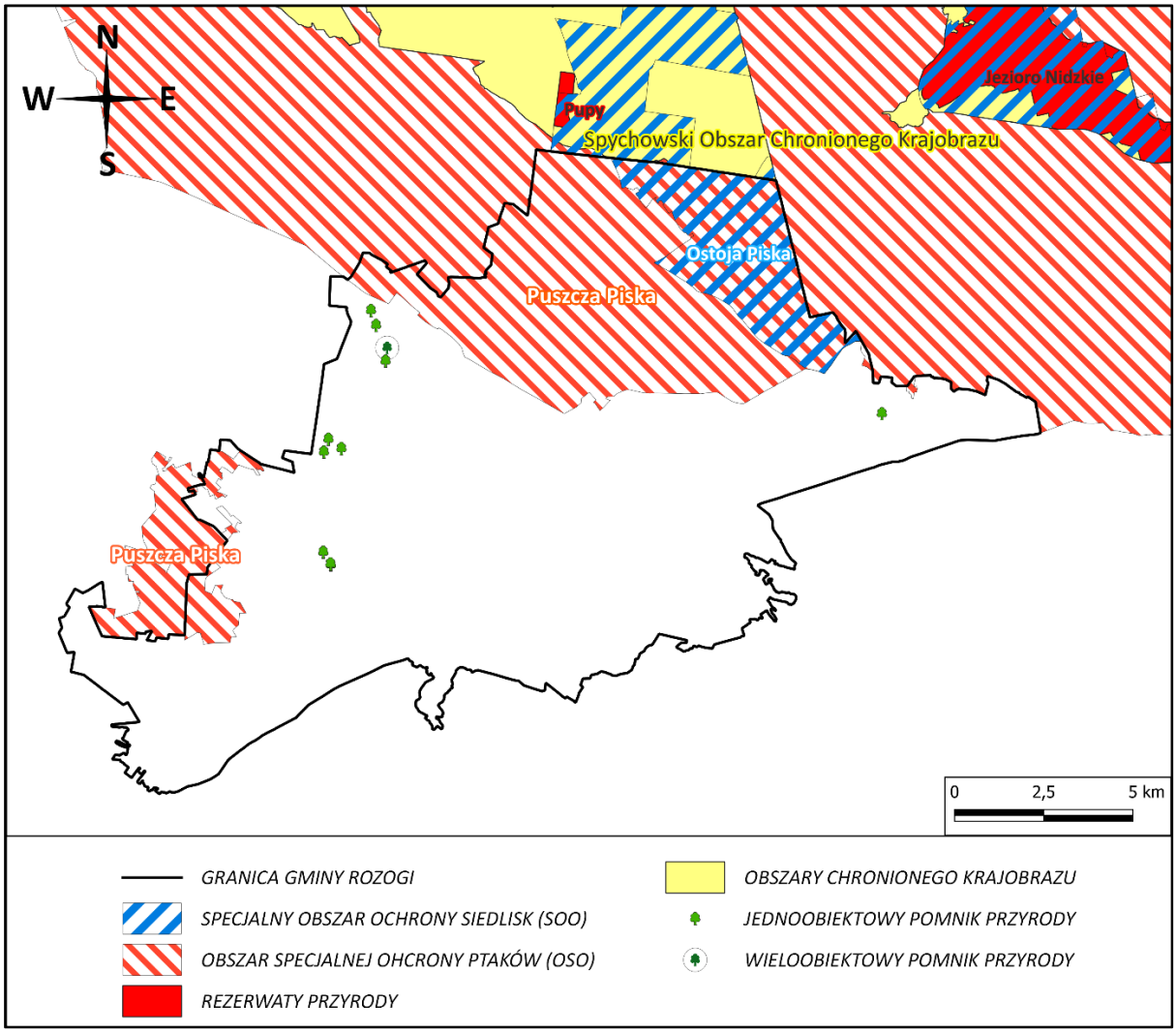

Ryc. 8 Formy ochrony przyrody w rejonie Gminy
Materiał źródłowy: opracowanie własne według danych GDOŚ.

OBSZAR NATURA 2000 OSTOJA PISKA PLH280048

Specjalny obszar ochrony siedlisk (SOO) Ostoja Piska PLH280048 wyznaczony został na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Piska (PLH280048) (Dz. U. 2022 poz. 418). Do czasu ustanowienia w/w aktu prawnego stanowił on obszar mający znaczenie dla wspólnoty, a obecnie **posiada status specjalnego obszaru ochrony siedlisk**[22] (tzw. „obszar siedliskowy").

SOO Ostoja Piska PLH280048 zajmuje łącznie powierzchnię 57826,61 ha i zlokalizowany jest na terenie:

- powiatu szczycieńskiego, gminy: **Rozogi**, Szczytno (wiejska), Świętajno, Dźwierzuty;
- powiatu olsztyńskiego, gminy: Biskupiec;
- powiatu piskiego, gminy: Ruciane Nida, Pisz;
- powiatu mrągowskiego, gminy: Sorkwity, Piecki, Mrągowo (wiejska), Mikołajki.

Ostoja obejmuje teren Puszczy Piskiej, stanowiącej jeden z największych kompleksów leśnych kraju. W zasięg Obszaru włączono tereny o najlepiej zachowanych zespołach leśnych, które wyróżniały się swym naturalnym charakterem bądź obfitością gatunkową fauny i flory. Ukształtowanie powierzchni w zasięgu Ostoi wyróżnia się szczególnie zróżnicowanym charakterem młodoglacjalnym. W części północno-wschodniej porastają je lasy dębowo-sosnowe i grądy, będące reliktami dawnej Puszczy Jańsborskiej. Przestrzenie południowe porastają zespoły borów sosnowych z domieszką jodły, w miejscach o wilgotniejszym mikroklimacie. Pod względem zajmowanej powierzchni dominują jednak plantacje sosny z towarzyszącymi gatunkami drzew liściastych. W zasięgu dolin potoków wykształciły się zbiorowiska lasów łęgowych, w niewielkich płatach, sporadycznie pozostały nadpotokowe drzewostany jesionowo-olszowe. Na skutek osuszania śródleśnych mokradeł, w zasięgu kompleksu rozprzestrzeniły się olszyny i brzeziny. Ponadto w zasięgu Ostoi znajdują się również liczne, rynny jeziorne połączone doliną rzeki Krutyni. Największymi zbiornikami wodnymi występującymi w granicach Ostoi są jeziora: Nidzickie, Bełdany i Mokre. W zasięgu obszaru znalazły się również szczególnie cenne zlewnie i dorzecza rzeki Krutyni, części Pisy oraz jeziora Bełdanów i Nidzickiego. Na obszarze Ostoi występują również zachowane torfowiska m.in. torfowisko wokół Mysich Jeziorek. Z uwagi na te uwarunkowania obszar Natura 2000 Ostoja Piska PLH280048 składa się z pojedynczych enklaw, zróżnicowanych pod względem powierzchniowym.

Z uwagi na bogactwo gatunkowe w zasięgu Obszaru zidentyfikowano 18 siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG i 16 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ze względów faunistycznych, szczególnie istotne są ostoje wydry (*Lutra Lutra*), bobra (*Castor fiber*) i wilka (*Canis lapus).* Pod względem florystycznym szczególne cenne są natomiast naturalne zbiorowiska grądu subkontynentalnego (9170), naturalnych, dystroficznych zbiorników wodnych (3160), torfowisk przejściowych i trzęsawisk (7140), jezior eutroficznych (3150), oraz zbiorowisk ramienic w wodach mezotroficznych (3140). Poszczególne okazy drzew zostały objęte ochroną pomnikową. Obszar Ostoi Piskiej jest fragmentem ostoi ptasiej o randze europejskiej E-23.

OBSZAR NATURA 2000 PUSZCZA PISKA PLB280008

Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) Puszcza Piska PLB280008 wyznaczony został na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 roku w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. Urz.2004 nr 229 poz. 2313).

Aktualnie dla Obszaru Natura 2000 obowiązuje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. 2011 nr 25 poz. 133).

[22] Według Art. 25.1 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:
- obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO),
- specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO),
- obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW).

Pierwsze z nich (OSO), to tzw. „obszary ptasie", drugie i trzecie (SOO i OZW), to tzw. „obszary siedliskowe", przy czym obszary mające znaczenie dla Wspólnoty są to projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk, zatwierdzone przez Komisję Europejską w drodze decyzji, ale wobec których nie został dotychczas wyznaczony akt prawa krajowego. Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty to „pełnoprawne" obszary Natura 2000, w stosunku do których obowiązują pełne przepisy dla obszarów Natura 2000.

Obszar zajmuje łącznie powierzchnię ok. 172 802,21 ha. i **posiada status obszaru specjalnej ochrony ptaków** (tzw. „obszar ptasi”).

Obszary Puszczy zbudowane są przez utwory czwartorzędowe, w zdecydowanej większości pochodzenia glacjalnego i fluwioglacjalnego okresu zlodowacenia bałtyckiego. Jedynie miejscowo z utworów pochodzenia późniejszego (holoceńskiego), wykształconego w skutek lodowacenia jezior, akumulacją rzeczną i eoliczną. Rzeźba terenu w Obszarze jest bardzo zróżnicowana. Występują tu takie formy jak m.in. wysoko wypiętrzone wały moreny czołowej, faliste i pagórkowate tereny moreny dennej i bocznej, piaszczyste wydmy, głębokie rynny, równiny sandrowe, oraz terasy zalewowe, bezodpływowe zagłębienia i inne silnie zaznaczone formy krajobrazowe. Obszar Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 zlokalizowany jest w sąsiedztwie obszarów o znaczących walorach przyrodniczych. Od południa – łąki i lasy Puszczy Kurpiowskiej, od północnego wschodu – tereny Poligonu Orzysz, od zachodu jest to Puszcza Napiwodzko-Ramucka, od północy m.in. Bagna Nietlickie, Mazurska Ostoja Żółwia Błotnego Baranowo, jezioro Łuknajno. W granicach Obszaru zlokalizowane są innego rodzaju formy ochrony przyrody. Walory przyrodniczo-historyczne, uwarunkowały rozwój gospodarki w kierunku leśniczym, rolniczym, turystycznym, przetwórstwa drewna i rybactwa.

Struktura pokrycia terenu obszaru Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 jest następująca:

- lasy liściaste zrzucające liście na zimę – ok. 4,53%;
- lasy mieszane – ok. 15,02%;
- pozostałe tereny (w tym miasta, wsie, drogi, wysypiska śmieci, kopalnie, tereny przemysłowe) – ok. 0,41%;
- wody śródlądowe (stojące i płynące) – 12,38%;
- lasy iglaste – 41,8%;
- łąki wilgotne, łąki świeże – 7,96%;
- torfowiska, mokradła, bagna, roślinność granicząca z wodami – 0,51%;
- ekstensywne uprawy zbóż (w tym z zastosowaniem ugorowania w płodozmianie) – 17,39%.

Przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 są:

- bąk Botaurus stellaris;
- bączek *Ixobrychus minutus;*
- bocian biały *Ciconia ciconia;*
- bocian czarny *Ciconia nigra;*
- trzmielojad *Pernis apivorus;*
- kania czarna *Milvus migrans;*
- kania ruda *Milvus milvus;*
- bielik *Haliaeetus albicilla;*
- błotniak stawowy *Circus aeruginosus;*
- orlik krzykliwy *Aquila pomarina;*
- rybołów *Pandion haliaeetus;*
- kropiatka *Porzana porzana;*
- zielonka *Porzana parva;*
- derkacz *Crex crex;*
- żuraw *Grus grus;*
- puchacz *Bubo bubo;*
- włochatka *Aegolius funereus;*
- lelek *Caprimulgus europaeus;*
- zimorodek *Alcedo atthis;*
- dzięcioł czarny *Dryocopus martius;*
- dzięcioł średni *Dendrocopos medius;*
- lerka *Lullula arborea;*
- jarzębatka *Sylvia nisora;*
- muchołówka mała *Ficedula parva;*
- cietrzew *Tetrao tetrix;*
- gągoł *Bucephala clangula;*
- siniak *Columba oenas;*
- perkoz dwuczuby *Podiceps cristatus;*

- kormoran *Phalacrocorax carbo;*
- samotnik *Tringa ochropus;*
- łabędź niemy *Cygnus olor;*
- cyraneczka *Anas crecca;*
- hełmiatka *Netta rufina;*
- nurogęś *Mergus merganser;*
- kobuz *Falco subbuteo;*
- trzciniak *Acrocephalus arundinaceus.*
- rybitwa czarna *Chlidonias Niger;*
- rybitwa rzeczna *Sterna hirundo;*
- śmieszka *Larus ridibundus.*

Ponadto, w obszarze Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 występują inne gatunki ptaków wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej, które nie zostały uznane za przedmioty ochrony ze względu na to, że w świetle obecnej wiedzy liczebność ich populacji nie jest istotna z punktu widzenia zachowania tych gatunków w kraju (mniej niż 1% populacji krajowych):

- błotniak łąkowy *Circus piargu*;
- jarząbek *Bonasa bonasia*;
- sóweczka *Glaucidium passerinum*;
- dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*;
- dzięcioł białogrzbiety *Dendrocopos leucotos*;
- świergotek polny *Anthus campestris*;
- muchołówka białoszyja *Ficedula albicollis;*
- gąsiorek *Lanius collurio;*
- ortolan *Emberiza hortulana.*

Do najważniejszych oddziaływań (zagrożeń, presji i działań) mających lub mogących mieć wpływ na obszar Natura 2000 Puszcza Piska PLB280008 zaliczono:

- zagrożenia poziomu wysokiego:
  - zabudowa rozproszona;
  - sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze;
  - zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie;
  - intensyfikacja rolnictwa;
  - inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej, np. erozja ze względu na wycinkę, fragmentacja;
- zagrożenia poziomu średniego:
  - inne kompleksy sportowe i rekreacyjne;
  - rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem;
- zagrożenia poziomu niskiego:
  - konkurencja, przykład: mewa / rybitwa;
  - inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych;
  - drapieżnictwo.

OBSZARY NATURA 2000 – UWARUNKOWANIA FORMALNO-PRAWNE

W odniesieniu do obszarów Natura 2000, w tym mających swój zasięg w gminie Rozogi, tzn.:

- „Ostoja Piska PLH 280048";
- „Puszcza Piska PLB 280008";

obowiązują przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

W kontekście problematyki zagospodarowania przestrzennego, istotne są przede wszystkim następujące przepisy w/w ustawy o ochronie przyrody:
zgodnie z art. 33 ustawy:

1. *Zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:*
   1) *pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub*
   2) *wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub*
   3) *pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.*
2. *Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, znajdujących się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, do czasu zatwierdzenia przez Komisję Europejską jako obszary mające znaczenie dla Wspólnoty i wyznaczenia ich jako specjalne obszary ochrony siedlisk,*
3. *Projekty polityk, strategii, planów i programów oraz zmian do takich dokumentów a także planowane przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a które nie są bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub obszarów, o których mowa w ust. 2, lub nie wynikają z tej ochrony, wymagają przeprowadzenia odpowiedniej oceny oddziaływania na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.*

zgodnie z art. 34 ustawy:

1. *Jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich – dyrektor właściwego urzędu morskiego, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszary znajdujące się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000,*
2. *W przypadku gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, może zostać udzielone wyłącznie w celu:*
   1) *ochrony zdrowia i życia ludzi,*
   2) *zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego,*
   3) *uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędnym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego,*
   4) *wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.*

Ponadto, w stosunku do obszarów Natura 2000 obowiązują tzw. plany zadań ochronnych:

- dla obszaru Natura 2000 „Ostoja Piska PLH280048" – Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 16 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Piska PLH280048 (Dz. Urz. Woj. Warm-Maz. 2020 poz. 1813) zmieniony w zakresie zał. nr 3, 4, 5 oraz 6 przez Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 8 września 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Piska PLH280048 (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2020 poz. 3711);
- dla obszaru Natura 2000 „Puszcza Piska PLB280008" – nie został jak dotąd formalnie zatwierdzony przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Olsztynie (stan na sierpień 2022 r.). Należy nadmienić, iż w 2013 r. opracowany został projekt planu zadań ochronnych dla omawianego Obszaru Natura 2000, nie mniej jednak nie został uchwalony.

Plany zadań ochronnych zawiera m.in. opis granic i mapę obszaru, identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania. Ponadto plany zadań ochronnych mogą zawierać wskazania do zmian w dokumentach planistycznych niezbędne do utrzymania bądź odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie gminy Rozogi kilkanaście drzew objętych zostało ochroną pomnikową (pomniki przyrody ożywionej):

Tab. 13 Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy

LP.	RODZAJ – NAZWA	WYMIARY GDOŚ	LOKALIZACJA	OBOWIĄZUJĄCY AKT PRAWNY
1	Dąb szypułkowy (*Quercus robur)*	Pierśnica: 128 cm Wysokość: 28 m	dz. nr 2153 – obręb Spaliny Małe	Uchwała Nr XLIX/245/10 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 października 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 2010 Nr 193 poz. 2464).
2	Dąb szypułkowy (*Quercus robur)*	Pierśnica: 131 cm Wysokość: 30 m	dz. nr 209/6 - obręb Występ	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz.1 999 Nr 71 poz. 1204).
3	Dąb szypułkowy (*Quercus robur)*	Pierśnica: 131 cm Wysokość: 35 m	dz. nr 2213 – obręb Występ	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 1999 Nr 71 poz. 1204).
4	Dąb szypułkowy (*Ureus robur)*	Obwód: 342 cm Pierśnica: 109 cm Wysokość: 31 m	dz. nr 2219 – obręb Występ	Rozporządzenie Nr 21 Wojewody Warm. Maz. Z dnia 30 listopada 2004 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 2004 nr 167 poz. 2061).
	Dąb szypułkowy (*Quercus robur)*	Obwód: 286 cm Pierśnica: 91 cm Wysokość: 29 m		
	Dąb szypułkowy (*Ureus robur)*	Obwód: 261 cm Pierśnica: 83 cm Wysokość: 29 m		
	Dąb szypułkowy (*Ureus robur)*	Obwód: 380 cm Pierśnica: 121 cm Wysokość: 31 m		
5	Lipa drobnolistna (*Tilia cordata*)	Pierśnica: 131 cm Wysokość: 30 m	dz. nr 2219 – obręb Występ	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 1999 Nr 71 poz. 1204).
6	Dąb szypułkowy (*Ureus robur)*	Pierśnica: 147 cm Wysokość: 30 m	dz. nr 2218 – obręb Występ	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 1999 Nr 71 poz. 1204).
7	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 136 cm Wysokość: 35 m	dz. nr 2247 – obręb Klon	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 1999 Nr 71 poz. 1204).
8	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 135 cm Wysokość: 36 m	dz. nr 2247 – obręb Klon	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 1999 Nr 71 poz. 1204).
9	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 134 cm Wysokość: 30 m	dz. nr 2252 – obręb Klon	Rozporządzenie Nr 193 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 października 1999 r. w sprawie uznania obiektów za pomniki przyrody oraz o skreślenie obiektów z listy pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 1999 Nr 71 poz. 1204).

LP.	RODZAJ – NAZWA	WYMIARY GDOŚ	LOKALIZACJA	OBOWIĄZUJĄCY AKT PRAWNY
10	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 128 cm Wysokość: 29 m	dz. nr 2286 – obręb Klon	Uchwała Nr XLIX/243/10 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 października 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 2010 Nr 193 poz. 2462).
11	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 122 cm Wysokość 28 m	dz. nr 2289 – obręb Klon	Uchwała Nr XLIX/244/10 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 października 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz.2010 Nr 193 poz. 2463)
12	Dąb szypułkowy (Ureus robur)	Pierśnica: 130 cm Wysokość: 30 m	dz. nr 2289 – obręb Klon	Uchwała Nr XLIX/242/10 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 października 2010 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Warm. Maz. 2010 Nr 193 poz. 2461)

Materiał źródłowy: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody, www.clc.gios.gov.pl.

OCHRONA GATUNKOWA ROŚLIN, ZWIERZĄT I GRZYBÓW

Ochrona gatunkowa obowiązuje na terytorium całego kraju, w tym na terenie gminy Rozogi. Względem gatunków objętych ochroną zastosowanie znajdują uwarunkowania określone ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na tej podstawie sporządzane są stosowne rozporządzenia, określające m.in. listę gatunków objętych ochroną oraz szczegółowe zakazy względem nich wprowadzone. Obecnie obowiązują następujące rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U.2016 poz. 2183),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 18 grudnia 2019 r zmieniające rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U.2020 poz. 26),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409).

Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowania we właściwym stanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami, a w konsekwencji także zachowanie różnorodności genetycznej i biologicznej. Ochroną gatunkową obejmowane są w szczególności gatunki rzadkie, zagrożone wyginięciem, cenne dla nauki, a także odgrywające istotną rolę w ekosystemach. Głównym celem działań ochronnych jest zachowanie tych gatunków na naturalnie zajmowanych stanowiskach. W celu zachowania i zabezpieczenia ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

5.2 PROBLEMATYKA POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

Powiązania przyrodnicze obszaru z jego szerszym otoczeniem zapewnia głównie jego system przyrodniczy, rozumiany jako system płatów i korytarzy ekologicznych, występujących na danej powierzchni. Płaty ekologiczne to nielinijne elementy struktury krajobrazu, różniące się typem, wielkością, kształtem, charakterem granic i różnorodnością od elementów sąsiadujących, mogące występować powszechnie lub sporadycznie. Korytarze ekologiczne to element krajobrazu o strukturze pasmowej, wyraźnie różniący się od matrycy, pełniący funkcje przewodnika, siedliska, bariery (filtra), źródła i odbiornika. Korytarze rozpatrywane są pod kątem funkcjonowania abiotycznej części środowiska, gdzie główną rolę odgrywają procesy fizyczno-geograficzne, a wśród nich obieg wody i związany z nim cykl erozyjno-sedymentacyjny. Poszczególne elementy systemu przyrodniczego obszaru mogą stanowić elementy o znaczeniu lokalnym (jak np. niewielkie cieki i pasmowe zadrzewienia – korytarze ekologiczne skali mikro, czy też łąka z niewielkim zbiornikiem wodnym – płat ekologiczny skali mikro) lub ponadlokalnym (jak np. większe doliny rzeczne – korytarze ekologiczne o ponadlokalnym charakterze, duże kompleksy leśne – płat ekologiczny lub/i korytarz ekologiczny o ponadlokalnym charakterze).

Według koncepcji korytarzy ekologicznych GDOŚ[23] gmina Rozogi zlokalizowana jest w zasięgu głównych korytarzy ekologicznych pn.:

- „Puszcza Piska",
- „Puszcza Piska – Dolina Narwi",
- „Dolina Omulwi Północno-Wschodni".

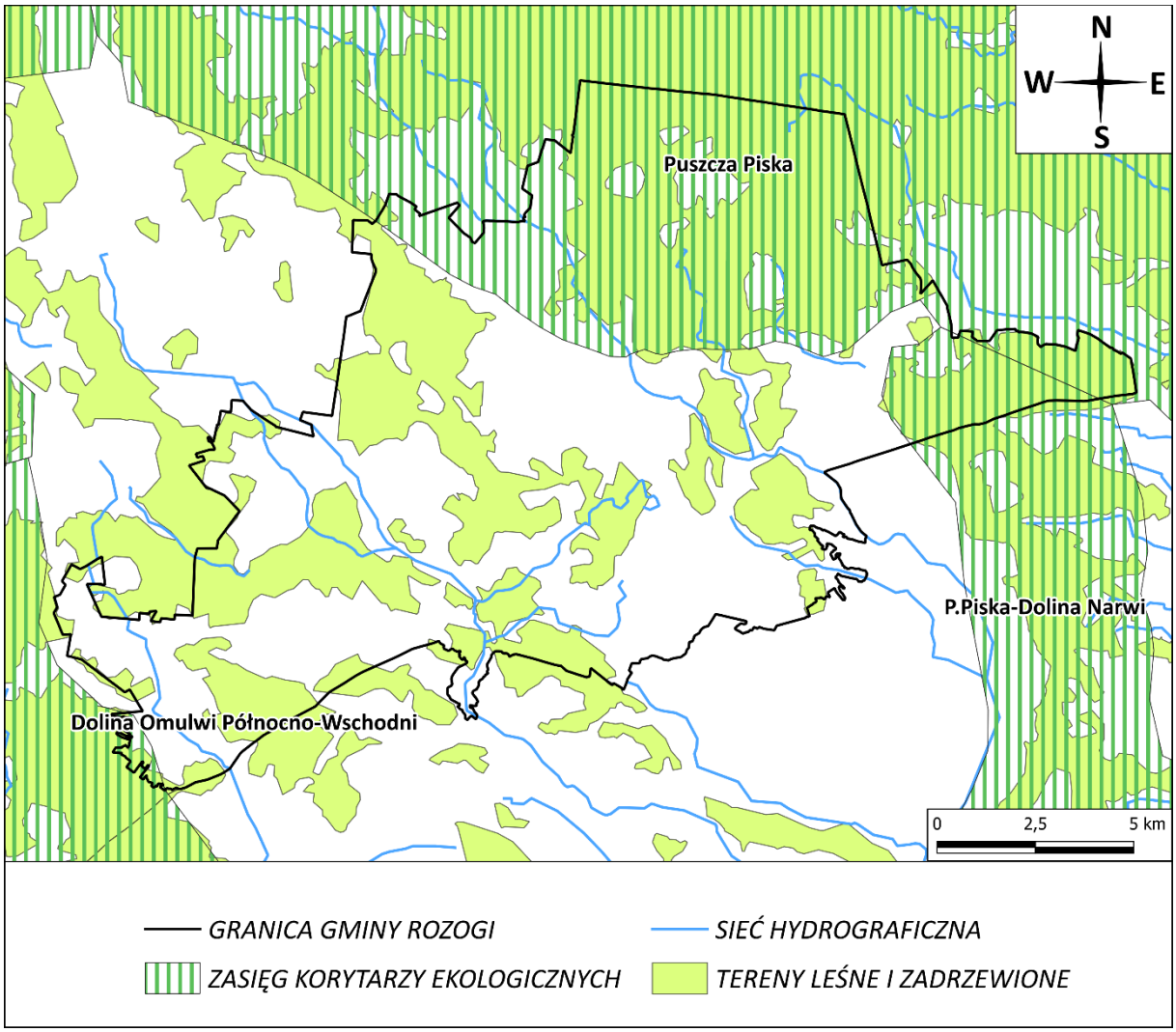

Ryc. 9 Gmina w odniesieniu do koncepcji korytarzy ekologicznych GDOŚ
Materiał źródłowy: opracowanie własne http://mapa.korytarze.pl/.

Jak wskazano w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego układ wzajemnie powiązanych obszarów, obejmujących obszary węzłowe oraz łączące je korytarze łącznikowe daje możliwość utworzenia regionalnej sieci korytarzy ekologicznych w województwie warmińsko-mazurskim. Stanowi ona ważny element struktury przyrodniczej, przyczyniający się do ochrony różnorodności biologicznej. Według w/w Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, w granicach gminy Rozogi występują następujące elementy regionalnej sieć ekologicznej:

- **obszar węzłowy „Puszcza Piska i Jezioro Śniardwy"** – obejmuje swym zasięgiem tereny położone w północno-wschodniej części Gminy**;**
- **korytarze łącznikowe o znaczeniu regionalnym** – przebiegają wzdłuż zachodniej oraz południowo-wschodniej granicy Gminy.

[23] Materiał źródłowy: Ochrona różnorodności biologicznej poprzez wdrożenie lądowych korytarzy ekologicznych na terenie Polski.

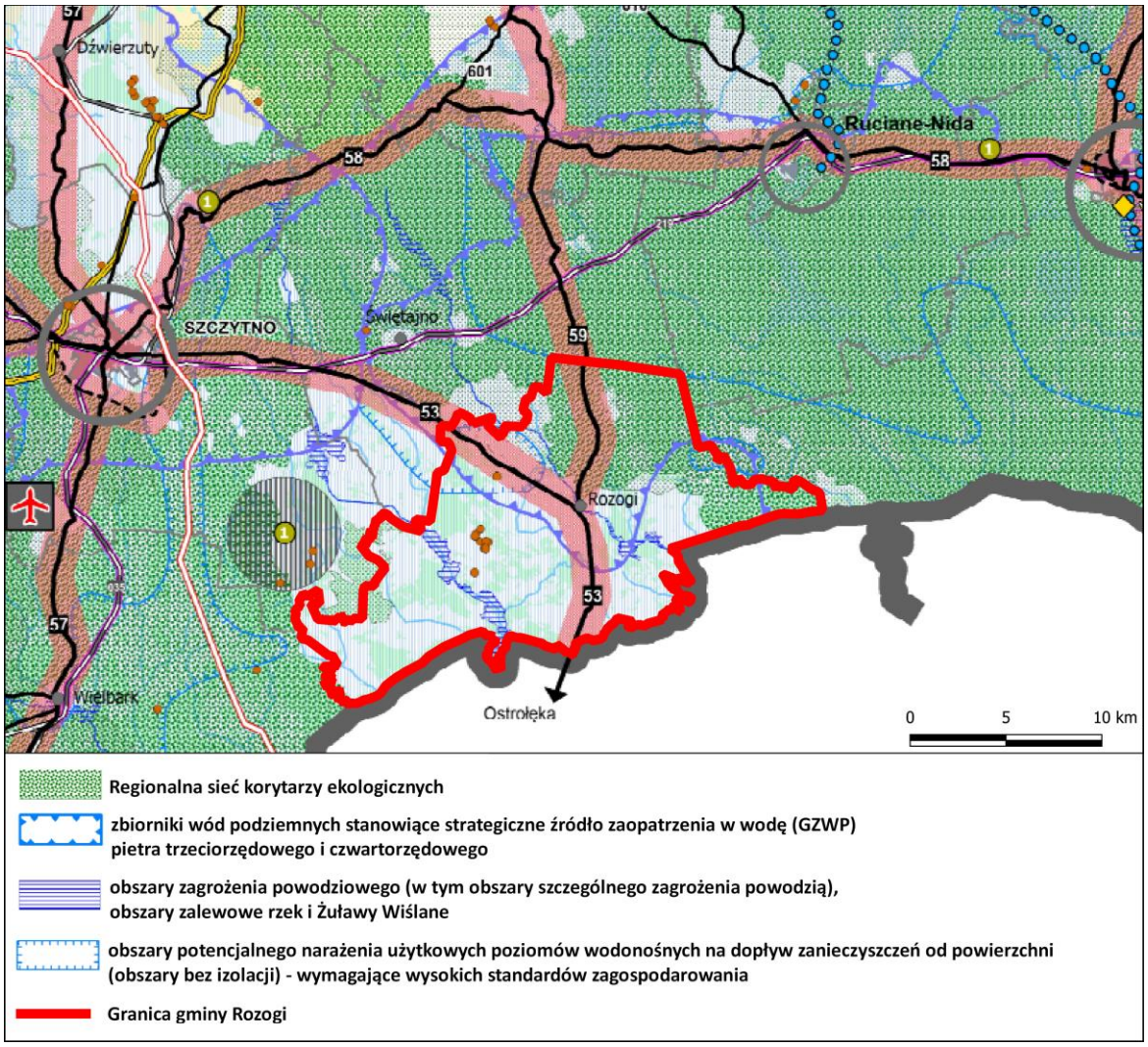

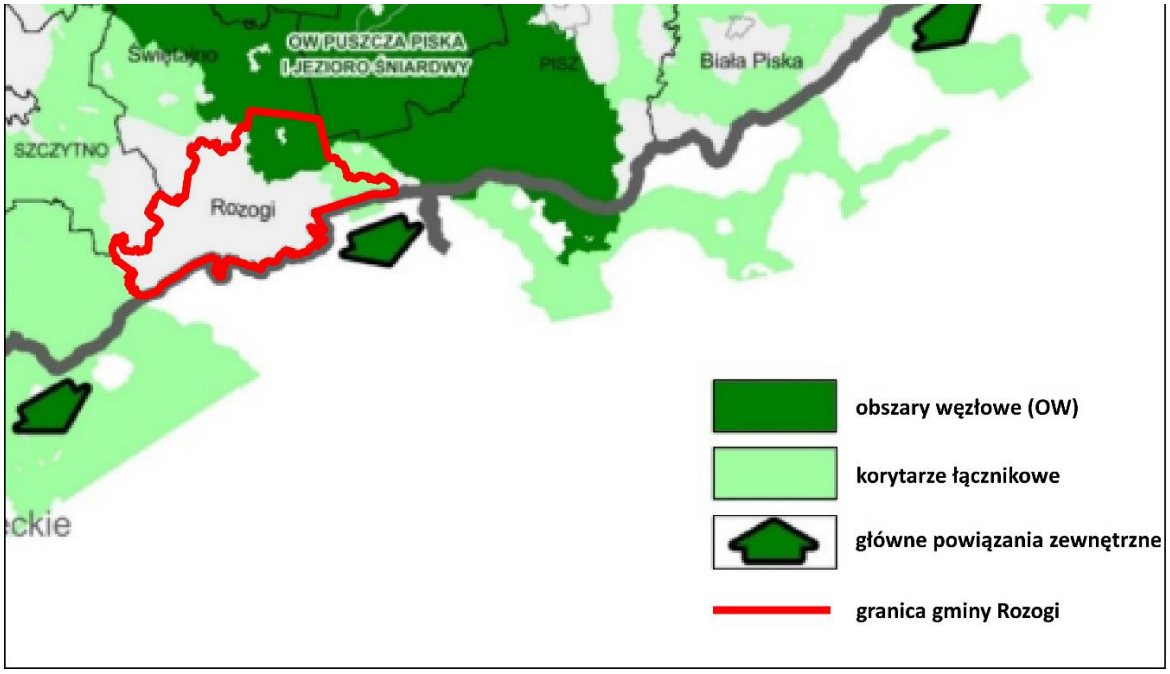

Ryc. 10 Gmina na tle koncepcji sieci ekologicznej zawartej w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa
Materiał źródłowy: Rysunek 26. Korytarze ekologiczne oraz Kierunki zagospodarowania przestrzennego, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, 2018.

Korytarze ekologiczne i płaty ekologiczne zasługują na zachowanie i ochronę w działaniach planistycznych Gminy. Są to obszary, które należy chronić ze względu na spójność współżycia między środowiskiem przyrodniczym i potrzebą funkcjonowania człowieka jako ważnego elementu tego środowiska. Dotyczy to zwłaszcza korytarzy ekologicznych ponadlokalnych o randze krajowej i wojewódzkiej.

5.3 PROBLEMATYKA ZMIAN KLIMATYCZNYCH

Problematyka zmian klimatu stanowi jeden z kluczowych aspektów politycznych, społecznych i gospodarczych. Klimat na Ziemi zmieniał się wielokrotnie, przechodząc długie okresy zlodowacenia i wyższych temperatur. Od początku XX wieku temperatura na Ziemi zaczęła stopniowo wzrastać, a trend ten utrzymuje się do dzisiaj, dlatego istotne jest zgłębienie tego tematu w niniejszym opracowaniu.

Międzynarodowy Zespół ds. Zmian Klimatu (IPCC) stanowi organ Organizacji Narodów Zjednoczonych powołany w celu przekazania wiarygodnej i obiektywnej oceny i informacji o postępujących zmianach klimatu. Organizacja ta założona została w 1988 roku przez Światową Organizację Meteorologiczną oraz Program Środowiskowy ONZ, publikując cyklicznie od 1990 r. raporty o zmianie klimatu.

IPCC jest aktualnie w trakcie opracowywania szóstego raportu podsumowującego naukową wiedzę na temat zmian klimatycznych. Raport składa się z trzech tomów, sporządzanych przez wykwalifikowane grupy robocze:

- *Climate Change 2021: The Physical Science Basis;*
- *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability;*
- *Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change.*

Temperatura powierzchni Ziemi sukcesywnie rośnie, natomiast każda z czterech ostatnich dekad była cieplejsza od poprzedniej oraz od wszystkich wcześniejszych od rozpoczęcia pomiarów w 1850 roku. Zgodnie z pierwszym tomem najnowszego raportu IPCC – *Climate Change 2021: The Physical Science Basis* globalny wzrost średniej temperatury powietrza na przestrzeni lat 1850-2019 mieścił się w przedziale 0,8°C do 1,3°C, z najbardziej prawdopodobną wartością 1,07°C. Według raportu średnia temperatura na lądzie w latach 2011–2020 była o 1,59°C wyższa niż w latach 1850–1900, natomiast w przypadku mórz i oceanów wzrost ten był wyraźnie niższy, gdyż wyniósł ok. 0,88°C.

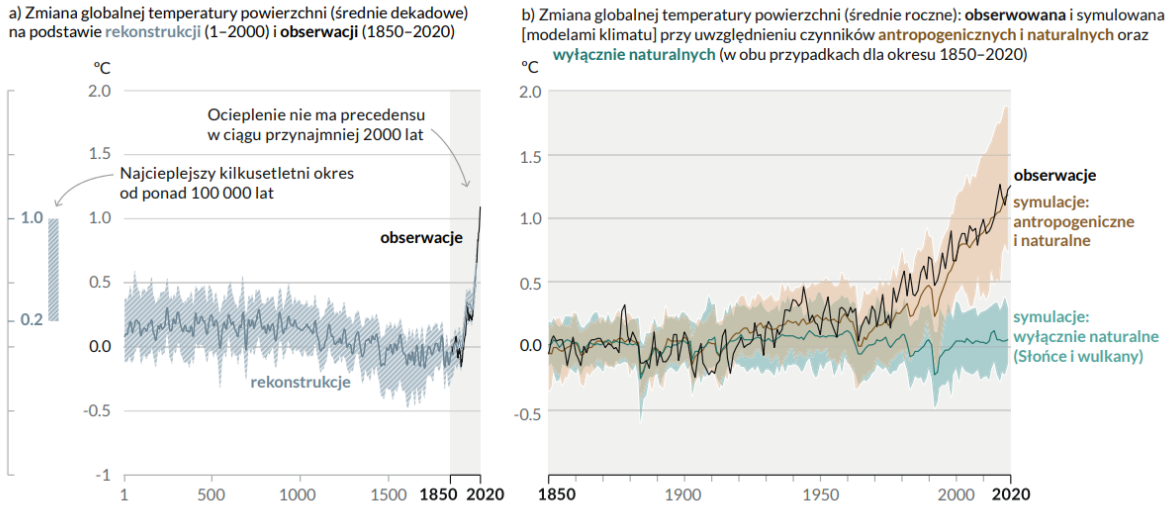

Ryc. 11 Zmiany temperatury powierzchni Ziemi względem okresu 1850-1900
Materiał źródłowy: IPCC - *Climate Change 2021:The Physical Science Basis.*

Prognozuje się, że średnia temperatura powietrza na Ziemi będzie wzrastać. Według różnych scenariuszy w poszczególnych regionach świata, w stosunku do okresu 1850-1900, przewiduje się:

- według scenariusza optymistycznego (SSP1 1.9) w połowie XXI w. (lata 2046-2060) wzrost temp. o ok. +1,2°C – +2,0°C, a pod koniec XXI w. (lata 2081-2100) wzrost temp. o ok. +1,0° - +1,8°C,

- według scenariusza pesymistycznego (SSP5 8.5) w połowie XXI w. (lata 2046-2060) wzrost temp. o ok. +1,9°C – +3,0°C, a pod koniec XXI w. (lata 2081-2100) wzrost temp. o ok. +3,3°C - +5,7°C.

Należy nadmienić, iż jedną z konsekwencji zmian klimatycznych jest m.in. wzrost średniego poziomu mórz i oceanów. Na przestrzeni okresu 1901 – 2018 poziom ten wzrósł o ok. 20 cm, nie mniej proces ten wyraźnie przyspieszył w ostatnich dziesięcioleciach.

Ponadto do najważniejszych faktów, ustalonych w szóstym Raporcie IPCC – *Climate Change Impacts, Adaptation and Vulnerability* należą m.in.

- Wzrost zachorowań oraz przedwczesnych zgonów spowodowanych ekstremalnymi warunkami pogodowymi oraz wzrost ryzyka rozprzestrzeniania się chorób, w tym związanych ze zdrowiem psychicznym (poczucie lęku, stresu, depresja).
- Ryzyko wyginięcia rzadko występujących gatunków będzie co najmniej dziesięciokrotnie wyższe, w przypadku gdy wzrost temperatury będzie postępował w kierunku zmiany o 3°C, w porównaniu z sytuacją, gdy będzie on ograniczony do 1,5°C. Szczególnie zagrożone wyginięciem są gatunki zamieszkujące Puszczę Amazońską oraz niektóre regiony górskie.
- Wzrost zagrożenia występowania ekstremalnych zjawisk przyrodniczych, takich jak m.in. cyklony tropikalne, sztormy, tornada, gradobicia i nawalne deszcze oraz przedłużające się okresy suszy i niedoboru wody.
- Problemy z dostępem do czystej wody pitnej w przypadku dalszego wzrostu temperatury. Przewiduje się, iż mieszkańcy mniejszych wysp i regionów, których zasoby wodne uzależnione są od wód roztopowych lodowców mogą nie mieć wystarczającej ilości wody pitnej, w przypadku gdy temperatura powietrza wzrośnie o 1,5°C.
- Wzrost temperatury powietrza oraz coraz dłuższe okresy suszy będą miały negatywny wpływ na produkcję żywności (plony zbóż, chów zwierząt), co przyczynić się może do wzrostu niedożywienia i śmiertelności zwłaszcza w regionach tropikalnych. Przy podniesieniu się temperatury powietrza o 1,5°C rośnie ryzyko strat w uprawie kukurydzy w głównych regionach produkujących żywność, natomiast dalszy wzrost wartości temperatur pogłębi problemy rolniczo-produkcyjne.
- Zagrożenie wystąpienia powodzi w regionach nadmorskich wzrośnie o 20% w przypadku podniesienia się poziomu mórz i oceanów o dodatkowe 15 cm, natomiast ryzyko to podwoi się przy wzroście poziomu morza o kolejne 75 cm.
- W przypadku wzrostu temperatury o 1,5°C niektóre ekosystemy zostaną całkowicie utracone, nawet jeśli temperatury zostaną w przyszłości obniżone. Dotyczy to przede wszystkim ekosystemów polarnych, górskich i przybrzeżnych. Istnieje również duże ryzyko utraty raf koralowych u wybrzeży Australii.

W odniesieniu do obszaru Polski, biorąc pod uwagę historię obserwacji instrumentalnych, stwierdzono, że ostatnie 20-lecie XX wieku i pierwsza dekada XXI wieku były najcieplejszymi w historii (co stanowi potwierdzenie tendencji obserwowanej na całym świecie)[24]:

- we wszystkich porach roku obserwowany jest wzrost temperatur powietrza (zdecydowanie silniejszy w zimie, słabszy w lecie),
- roczne sumy opadów w kontekście całego kraju nie uległy istotnym zmianom, ale odznaczały się znaczną zmiennością w ciągu roku (mniej lub bardziej wilgotne okresy w krótkich odstępach czasu); obserwowana jest tendencja spadkowa sum opadów na obszarze Polski północno-wschodniej,
- w większości kraju obserwuje się spadek łącznej liczby dni mroźnych i bardzo mroźnych w ciągu roku, jednocześnie obserwuje się niewielką tendencję wzrostową długości trwania okresów mroźnych,
- od lat 90-tych XX wieku coraz częściej pojawiają się w Polsce ciągi upałów i dni upalne z temperaturą powietrza ≥ 30°C,
- w większości kraju obserwuje się zmiany w strukturze opadów, polegające na wzroście liczby dni z opadem o dużym natężeniu,
- we wschodniej części kraju, na wschód od Wisły wydłużają się okresy bezdeszczowe oraz okresy suszy,
- w chłodnej porze roku obserwuje się wzmożony udział prędkości wiatru w porywach ≥ 17 m/s, a w okresie letnim pojawiają się coraz częściej huraganowe prędkości wiatrów.

[24] Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, 2012, Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

Prognozuje się, że zmiany klimatu będą miały zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki, przy czym dominować będą konsekwencje negatywne[25]:

- do najważniejszych skutków pozytywnych należeć będą m.in.:
  - wydłużenie okresu wegetacyjnego,
  - skrócenie okresu grzewczego,
  - wydłużenie sezonu turystycznego;
- do najważniejszych skutków negatywnych należeć będą m.in.:
  - niekorzystne zmiany hydrologiczne (a co za tym idzie niekorzystny wpływ na różnorodność biologiczną i siedliska przyrodnicze),
  - zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof,
  - nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód,
  - zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza,
  - większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, czy też zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej.

Globalne zmiany klimatyczne zauważalne są również w rejonie gminy Rozogi. Na podstawie analizy najważniejszych wskaźników klimatycznych na przestrzeni ostatnich lat (2011, 2016, 2021) przyjmuje się, iż zachodzące zmiany objawiają się przede wszystkim:

- ociepleniem (wzrostem średniej rocznej temperatury powietrza o ok. 1-2° w stosunku do średniej z poprzednich wieloleci);
- wzrostem rocznej ilości odpadów o ok. 10-20% w stosunku do średniej z poprzednich wieloleci oraz nierównomiernym rozkładem opadów w ciągu roku (występują coraz dłuższe okresy suszy oraz krótkotrwałe i intensywne opady deszczu);
- zwiększeniem rocznego usłonecznienia (wzrost o ok. 200-350h w stosunku do średniej z poprzednich wieloleci);
- coraz częstszym występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych w postaci intensywnych burz i nawałnic, gradobić, huraganowych wiatrów oraz trąb powietrznych.

5.4 ZAGROŻENIE SUSZĄ

Susza oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych i jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. W warunkach Polski susze obserwuje się przeważnie w okresie letnim. Jest to związane z wysokim ciśnieniem powietrza i wyższą od wartości normalnych temperaturą powietrza, co powoduje zwiększenie zarówno wartości ewapotranspiracji, jak i zapotrzebowania na wodę. W związku z tym podatność na tworzenie się suszy podlega regionalizacji, która głównie odpowiada panującym tam warunkom klimatycznym (opady i temperatura) oraz geomorfologicznym cechom danej zlewni. Suszę dzielimy na cztery typy genetyczne: suszę atmosferyczną, suszę rolniczą, suszę hydrologiczną oraz suszę hydrogeologiczną, które wyznaczają kolejne etapy jej rozwoju[26].

W celu przeciwdziałania skutkom suszy na poziomie krajowym uchwalony został *Plan przeciwdziałania skutkom suszy* (PPSS). Dokument ten sporządzony został na okres 6 lat (2021-2027). Jego opracowanie wynikało z postanowień dyrektyw i wytycznych unijnych oraz przepisów prawa krajowego (art. 183-185 ustawy Prawo wodne). Plan przeciwdziałania skutkom suszy posiada rangę rozporządzenia Ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej[27].

Zgodnie z art. 184 ustawy Prawo Wodne, Plan przeciwdziałania skutkom suszy obejmuje:

1) analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych;
2) propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych;

[25] Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, 2012, Ministerstwo Środowiska, Warszawa.

[26] Materiał źródłowy: www.posucha.imgw.pl.

[27] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U.2021 poz. 1615).

3) propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji;
4) działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy stwierdza się, że gmina Rozogi:

- w przeważającej części w stopniu „słabym" narażona jest na ryzyko występienia suszy rolniczej; wyższe ryzyko zagrożenia może mieć miejsce na terenach rolniczych z głęboko położonym poziomem wodonośnym; nie mniej jednak rejony te obejmuje stosunkowo niewielkie powierzchnie w skali Gminy;
- w stopniu „umiarkowanym" narażona jest na wystąpienie zagrożenia suszy hydrologicznej;
- w stopniu „słabym" narażona na ryzyko wystąpienia suszy hydrogeologicznej;
- w stopniu „silnym", „umiarkowanym" oraz „słabym" narażona jest na syntetyczne ryzyko wystąpienia suszy. Zróżnicowanie to wynika przede wszystkim z aktualnej struktury użytkowania terenu.

Podsumowując, stopień zagrożenia suszą (rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) w gminie Rozogi w latach 1987-2018 był zróżnicowany. Wynika to w dużej mierze z aktualnej struktury użytkowania terenu. Najmniejsze ryzyko wystąpienia suszy występuje w północno-wschodniej części Gminy, gdzie znajduje się duży oraz zwarty kompleks leśny. Należy nadmienić, iż są to jednocześnie rejony w których istnieje realne niebezpieczeństwo wystąpienia pożaru. W przypadku niekorzystnych warunków wietrznych oraz upalnej i bezdeszczowej pogody może dojść do niekontrolowanego rozprzestrzeniania się ognia na większe pałacie lasów.

Obszary umiarkowanie zagrożone suszą obejmują przede wszystkim rejony dolin rzecznych oraz lokalnych zagłębień terenowych, w których stale lub okresowo może gromadzić się woda. Obszary silnie zagrożone zjawiskiem suszy to przede wszystkim tereny rolnicze, gdzie pierwszy poziom wodonośny znajduje się głęboko.

Z uwagi na wyżej opisane zagrożenie, obowiązują stosowne plany przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych oraz plany przeciwdziałania skutkom suszy w dorzeczach.

5.5 ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Zgodnie z ustawą Prawo wodne przez obszary szczególnego zagrożenia powodzią rozumie się tereny:

- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 244 (w/w Ustawy), stanowiące działki ewidencyjne,
- pasa technicznego.

W granicach Gminy, w zasięgu płaskodennych dolin rzecznych Rozogi i Szkwy wyznaczony został **obszar szczególnego zagrożenia powodzią.** Jego zasięg zidentyfikowany został a podstawie tzw. map zagrożenia powodziowego (MZP) opracowanych przez RZGW. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią w granicach Gminy obejmuje obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (raz na 100 lat) oraz obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat)[28].

Obszar szczególnego zagrożenia powodzią powinien pozostać wolny od zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej. W stosunku do obszaru szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy zawarte w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Ponadto obowiązują ustalenia **Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły** (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz.U.2016 poz. 1911) oraz ustalenia **Planu zarządzenia ryzykiem powodziowym dla obszaru Dorzecza Wisły** (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz.U.2016 poz. 1841).

Art. 163. 1. Ochrona przed powodzią jest zadaniem Wód Polskich oraz organów administracji rządowej i samorządowej (…).

5. Ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

[28] Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie zawierają się wewnątrz obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie. Zatem zewnętrzną granicą obszaru szczególnego zagrożenia powodzią są obszary o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi.

6. Ochronę przed powodzią realizuje się, uwzględniając wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym, w szczególności zapobieganie, ochronę, stan należytego przygotowania i reagowanie w przypadku wystąpienia powodzi, usuwanie skutków powodzi, odbudowę i wyciąganie wniosków w celu ograniczania potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, w zakresie określonym w przepisach ustawy oraz w przepisach odrębnych.

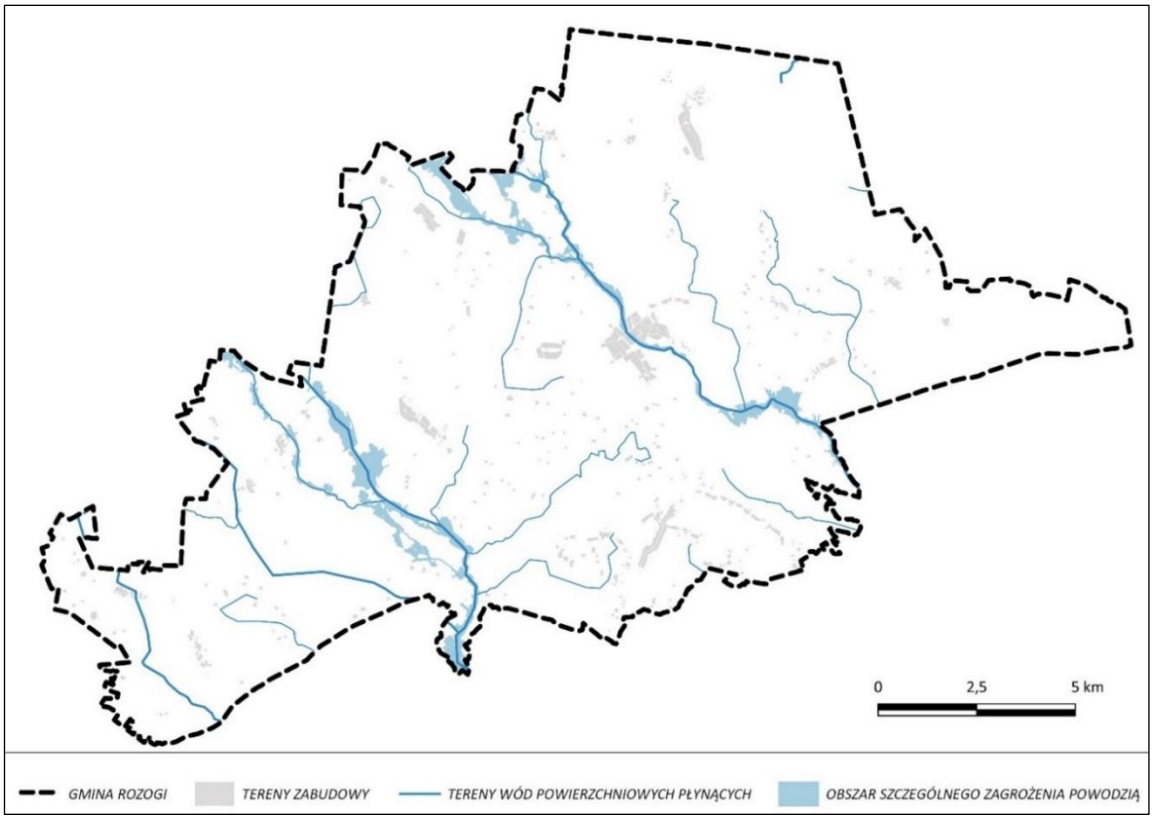

Ryc. 12 Obszary zagrożone powodzią
Materiał źródłowy: opracowanie własne z wykorzystaniem danych Map Ryzyka Powodziowego.

5.6 ZAGROŻENIE RUCHAMI MASOWYMI ZIEMI

Zjawisko ruchów masowych związane jest przede wszystkim z budową geologiczną, warunkami geomorfologicznymi oraz czynnikami inicjującymi. Dla terenów Polski pozakarpackiej obszarami predysponowanymi są najczęściej zbocza dolin, stoki form glacjalnych i wzgórza zbudowane ze skał przed-czwartorzędowych w powiązaniu z występowaniem ilastych serii mioceńskich i czwartorzędowych, czy lessowych. Na ich rozwój wpływ mają intensywne opady atmosferyczne, infiltracja wód opadowych i roztopowych, erozja zboczy dolin i wąwozów a także działalność antropogeniczna. Obszarem predysponowanym do występowania ruchów masowych jest zazwyczaj obszar, w którym uwarunkowania geologiczno-geomorfologiczne nie wykluczają rozwoju takich procesów w przyszłości[29].

Obszar gminy Rozogi położony jest na pograniczu równiny sandrowej oraz pagórkowatej strefy marginalnej. W ujęciu generalnym ukształtowanie powierzchni jest płaskie (przeważająca część obszaru) lub lekko faliste (północno-wschodnie fragmenty Gminy). Spadki terenowe rzadko przekraczają 5°. Obszary o nachyleniach przekraczających 10° obejmują niewielkie areały i są zlokalizowane jedynie w rejonie wzniesień morenowych a także skarp dolin rzecznych i form eolicznych (wydm). Rzeźba terenu nie stwarza istotnych ograniczeń dla wdrażania procesów rozwojowych, a jednocześnie nie stanowi znaczącego potencjału prorozwojowego. Nie występują tutaj rejony predysponowane do wystąpienia ruchów masowych.

[29] Za publikacjami Państwowego Instytutu Geologicznego.

6 PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

6.1 WSTĘP

Biorąc pod uwagę sformułowaną w projekcie Strategii wizję i przyjęte cele strategiczne (przytoczone w rozdz. 3.2.), **nadrzędną rolę w kreowaniu polityki rozwoju gminy Rozogi przyjmować będzie konstytucyjna zasada zrównoważonego rozwoju** *(ang. sustainable development*). Jej wdrażanie, co do zasady, oznaczać będzie rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, harmonizujący z uwarunkowaniami przyrodniczymi i jednocześnie ograniczający degradację środowiska naturalnego, nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń. **Należy pozytywnie ocenić zakładany „fundament" wdrażania polityki rozwoju na terenie gminy Rozogi.**

Na obecnym etapie planistycznym nie jest przesądzona specyfika (nie precyzuje się konkretnych przedsięwzięć, ich charakteru, rodzaju i lokalizacji), w związku z czym utrudnione jest precyzyjne określenie oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Uszczegółowienie analizy możliwe będzie na etapie prognoz oddziaływania na środowisko dla projektów planów miejscowych lub na etapie ewentualnych ocen oddziaływania na środowisko konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

W dalszej części niniejszego rozdziału omówiono obiektywne oddziaływania, wynikające bezpośrednio z ustaleń projektu Strategii i odnoszące się do:

- poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego i kulturowego (z uwzględnieniem zależności między nimi):
  - flory, fauny i różnorodności biologicznej,
  - warunków życia i zdrowia ludzi,
  - wód powierzchniowych i podziemnych,
  - powietrza atmosferycznego,
  - powierzchni ziemi i ukształtowania terenu,
  - krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego,
  - warunków klimatycznych,
  - zasobów naturalnych,
  - zabytków,
  - dóbr materialnych;
- form ochrony przyrody, w tym celu i przedmiotu ochrony oraz integralności obszarów Natura 2000;
- kwalifikacji oddziaływań jako znaczące, oraz podziału oddziaływań na: bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe.

Założono że wszystkie przedsięwzięcia, zanim powstaną, będą spełniały wymagania przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o ochronie przyrody i przepisów towarzyszących.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływana na środowisko zostały opracowane stosownie do stanu wiedzy współczesnej i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Uwzględniono także uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie wydane przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska i Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny.

Na potrzeby oceny oddziaływań, podjęto próbę pogrupowania i uszeregowania poszczególnych kierunków działań, pod kątem ich rodzaju, mając na uwadze przewidywany wpływ na środowisko. Spośród zadań określonych w projekcie Strategii wyróżnia się zadania inwestycyjne oraz zadania „miękkie" i nieinwestycyjne.

Do zadań inwestycyjnych należeć będą (por. szczegółowy opis poszczególnych działań w rozdz. 3.2.):

- **działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej:**
  - 1.1.1. Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, poprzez:
    - Rozbudowę lub modernizację oczyszczalni ścieków w Rozogach.
    - Rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej w Rozogach i Wilamowie.
    - Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w pozostałych miejscowościach.
    - Budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych.

- 1.1.2. Rozwój infrastruktury wodociągowej, poprzez:
  - Rozbudowę lub modernizację systemów zapatrujących w wodę.
  - Zapewnienie odpowiedniej przepustowości i sprawności gminnych ujęć wody.
  - Budowę sieci wodociągowej na nowych terenach, dotychczas niezwodociągowanych.
- 1.1.3. Rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej, poprzez realizację obiektów małej retencji wodnej, w tym przydomowych zbiorników retencyjnych.
- 1.1.4. Rozwój sieci elektroenergetycznej poprzez:
  - Rozbudowę infrastruktury elektroenergetycznej.
  - Przebudowę napowietrznych linii elektroenergetycznych na linie kablowe.
- 1.1.6. Uzbrojenie potencjalnych terenów inwestycyjnych w infrastrukturę techniczną.

– **działania związane z poprawą jakości życia mieszkańców oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowo-usługowego**:
  - 1.2.1. Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez:
    - Modernizacje i remonty obiektów i terenów użyteczności publicznej.
    - Poprawa estetyki istniejących przestrzeni publicznych, w tym wzbogacenie małą architekturą i zielenią.
    - Tworzenie nowych terenów zieleni, w tym zieleni urządzonej i „błękitno-zielonej" infrastruktury.
    - Modernizację i rozbudowę chodników i oświetlenia ulicznego.
  - 1.2.2. Poprawa warunków zamieszkania w budownictwie komunalnym.
  - 1.2.4. Rozwój zaplecza usługowego.
  - 2.5.1. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia.
  - 4.1.5. Podjęcia działań na rzecz rewitalizacji, poprzez:
    - Rewitalizację zidentyfikowanych obszarów problemowych (wymagających interwencji).

– **działania związane z poprawą potencjału rekreacyjnego i bazy materialnej turystyki:**
  - 1.3.1. Rozwój turystyki wypoczynkowej, poprzez:
    - Rozbudowę bazy noclegowej i gastronomicznej.
    - Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej w oparciu o zabytkowy układ wsi i położenia w pobliżu Jezior Mazurskich.
  - 1.3.2. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze, poprzez:
    - Realizację szlaków turystycznych i miejsc wypoczynku.
    - Budowę małej infrastruktury turystycznej (altany, miejsca do grillowania, wiaty, ławy, stoły itd.).
    - Stworzenie warunków do uprawniania turystyki i rekreacji.
  - 1.3.3. Wzrost zasobności bazy turystycznej i okołoturystycznej, poprzez:
    - Rozbudowę bazy noclegowej, w tym wsparcie agroturystyki.
    - Rozbudowę i poprawę jakości bazy gastronomicznej, w tym wspieranie regionalnych tradycji kulinarnych (kuchni regionalnej, mazurskiej i kurpiowskiej).
    - Utrzymanie we właściwym stanie istniejącej bazy sportowo-rekreacyjnej.
    - Realizację nowych boisk, placów zabaw, siłowni zewnętrznych i innych, ogólnodostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych.
  - 4.2.5. Utworzenie Muzeum Powstania Styczniowego.

– **działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i powiazań komunikacyjnych:**
  - 3.1.1. Poprawa jakości i dostępności nadrzędnego układu komunikacyjnego, poprzez:
    - Budowę obwodnicy miejscowości Rozogi, wraz z zapleczem infrastrukturalnym.
    - Budowę obwodnicy miejscowości Dąbrowy, wraz z zapleczem infrastrukturalnym.
    - Dokończenie modernizacji, przebudowy oraz rozbudowy drogi krajowej nr 53
    - Dokończenie modernizacji, przebudowy oraz rozbudowy drogi krajowej nr 59.
  - 3.1.2. Poprawa jakości i dostępności podstawowego i uzupełniającego układu komunikacyjnego, poprzez:
    - Modernizację, przebudowę lub rozbudowę dróg powiatowych.
    - Modernizację, przebudowę lub rozbudowę istniejących dróg gminnych.
    - Budowę nowych dróg gminnych.

- 3.1.3. Modernizacja dróg transportu rolniczego.
- 3.1.4. Budowa lub przebudowa infrastruktury towarzyszącej ciągom komunikacyjnym (chodników, poboczy, parkingów i innej infrastruktury towarzyszącej).
- 3.1.5. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego.
- 3.1.6. Rozwój ścieżek rowerowych.
- 3.1.7. Zwiększenie dostępności do komunikacji zbiorowej – budowa i modernizacja przystanków autobusowych.
- 3.1.8. Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych.

– **działania związane z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym:**
  - 4.3.1. Ochrona obszarów cennych przyrodniczo, w tym form ochrony przyrody oraz składowych ponadlokalnego systemu przyrodniczego (korytarzy i płatów ekologicznych).
  - 4.3.2. Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi, poprzez:
    - Ochronę zwartych kompleksów leśnych przed wycinką lub fragmentacją.
    - Zwiększenie lesistości do poziomu minimum 42%.
    - Zrównoważona gospodarka leśna.
  - 4.3.3. Odtworzenie - kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki Rozoga w km 47+570 – 55+060.
  - 4.3.4. Minimalizacja przeznaczenia na cele nierolnicze gruntów rolnych chronionych klas bonitacyjnych.
  - 4.3.5. Ochrona zasobów surowcowych, poprzez:
    - Ochronę udokumentowanych złóż kopalin.
    - Dokumentowanie nowych złóż kopalin.
  - 4.4.2. Rozwój systemu gospodarki odpadami, poprzez:
    - Selektywne zbieranie odpadów.
    - Usuwanie wyrobów zawierających azbest.
    - Usuwanie folii rolniczej i pozostałych odpadów pochodzących z działalności rolniczej.
    - Rozbudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Rozogach.
    - Eliminację miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych.
  - 4.4.3. Zapewnienie dobrego stanu wód, poprzez:
    - Rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-ściekowej.
    - Budowę szczelnych zbiorników na gnojowicę lub gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych.
  - 4.4.4. Rekultywacja gruntów i zdegradowanych gleb, poprzez:
    - Eliminację niekoncesjonowanej eksploatacji złóż piasków i żwirów.
    - Rekultywacja terenów o niekorzystnych przekształceniach powierzchni ziemi.
    - Poprawa warunków glebowych poprzez racjonalne nawożenie i stosowanie odpowiednich upraw.
  - 4.4.5. Minimalizacja istniejących uciążliwości akustycznych oraz ograniczanie potencjalnych źródeł.
  - 4.4.7. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu, poprzez:
    - Ochronę przed podtopieniami, suszą i deficytem wody, w tym:
      - Utrzymanie we właściwym stanie urządzeń melioracji wodnych.
      - Ograniczenie strat wody poprzez jej ponowne wykorzystanie do celów gospodarczych („deszczówka", „szara woda").
      - Retencjonowanie wód, w szczególności realizacja obiektów małej retencji.
    - Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, poprzez przeciwdziałanie dalszej zabudowie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

– **działania związane z poprawą jakości powietrza:**
  - 1.1.5. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, poprzez:
    - Realizację wolnostojących urządzeń i instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych.
    - Zwiększanie wykorzystania urządzeń indywidualnych (mikroinstalacji OZE).
  - 3.1.8. Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych.

- 4.3.2. Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi, poprzez:
  - Zwiększenie lesistości do poziomu minimum 42%.
- 4.4.1. Wdrażanie rozwoju niskoemisyjnego, poprzez:
  - Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń (w tym ograniczenie emisji niskiej), przez wymianę niskosprawnych kotłów na paliwa stałe na urządzenia wysokosprawne i spełniające normy.
  - Zwiększenie efektywności energetycznej, przez termomodernizacje i stosowanie rozwiązań zmniejszających zużycie energii.
  - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym energetyki rozproszonej (instalacje indywidualne).

– **działania związane z ochroną zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego:**
- 4.2.1. Wspieranie prac konserwatorskich, w tym restauratorskich, renowacyjnych i rewaloryzacyjnych obiektów i obszarów zabytkowych.
- 4.2.2. Adaptacja obiektów zabytkowych do nowych funkcji, w tym społecznych, kulturalnych, historycznych lub edukacyjnych.
- 4.2.3. Utworzenie parku kulturowego dla miejscowości Faryny (historyczna zabudowa wsi).
- 4.2.4. Utworzenie parku kulturowego dla miejscowości Klon (drewniana zabudowa wsi).
- 4.2.6. Renowacja i właściwa ekspozycja obiektów architektury kultu religijnego (kapliczek i krzyży przydrożnych).
- 4.2.7. Rozwój infrastruktury kultury poprzez:
  - Modernizację i tworzenie placówek kulturalnych.
  - Nabycie wyposażenia na potrzeby placówek kulturalnych i instytucji kultury.

<u>Do zadań „miękkich" i nieinwestycyjnych należeć będą:</u>

– **działania związane z organizacją, zarządzaniem i wdrażaniem „dobrych praktyk":**
- 1.2.1. Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez:
  - Utrzymanie czystości i porządku przestrzeni publicznych.
  - Okazjonalne i sezonowe aranżacje i wzbogacenie przestrzeni publicznych.
  - Stosowanie jednolitego systemu identyfikacji i informacji (ujednolicone wizualnie tablice z nazwami ulic, mapy, rozkłady jazdy, tablice informacyjne).
- 1.2.3. Wspieranie estetyki zainwestowania w budownictwie prywatnym.
- 1.2.5. Poprawa bezpieczeństwa publicznego, poprzez:
  - Monitoring wizyjny przestrzeni publicznych i miejsc newralgicznych.
  - Współpracę z policją i strażą pożarną, w tym organizacyjną i rzeczową.
  - Podejmowanie działań i inicjatyw na rzecz zachowania poziomu bezpieczeństwa.
- 1.3.4. Stworzenie punktu informacji turystycznej w Rozogach.
- 2.5.2. Zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w szczególności leczenia i profilaktyki chorób cywilizacyjnych, rehabilitacji oraz leczenia uzależnień.
- 2.5.3. Poprawa dostępności i jakości różnych form usług zdrowotnych, w tym pielęgnacyjno-opiekuńczych.
- 2.5.4. Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki zdrowia oraz promocji zdrowia i zdrowego trybu życia.
- 2.5.5. Kształtowanie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców, poprzez:
  - Organizację zabaw, konkursów i imprez sportowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
  - Wspieranie działalności klubów sportowych.
- 3.2.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu, poprzez:
  - Rozbudowę sieci światłowodowej.
  - Wspieranie działań na rzecz udostępnienia innowacyjnych rozwiązań zapewniających dostępność i właściwą jakość połączeń internetowych, w tym technologii satelitarnych.
- 3.2.2. Zwiększenie dostępności mobilnych sieci komórkowych, poprzez wspieranie działań na rzecz udostępnienia zasięgu mobilnego Internetu w technologii 5G.
- 3.2.3. Rozwój e-usług publicznych oraz dostępności i jakości e-urzędu, poprzez:
  - Doskonalenie form przekazu treści portalu internetowego Urzędu Gminy.

    - Zwiększenie dostępności portalu internetowego Urzędu Gminy, dla osób niepolskojęzycznych – wprowadzenie innych wersji językowych.
    - Poprawa jakości portali internetowych jednostek organizacyjnych i instytucji, podległych Gminie.
    - Stworzenie aplikacji mobilnej Gminy Rozogi.
    - Rozwój i poprawa funkcjonalności Systemu Informacji Przestrzennej Gminy.
  - 3.2.4. Wspieranie wykorzystania i rozwoju technologii cyfrowych w działalności gospodarczej.
  - 3.2.5. Popularyzacja metod i możliwości wykorzystania Internetu, zwłaszcza wśród osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym.
  - 4.4.3. Zapewnienie dobrego stanu wód, poprzez:
    - Monitorowanie jakości wód.
    - Prowadzenie kontroli warunków wprowadzania ścieków do wód lub ziemi.
    - Wspieranie i promocja ograniczenia nadmiernego stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin.
- **działania związane z rozwojem sektora rolno-spożywczego:**
  - 1.5.1. Rozwój i unowocześnienie gospodarstw rolnych, poprzez:
    - Wzmocnienie produktywności gospodarstw rolnych, w tym modernizacja gospodarstw i zwiększenie zasobności i jakości sprzętu, maszyn i urządzeń rolniczych.
    - Wspieranie wykształconych kierunków produkcji rolnej i przemysłu rolno-spożywczego.
    - Wspieranie nowych kierunków upraw lub hodowli.
    - Wspieranie tworzenia miejsc pracy w rolnictwie.
    - Organizacja spotkań związanych z nowoczesnymi formami działalności rolniczej.
  - 1.5.2. Wzrost znaczenia lokalnych produktów rolniczych, poprzez:
    - Wspieranie lokalnego rynku rolno-spożywczego – lokalnego przetwórstwa, handlu detalicznego prowadzonego przez rolników, sprzedaży i dostaw bezpośrednich do konsumentów.
    - Wspieranie wytwarzania i dystrybucji produktów tradycyjnych, regionalnych i ekologicznych.
  - 1.5.3. Wspieranie i promocja działalności sektora spożywczego, przetwórczego i rolnego:
    - Współdziałanie z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego i innymi podmiotami w zakresie organizowania bezpłatnych szkoleń dla rolników.
    - Wspieranie organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność rolniczą.
    - Promowanie ekologicznej produkcji rolniczej.
    - Promowanie innowacji w rolnictwie.
    - Promowanie wytwórczości produktów tradycyjnych i regionalnych,
    - Wspieranie rolników w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych.
- **działania związane z promocją gminy oraz postaw prospołecznych i prorozwojowych:**
  - 1.3.5. Organizacja imprez i wydarzeń sportowych, turystycznych i kulturalnych.
  - 1.4.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców, poprzez:
    - Wspieranie Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie informowania o usługach pośrednictwa zawodowego oraz ofertach pracy.
    - Organizacja kursów i szkoleń dla bezrobotnych, w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy, dostosowanych do zapotrzebowania przedsiębiorców funkcjonujących w Gminie.
    - Wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych.
    - Organizacja praktyk i staży w Urzędzie Gminy i jednostkach organizacyjnych.
    - Wsparcie w podejmowaniu działalności gospodarczej, w tym działalności pozarolniczej.
  - 1.4.2. Rozwój sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, poprzez:
    - Wspieranie przedsiębiorstw i przedsiębiorców na etapie „start-up" – ulgi w podatkach i opłatach lokalnych oraz pomoc w uzyskaniu dofinansowań.
    - Wspieranie przedsiębiorstw z zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.
    - Wspieranie działań w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.
  - 2.1.1. Wspieranie działalności instytucji kultury.
  - 2.1.2. Wspieranie działalności organizacji i stowarzyszeń oraz osób indywidualnych (artystów, twórców) w zakresie inicjatyw podtrzymujących, kultywujących i propagujących dziedzictwo kulturowe i folklor.

- 2.1.3. Kształtowanie i podnoszenie świadomości kulturowej dzieci i młodzieży.
- 2.1.4. Organizację i promocję cyklicznych lub okazjonalnych wydarzeń i imprez kulturalnych.
- 2.3.1. Wspieranie inicjatyw obywatelskich oraz działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń w zakresie prowadzenia aktywności społecznych i obywatelskich.
- 2.3.2. Tworzenie mechanizmów i narzędzi służących zwiększaniu poziomu partycypacji społecznej w zarządzaniu Gminą.
- 2.3.3. Rozwój kompetencji osób dorosłych, poprzez:
  - Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych osób dorosłych.
  - Wspieranie reorientacji zawodowej osób poszukujących lub zmieniających pracę.
  - Wspieranie postaw przedsiębiorczych i samozatrudnienia.
- 3.3.1. Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej gminy Rozogi.
- 3.3.2. Stworzenie kompleksowej oferty inwestycyjnej gminy Rozogi.
- 3.3.3. Doskonalenie wykorzystania mediów społecznościowych w działaniach informacyjnych, promocyjnych i w dialogu ze społeczeństwem.
- 3.3.4. Upowszechnienie informacji o Gminie, jako atrakcyjnym miejscu wypoczynku i inwestycji.
- 3.3.5. Rozwój współpracy w ramach gmin partnerskich w Polsce i za granicą.
- 3.3.6. Współpraca w ramach stowarzyszenia „Brama Mazurskiej Krainy".

– **działania związane z edukacją**:
- 2.2.5. Podniesienie jakości kształcenia praktycznego w szkołach, w tym doszkolenie zawodowe nauczycieli.
- 2.2.6. Badania poziomu nauczania w szkołach na terenie Gminy – monitoring.
- 2.2.7. Wzmocnienie kompetencji podstawowych z zakresu informatyzacji, przedsiębiorczości, nauki języków obcych oraz postaw społeczno-obywatelskich.
- 2.2.8. Wsparcie rozwoju osób szczególnie uzdolnionych poprzez organizację konkursów lub zajęć dodatkowych.
- 2.2.9. Wsparcie edukacji specjalistycznej, w tym dla osób o specjalnych potrzebach terapeutycznych lub z niepełnosprawnością.
- 2.2.10. Wsparcie dla zajęć dodatkowych promujących lokalne dziedzictwo kulturowe i folklor.
- 2.2.11. Podniesienie poziomu zaangażowania rodziców w proces edukacyjno-wychowawczy.
- 2.2.12. Inicjowanie i wspieranie działalności w zakresie organizacji i udoskonalania zajęć, wydarzeń pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć dydaktycznych i sportowych.
- 4.1.3. Uświadamianie społeczności lokalnej w zakresie istoty i znaczenia racjonalnego planowania przestrzennego, poprzez:
  - Przeprowadzania warsztatów, szkoleń lub spotkań.
  - Zwiększanie roli partycypacji społecznej przy opracowaniu dokumentów planowania przestrzennego.
- 4.4.6. Edukacja ekologiczna mieszkańców w szczególności w zakresie:
  - Ochrony klimatu i jakości powietrza.
  - Adaptacji do postępujących zmian klimatu, zwłaszcza przystosowania do ekstremalnych zjawisk pogodowych.
  - Segregacji odpadów i szkodliwości spalania odpadów.

– **działania związane z planowaniem przestrzennym i strategicznym:**
- 1.4.3. Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej poprzez:
  - Wytypowanie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy.
  - Stworzenie skonkretyzowanej i inicjującej oferty inwestycyjnej oraz systemu zachęt do podejmowania działalności inwestycyjnej na terenie Gminy.
- 4.1.1. Dążenie do zwartości zabudowy, poprzez:
  - Koncentrację zabudowy poszczególnych miejscowości, w oparciu o dostępną infrastrukturę komunikacyjną i techniczną.

    - Przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na tereny otwarte, wartościowe przyrodniczo i zagrożone powodzią.
- 4.1.2. Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w szczególności dla terenów rozwojowych dla innych miejscowości niż Rozogi.
- 4.1.3. Uświadamianie społeczności lokalnej w zakresie istoty i znaczenia racjonalnego planowania przestrzennego, poprzez:
    - Przeprowadzania warsztatów, szkoleń lub spotkań.
    - Zwiększanie roli partycypacji społecznej przy opracowaniu dokumentów planowania przestrzennego.
- 4.1.4. Pozyskiwanie nowych terenów inwestycyjnych, poprzez wykup oraz zmianę przeznaczenia na potrzeby funkcjonowania strefy aktywizacji gospodarczej.
- 4.1.5. Podjęcia działań na rzecz rewitalizacji, poprzez:
    - Delimitację obszarów wymagających działań rewitalizacyjnych.

6.2 FORMY OCHRONY PRZYRODY

Jak wykazano w rozdz. 5.1., w granicach gminy Rozogi występują powierzchniowe oraz punktowe formy ochrony przyrody, **co szczegółowo zostało omówione w rozdziale 5.3. diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.**

Działania inwestycyjne przewidziane w projekcie Strategii w zdecydowanej większości dotyczą terenów położonych poza zasięgiem form ochrony przyrody lub terenów zantropizowanych, poza wartościowymi siedliskami przyrodniczymi. Wyjątek stanowić mogą działania związane z rozwojem turystyki wypoczynkowej w miejscowości Faryny, co związane będzie przede wszystkim z rozbudową bazy noclegowej i gastronomicznej oraz stworzeniem kompleksowej oferty turystycznej w oparciu o zabytkowy układ wsi i położenia w pobliżu Jezior Mazurskich – w zależności od ostatecznego zasięgu przestrzennego danej inwestycji (co nie jest sprecyzowane na etapie projektowym niniejszej Strategii). **Podkreśla się przy tym, że wszelkie inwestycje które będą realizowane w obrębie form ochrony przyrody, zanim powstaną, winny spełniać przepisy odnoszące się do poszczególnych form ochrony przyrody** – aktualnie obowiązują (por. opis w rozdz. 5.1.):

- Na terenie obszarów Natura 2000 obowiązują przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W odniesieniu do obszarów Natura 2000 najistotniejsze jest, że zabrania się podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności mogących:
    - pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
    - wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
    - pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

  Dla obszaru Ostoja Piska PLH280048 obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 16 kwietnia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Piska PLH280048 (Dz. Urz. Woj. Warm-Maz. 2020 poz. 1813) zmieniony w zakresie zał. nr 3, 4, 5 oraz 6 przez Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 8 września 2020 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Piska PLH280048 (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2020 poz. 3711); Dla obszaru 2000 Puszcza Piska PLB 280008 nie został dotychczas ustanowiony plan zadań ochronnych.
- Ponadto, obowiązują przepisy odnoszące się do poszczególnych pomników przyrody, sprowadzające się do ochrony obiektu lub grupy obiektów, tym zakazu ich niszczenia.
- Obowiązuje także ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Względem gatunków objętych ochroną zastosowanie znajdują uwarunkowania określone w ustawie z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na tej podstawie sporządzane są stosowne rozporządzenia, określające m.in. listę gatunków objętych ochroną oraz szczegółowe zakazy względem nich wprowadzone. Obecnie obowiązują następujące rozporządzenia:
    - Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. 2016 poz. 2183),

- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 18 grudnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2020 poz. 26)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409).

Wszelkie prace budowlane i modernizacyjne nie mogą oddziaływać na tereny chronione bez przeprowadzenia uprzednich postępowań i uzyskania odpowiedniej zgody na realizację przedsięwzięcia. Zatem można uznać, że **na obecnym etapie planistycznym należy wykluczyć możliwość negatywnego oddziaływania na obszary chronione** – nie ma obiektywnych przesłanek pozwalających na stwierdzenie, iż planowane przedsięwzięcia, ze względu na rodzaj, charakter i prawdopodobne lokalizacje, mogłyby znacząco negatywnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony poszczególnych form ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000.

Potencjalne oddziaływania na Obszary Natura 2000 występujące na terenie Gminy dotyczyć mogą zadań związanych z rozwojem turystyki wypoczynkowej (działanie 1.3.1. projektu SRG). Jednocześnie, z uwagi na bliskie sąsiedztwo istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz brak ingerencji w najbardziej wartościowe zbiorowiska leśne można z dużym prawdopodobieństwem założyć, że **nie wystąpi znacząco negatywne oddziaływanie na Obszary Natura 2000 Ostoja Piska PLH 280048 oraz Puszcza Piska PLB280008, w tym nie pogorszy się stan funkcjonowania siedlisk dla których wyznaczono obszar.**

Równocześnie wskazuje się, iż szczegółowy opis inwestycji nie jest przesądzony na obecnym etapie planistycznym. Projekt SRG nie przedstawia charakterystyki w/w przedsięwzięcia, natomiast opis oddziaływań na poszczególne struktury przyrodnicze, w tym na Obszary Natura 2000 będzie możliwy w ewentualnych raportach o stanie środowiska.

Działania „miękkie" i nieinwestycyjne nie będą miały znacząco negatywnego wpływu na formy ochrony przyrody, w tym Obszarów Natura 2000. Przeciwnie ich prawidłowa, zgodna z przepisami prawa realizacja (dotyczy głównie działań związanych z planowaniem przestrzennym i strategicznym) przysłuży się zachowaniu wartości przyrodniczych i przedmiotów ochrony poszczególnych form.

Reasumując, zakładające przestrzeganie przepisów obowiązujących dla poszczególnych formy ochrony przyrody, nie zakłada się wystąpienia znaczących, negatywnych oddziaływań w wyniku realizacji działań przewidzianych w projekcie Strategii.

Poniżej przedstawiono identyfikację znaczących oddziaływań (w tym oddziaływań: bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych), z zastosowaniem dokonanego pogrupowania i uszeregowania poszczególnych działań (rozdz. 6.1.):

Tab. 14 Identyfikacja przewidywanych znaczących oddziaływań na formy ochrony przyrody

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej												
działania związane z poprawą jakości życia mieszkańców oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowo-usługowego												
działania związane z poprawą potencjału rekreacyjnego i bazy materialnej turystyki												

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i powiazań komunikacyjnych			■	■			■			■	■	
działania związane z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym	■		■	■	■		■			■	■	
Działania związane z poprawą jakości powietrza	■				■				■	■	■	
działania związane z ochroną zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego			■		■					■	■	
działania związane z organizacją, zarządzaniem i wdrażaniem „dobrych praktyk”			■		■			■	■		■	■
działania związane z rozwojem sektora rolno-spożywczego			■		■				■	■	■	
działania związane z promocją gminy oraz postaw prospołecznych i prorozwojowych			■		■				■	■	■	
Działania związane z edukacją	■		■		■					■	■	
Działania związane z planowaniem przestrzennym i strategicznym	■				■					■	■	

Materiał źródłowy: opracowanie własne

6.3 ROŚLINNOŚĆ, ZWIERZĘTA I RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Wpływ na roślinność, zwierzęta i różnorodność biologiczną może wystąpić w wyniku realizacji zadań inwestycyjnych przewidzianych w projekcie Strategii. Działania budowlane, remontowe i modernizacyjne mogą wymagać likwidacji części istniejącej roślinności i siedlisk zwierząt, przy czym zaznacza się że zdecydowana większość zadań będzie realizowana na obszarach zantropizowanych i zabudowanych, w związku z czym nie przewiduje się utraty znacznej ilości siedlisk wartościowych przyrodniczo.

Działania związane z rozwojem zabudowy mieszkaniowo-usługowej będą prawdopodobnie wywierać pewien wpływ na szatę roślinną, zwierzęta i różnorodność biologiczną, przy czym zakłada się tereny planowanej zabudowy będą realizowane głównie jako uzupełnienie istniejącej zabudowy lub na terenach o generalnie niskiej wartości przyrodniczej (jak użytki rolne i nieużytki), zgodnie z przyjętą zasadą zrównoważonego rozwoju, a co za tym idzie również racjonalnego zagospodarowania przestrzeni. Sporadyczne sytuacje konfliktowe, jak np. konieczność wylesień lub wycinki drzewostanu, wymagać będzie przestrzegania przepisów prawa w tym zakresie, w tym ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ustawy o ochronie przyrody. Biorąc pod uwagę przyjętą zasadę zrównoważonego rozwoju, jako szczególnie istotną w kreowaniu polityki gminy, można się spodziewać racjonalnego podejścia w przygotowaniu terenów pod zainwestowanie. Ponadto, potencjalne presje

inwestycyjne na terenach najcenniejszych przyrodniczo będą ograniczane przez obowiązujące przepisy dla poszczególnych form ochrony przyrody (zob. rozdz. 5.1.).

Działania związane z poprawą potencjału rekreacyjnego i bazy materialnej turystyki spowodują zubożenie istniejącej szaty roślinnej – dotyczyć to będzie przede wszystkim zadań dotyczących: rozwoju turystyki wypoczynkowej w miejscowości Faryny (działanie: 1.3.1.) oraz wzrostu zasobności bazy turystycznej i okołoturystycznej (działanie 1.3.3.). Nastąpi stopniowa likwidacja warunków funkcjonowania dotychczasowych zbiorowisk roślinnych związana ze zmianą zagospodarowania i ich synantropizacją oraz zwiększenie współczynnika wydeptywania roślinności w związku z wypoczynkiem mieszkańców Gminy. Należy zaznaczyć, że obowiązują przepisy odnoszące się do poszczególnych form ochrony przyrody występujących w Gminie, na co wskazuje projekt Strategii. Ponownie podkreśla się, iż na obecnym etapie planistycznym nie jest możliwa szczegółowa charakterystyka oddziaływań na florę i faunę. Będzie to możliwe po wykonaniu ewentualnych decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych.

Działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej będą wiązać się ze zróżnicowanym oddziaływaniem na szatę roślinną i świat zwierzęcy. Roślinność na trasach przebiegu infrastruktury liniowej podziemnej (np. sieć kanalizacyjna, sieć wodociągowa) oraz naziemnej (obiekty wspomagające infrastrukturę) zostanie czasowo zniszczona – będą to prawdopodobnie głównie zbiorowiska łąkowe, ruderalne i segetalne lub drobne zbiorowiska leśne i semileśne, choć nieunikniona może się okazać ingerencja w struktury o większej wartości przyrodniczej. W przypadku zdiagnozowania występowania chronionych gatunków zwierząt, roślin lub grzybów **obowiązuje ochrona gatunkowa** (opisane szczegółowo w rozdziale 5.1.). Na obecnym etapie nie są sprecyzowane przebiegi lokalizacje poszczególnych elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Warunki dotyczące realizacji tego typu działań powinny zostać szczegółowo opisane w ewentualnych decyzjach o uwarunkowaniach środowiskowych.

Ewentualna przebudowa lub modernizacja najważniejszych dróg publicznych przebiegających przez teren Gminy (droga krajowa nr 53 i 59) realizowana będzie bez ingerencji w szczególnie wartościowe siedliska roślinne. Jednocześnie wykorzystane zostaną istniejące już pasy drogowe, co wyraźnie ograniczać będzie potencjalną ingerencję w środowisko przyrodnicze. Pewne oddziaływanie na istniejącą szatę roślinną może mieć miejsce w związku z ewentualną budową obwodnic wokół miejscowości Rozogi oraz Dąbrowy. Nie przewiduje się natomiast znaczącej utraty wartościowych siedlisk przyrodniczych. Realizacja tego typu inwestycji związana jest bowiem z wyższym celem publicznym, który ma na celu poprawę jakości ruchu drogowego, w tym spadkiem natężenia ruchu samochodowego.

Pewne oddziaływanie na migracje zwierząt lądowych może być związane w związku z planowaną realizacją obwodnicy wokół miejscowości Rozogi (działanie 3.1.1. projektu SRG). Droga ta przebiegać będzie docelowo przez fragment zwartych przestrzeni leśnych (na odcinku ok. 200 m). Z uwagi na niewielkie powierzchnie przekształceń nie przewiduje się znacząco negatywnego oddziaływania na warunki życia zwierząt w skali Gminy i regionu.

Realizacja poszczególnych celów i kierunków działań ustalonych w projekcie SRG **nie zaburzy w sposób istotny warunków migracji i bytowania zwierzyny**, ze względu na przewidziane w dokumencie zachowanie przestrzennych powiązań przyrodniczych (korytarzy i płatów ekologicznych). W przypadku realizacji obwodnicy wokół miejscowości Rozogi postuluje się o zastosowanie działań minimalizujących (przepusty oraz przejścia dla zwierząt). Jednocześnie wskazuje się, iż szczegółowy opis odziaływań w/w inwestycji na florę i faunę oraz różnorodność biologiczną nie jest możliwy na obecnym etapie planistycznym. Będzie to bowiem możliwe po przeprowadzeniu ewentualnych decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych.

Ponadto projekt Strategii przewiduje utrzymanie siedlisk wartościowych przyrodniczo, w tym wskazuje na konieczność przestrzegania prawa ochrony środowiska, ustawy o ochronie przyrody, aktów prawnych odnoszących się do poszczególnych form ochrony przyrody oraz innych przepisów odrębnych.

Działania „miękkie" i nieinwestycyjne nie będą miały znacząco negatywnego wpływu na szatę roślinną, zwierzęta i różnorodność biologiczną. Przeciwnie ich prawidłowa, zgodna z przepisami prawa realizacja (dotyczy głównie działań związanych z planowaniem przestrzennym i strategicznym) przysłuży się zachowania wartości przyrodniczych.

W wyniku realizacji działań przewidzianych w projekcie Strategii **nie przewiduje się zaburzenia funkcjonowania różnorodności biologicznej**, w tym nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na system przyrodniczy obszaru (korytarze i płaty ekologiczne migracji roślin i zwierząt).

Poniżej przedstawiono identyfikację znaczących oddziaływań (w tym oddziaływań: bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych), z zastosowaniem dokonanego pogrupowania i uszeregowania poszczególnych działań (rozdz. 6.1.):

Tab. 15 Identyfikacja przewidywanych znaczących oddziaływań na roślinność, zwierzęta i różnorodność biologiczną

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej			■	■			■				■	
działania związane z poprawą jakości życia mieszkańców oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowo-usługowego		■	■	■			■			■	■	
działania związane z poprawą potencjału rekreacyjnego i bazy materialnej turystyki		■	■	■			■			■	■	
działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i powiazań komunikacyjnych		■	■	■			■			■	■	
działania związane z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym	■			■	■		■			■	■	
działania związane z poprawą jakości powietrza	■		■	■			■			■	■	
działania związane z ochroną zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego			■		■				■		■	
działania związane z organizacją, zarządzaniem i wdrażaniem „dobrych praktyk”	■				■				■	■	■	
działania związane z rozwojem sektora rolno-spożywczego			■		■				■	■	■	
działania związane z promocją gminy oraz postaw prospołecznych i prorozwojowych			■		■				■		■	
Działania związane z edukacją	■		■		■				■	■	■	
Działania związane z planowaniem przestrzennym i strategicznym	■				■					■	■	

Materiał źródłowy: opracowanie własne

6.4 LUDZIE I WARUNKI ŻYCIA

Działania przewidziane w projekcie Strategii, będą w większości pozytywnie oddziaływać na strefę społeczną – liczne działania dotyczą sfery socjalnej, w tym poprawy warunków i dostępu do opieki/świadczeń dla osób potrzebujących i niepełnosprawnych. Szeroko pojęty sektor zdrowia i warunków życia ludności ma odzwierciedlenie w działaniach od 2.1. do 2.5. (zob. rozdz. 3.2.)

W ujęciu generalnym dojdzie do pozytywnego oddziaływania na ludzi, w tym wystąpi:

- poprawa warunków, jakości i komfortu życia ludności, w tym poprzez wzrost gospodarczy i poprawę infrastruktury komunikacyjnej, technicznej i mieszkaniowej oraz bazy materialnej turystyki,
- ochrona zdrowia społeczeństwa i likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych/ starszych/ potrzebujących,
- wzrost postaw prospołecznych,
- informatyzacja społeczeństwa,
- poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy itd.

Jednocześnie w wyniku realizacji zadań inwestycyjnych wystąpią bezpośrednie, negatywne, krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania związane z etapem budowy niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych. Wystąpią pewne uciążliwości akustyczne oraz wpływające na estetyczne warunki życia ludzi, a także związane z emisją zanieczyszczeń pyłowych maszyn i urządzeń budowlanych. Po zakończeniu etapu budowy uciążliwości ustaną.

Poniżej przedstawiono identyfikację znaczących oddziaływań (w tym oddziaływań: bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych), z zastosowaniem dokonanego pogrupowania i uszeregowania poszczególnych działań (rozdz. 6.1.):

Tab. 16 Identyfikacja przewidywanych znaczących oddziaływań na ludzi i warunki życia

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej	■			■			■			■	■	
działania związane z poprawą jakości życia mieszkańców oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowo-usługowego	■			■			■			■	■	
działania związane z poprawą potencjału rekreacyjnego i bazy materialnej turystyki	■			■			■			■	■	
działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i powiazań komunikacyjnych	■			■			■			■	■	
działania związane z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym	■			■			■			■	■	
działania związane z poprawą jakości powietrza	■			■			■			■	■	■
działania związane z ochroną zabytków i	■			■			■		■		■	

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
zasobów dziedzictwa kulturowego	■			■			■		■		■	
działania związane z organizacją, zarządzaniem i wdrażaniem „dobrych praktyk”	■			■			■			■	■	
działania związane z rozwojem sektora rolno-spożywczego	■			■	■		■			■	■	
działania związane z promocją gminy oraz postaw prospołecznych i prorozwojowych	■			■	■		■		■	■	■	
Działania związane z edukacją	■			■			■			■	■	
Działania związane z planowaniem przestrzennym i strategicznym	■				■		■			■	■	

Materiał źródłowy: opracowanie własne

6.5 WODY

Zadania związane z modernizacją infrastruktury wodno-ściekowej oraz uzbrojeniem terenów inwestycyjnych pozwolą na lepsze zabezpieczenie wód przed zanieczyszczeniami bytowymi i gospodarczymi. Dotyczy do głównie działań inwestycyjnych:

- 1.1.1. Rozwój infrastruktury kanalizacyjnej, poprzez:
  - Rozbudowę lub modernizację oczyszczalni ścieków w Rozogach.
  - Rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej w Rozogach i Wilamowie.
  - Budowę sieci kanalizacji sanitarnej w pozostałych miejscowościach.
  - Budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych.
- 1.1.2. Rozwój infrastruktury wodociągowej, poprzez:
  - Rozbudowę lub modernizację systemów zapatrujących w wodę.
  - Zapewnienie odpowiedniej przepustowości i sprawności gminnych ujęć wody.
  - Budowę sieci wodociągowej na nowych terenach, dotychczas niezwodociągowanych.

Na etapie realizacji poszczególnych inwestycji może wystąpić ryzyko przedostania się zanieczyszczeń do wód gruntowych (np. awarie sprzętu budowlanego, wycieki paliw). Ich oddziaływanie może być toksyczne w stosunku do organizmów żywych. Ograniczaniu tego ryzyka sprzyjać będzie nadzór nad sprawnością sprzętu budowlanego oraz zabezpieczenia gruntów, zgodnie z praktyką budowlaną.

Realizacja większości zadań inwestycyjnych (por. tabela poniżej) przewidzianych w projekcie Strategii, pod warunkiem przestrzegania przepisów prawa ochrony środowiska i prawa wodnego, będzie oddziaływać pośrednio na stan wód. Będzie to oddziaływanie pozytywne – zmniejszenie ilości zanieczyszczeń, w tym wprowadzanych do wód powierzchniowych i gruntowych.

Pewien wpływ na wody powierzchniowe wywierać będzie kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki Rozoga (działanie 4.3.3. projektu SRG). W tym celu należy zapewnić prawidłową przepustowość cieki, a także zminimalizować ryzyko wystąpienia zagrożeń dla migracji lokalnej fauny (ryb rzecznych). Nie mniej szczegółowy opis oddziaływania na środowisko, w związku z realizacją

w/w przedsięwzięcia będzie możliwy po przeprowadzeniu raportu odziaływania na środowisko lub ewentualnych decyzjach o uwarunkowaniach środowiskowych.

Z uwagi na charakter planowanych działań oraz rozwiązania zakładane chroniące środowisko, w tym gruntowo-wodne, stwierdza się, że realizacja projektu Strategii **nie spowoduje ryzyka dla osiągnięcia celów środowiskowych określonych dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych** (JCWP) – zlewnie zidentyfikowano w rozdz. 4.1.5 niniejszej Prognozy.

Działania „miękkie" i nieinwestycyjne nie będą miały znacząco negatywnego wpływu na wody. Prawidłowa, zgodna z przepisami prawa realizacja działań związanych z planowaniem przestrzennym i strategicznym przysłuży się zachowaniu walorów i jakości wód.

Poniżej przedstawiono identyfikację znaczących oddziaływań (w tym oddziaływań: bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych), z zastosowaniem dokonanego pogrupowania i uszeregowania poszczególnych działań (rozdz. 6.1.):

Tab. 17 Identyfikacja przewidywanych znaczących oddziaływań na wody

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej	■		■	■	■		■			■	■	
działania związane z poprawą jakości życia mieszkańców oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowo-usługowego			■	■						■	■	
działania związane z poprawą potencjału rekreacyjnego i bazy materialnej turystyki			■	■						■	■	
działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i powiazań komunikacyjnych			■	■			■			■	■	
działania związane z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym	■			■			■			■	■	
działania związane z poprawą jakości powietrza			■		■	■				■	■	
działania związane z ochroną zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego			■		■					■	■	
działania związane z organizacją, zarządzaniem i wdrażaniem „dobrych praktyk"	■			■	■				■	■	■	
działania związane z rozwojem sektora rolno-spożywczego			■		■					■	■	
działania związane z promocją gminy oraz			■		■				■	■	■	

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
postaw prospołecznych i prorozwojowych												
Działania związane z edukacją												
Działania związane z planowaniem przestrzennym i strategicznym												

Materiał źródłowy: opracowanie własne

6.6 POWIETRZE I KLIMAT

W założeniach Strategii wskazuje się kierunek działań odnoszący się wprost do poprawy jakości powietrza atmosferycznego – 4.4.1.: Wdrażanie rozwoju niskoemisyjnego. Ponadto, pośrednio realizacja zadań w zakresie i rozwoju sieci kanalizacyjnych, wodociągowych oraz alternatywnych źródeł energii również przyczyni się do poprawy jakości powietrza oraz ograniczaniu zmian klimatu. Zastosowanie odnawialnych źródeł energii jest zgodne z ogólnopolskimi i unijnymi trendami przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego. Przyczyni się to także do ograniczania zmian klimatycznych – źródła niskoemisyjne lub bezemisyjne powodują spadek ilości emisji gazów cieplarnianych, w tym dwutlenku węgla do atmosfery (które uwalniane są w wyniku spalania źródeł konwencjonalnych, np. węgla). Ograniczaniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery służyć będą także nowe technologie i standardy produkcji.

Pośrednio do poprawy stanu powietrza przyczyni się modernizacja, przebudowy i remonty dróg oraz rozwój alternatywnych źródeł transportu (rozwój ścieżek rowerowych, budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych)

W odniesieniu do działań związanych z rozwojem gospodarki mieszkaniowo-usługowej oraz turystycznej, mając na uwadze skalę istniejącej i planowanej zabudowy oraz zakładając zwiększenie wykorzystania niskoemisyjnych systemów ogrzewania budynków oraz rozwoju alternatywnych źródeł energii **zagrożenie pogorszenia jakości powietrza należy uznać za niewielkie**. Niewielkie oddziaływanie negatywne może być tymczasowe (chwilowe) i krótkotrwałe – w sytuacjach zwiększonego zapotrzebowania na ciepło w obiektach ogrzewanych indywidualnie (zjawisko niskiej emisji).

Przewiduje się, iż **pewne negatywne oddziaływania wystąpią na etapie budowlanym niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych**. Będą się one wiązać z emisją zanieczyszczeń od maszyn budowlanych i środków transportu (tlenki azotu, benzen, tlenek węgla, węglowodory alifatyczne i aromatyczne) oraz pyleniem gruntu (na powierzchniach nieutwardzanych). Oddziaływanie to będzie ograniczone przestrzenne i krótkotrwałe. Nie przewiduje się także aby były to oddziaływania znaczące, ze względu na przewidywany stosunkowo niewielki zakres prac jednorazowych (prace rozłożone w czasie i dotyczą wielu obiektów i urządzeń).

Działania „miękkie" i nieinwestycyjne przewidziane w projekcie Strategii nie będą miały znaczącego wpływu na powietrze i klimat. Przeciwnie, edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy przyczynić się może do poprawy jakości powietrza atmosferycznego i jakości życia.

Poniżej przedstawiono identyfikację znaczących oddziaływań (w tym oddziaływań: bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych), z zastosowaniem dokonanego pogrupowania i uszeregowania poszczególnych działań (rozdz. 6.1.):

Tab. 18 Identyfikacja przewidywanych znaczących oddziaływań na powietrze i klimat

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej	■		■		■					■	■	
działania związane z poprawą jakości życia mieszkańców oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowo-usługowego		■	■	■				■		■	■	■
działania związane z poprawą potencjału rekreacyjnego i bazy materialnej turystyki		■	■	■			■	■		■	■	■
działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i powiazań komunikacyjnych		■	■	■				■		■	■	■
działania związane z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym	■			■	■				■	■	■	
działania związane z poprawą jakości powietrza	■			■	■				■	■	■	
działania związane z ochroną zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego	■			■			■			■	■	
działania związane z organizacją, zarządzaniem i wdrażaniem „dobrych praktyk”	■				■		■			■	■	
działania związane z rozwojem sektora rolno-spożywczego			■		■					■	■	
działania związane z promocją gminy oraz postaw prospołecznych i prorozwojowych			■		■					■	■	
Działania związane z edukacją	■		■		■					■	■	
Działania związane z planowaniem przestrzennym i strategicznym			■		■					■	■	

Materiał źródłowy: opracowanie własne

6.7 POWIERZCHNIA ZIEMI

Realizacja niektórych zadań inwestycyjnych przewidzianych w projekcie Strategii skutkować będzie **przekształceniami w przypowierzchniowej warstwie litosfery**, związanymi z niezbędnymi robotami ziemnymi,

jakie należy wykonać przed posadowieniami obiektów i urządzeń. Ze względu na charakter ustaleń **nie przewiduje się aby były to przekształcenia znaczące**. Budowa budynków, obiektów towarzyszących oraz dróg i innych obiektów powierzchniowych, punktowych i liniowych spowoduje lub może spowodować:

- konieczność niwelacji terenowych, szczególnie dla obiektów lokalizowanych na terenach o bardziej urozmaiconej rzeźbie terenu, dla ciągów komunikacyjnych, oraz dla obiektów o większych powierzchniach;
- wymianę gruntów słabonośnych lub nienośnych na grunty nośne w przypadku ewentualnej realizacji inwestycji w obrębie gruntów pochodzenia organogenicznego;
- budowę fundamentów pod budynki i związaną z tym konieczność wykopów ziemi;
- budowę umocnień i nasypów na terenach, gdzie spadki terenu wymagają zastosowania odpowiednich rozwiązań technologicznych przy budowie obiektów powierzchniowych i liniowych;
- degradację warunków glebowych na terenach zajętych przez zagospodarowanie.

Oddziaływanie na powierzchnię ziemi zachodzić będzie także w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych – rozjeżdżanie terenu. Nie będzie to oddziaływanie znaczące z uwagi na przewidywany niewielki stosunkowo niewielki rozmiar prac budowlanych.

Działania „miękkie" i nieinwestycyjne przewidziane w projekcie Strategii nie będą miały znaczącego wpływu na powierzchnię ziemi.

Poniżej przedstawiono identyfikację znaczących oddziaływań (w tym oddziaływań: bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych), z zastosowaniem dokonanego pogrupowania i uszeregowania poszczególnych działań (rozdz. 6.1.):

Tab. 19 Identyfikacja przewidywanych znaczących oddziaływań na powierzchnię ziemi

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej												
działania związane z poprawą jakości życia mieszkańców oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowo-usługowego												
działania związane z poprawą potencjału rekreacyjnego i bazy materialnej turystyki												
działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i powiazań komunikacyjnych												
działania związane z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym												
działania związane z poprawą jakości powietrza												
działania związane z ochroną zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego												

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z organizacją, zarządzaniem i wdrażaniem „dobrych praktyk”												
działania związane z rozwojem sektora rolno-spożywczego												
działania związane z promocją gminy oraz postaw prospołecznych i prorozwojowych												
Działania związane z edukacją												
Działania związane z planowaniem przestrzennym i strategicznym												

Materiał źródłowy: opracowanie własne

6.8 KRAJOBRAZ

Rzeźba terenu w gminie Rozogi nie jest szczególnie urozmaicona. Znaczna część form geomorfologicznych ukształtowanych w trakcie zlodowaceń plejstoceńskich została zatarta na skutek działalności czynników zewnętrznych. Gmina położona jest bowiem na zdenudowanej wysoczyźnie morenowej oraz równinie sandrowej, z płytko wciętymi dolinami rzecznymi, gdzie spadki terenowe są niewielkie.

W ujęciu generalnym Gminy najwyższe walory przyrodniczo-krajobrazowe stanowią przede wszystkim zwarte przestrzenie leśne Puszczy Piskiej. Wyrazem tego jest fakt, iż na terenach tych ustanowione zostały Obszary Natura 2000, jak również znajduje się węzeł ekologiczny Puszczy Piskiej.

Istotnym czynnikiem ochrony zasobów krajobrazowych obszaru jest kształtowanie zainwestowania zgodnie z zasadą szeroko pojętego ładu przestrzennego. W kontekście ochrony walorów krajobrazowych rozwój gminy i budowa obiektów pod różne funkcje użytkowe powinno uwzględniać:

- wymogi i standardy architektoniczne;
- uwarunkowania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych;
- walory ekonomiczne przestrzeni;
- potrzeby interesu publicznego;
- potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej;
- rozwój zrównoważony, który powinien być podstawą postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy.

Oddziaływanie przyjętych rozwiązań w projekcie Strategii na krajobraz w aspekcie środowiskowym opiera się na ocenie stopnia naturalności krajobrazu, jego struktury i zniekształceń. Krajobraz ulega przemianom pod wpływem naturalnych procesów zachodzących w środowisku biotycznym i abiotycznym oraz oddziaływań antropogenicznych. Działalność człowieka jest głównym czynnikiem, który ingeruje w struktury przyrodnicze, a więc i krajobraz. Realizacja analizowanego dokumentu doprowadzi przede wszystkim do zachowania obecnych walorów krajobrazowych oraz na niewielkich obszarach w skali gminy do wytworzenia krajobrazu zurbanizowanego z obiektami mieszkaniowymi związanymi z infrastrukturą techniczną i drogową. **Zakłada się, że działania przewidziane w projekcie Strategii nie będą miały negatywnego wpływu na walory krajobrazowe gminy Rozogi na etapie funkcjonowania**. Wystąpi natomiast **pozytywny wpływ na warunki krajobrazowo-**

estetyczne w zakresie inwestycji modernizacyjnych – poprawie ulegnie stan wizualny obiektów prywatnych, terenów użyteczności publicznej oraz zagospodarowania turystycznego.

Pozytywny wpływ na walory krajobrazowe Gminy będą miały również zadania poprawiające jakość przestrzeni publicznej. Wśród kierunków działań oraz samych działań projekt Strategii zakłada m.in. tworzenie nowych terenów zieleni, w tym zieleni urządzonej i „błękitno-zielonej" infrastruktury, a także poprawę estetyki istniejących przestrzeni publicznych, w tym wzbogacenie małą architekturą i zielenią.

Pewne, negatywne i czasowe oddziaływania na krajobraz mogą wystąpić w fazie budowlanej przedsięwzięć inwestycyjnych, gdzie wystąpi ograniczone czasowo i przestrzennie pogorszenie warunków estetycznych. Z uwagi na charakter prac nie przewiduje się aby były to oddziaływania znaczące.

Działania „miękkie" i nieinwestycyjne nie będą miały znacząco negatywnego wpływu na krajobraz. Przeciwnie, realizacja działań związanych z planowaniem przestrzennym przysłuży się zachowaniu i uporządkowany ładu przestrzennego w gminie.

Poniżej przedstawiono identyfikację znaczących oddziaływań (w tym oddziaływań: bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych), z zastosowaniem dokonanego pogrupowania i uszeregowania poszczególnych działań (rozdz. 6.1.):

Tab. 20 Identyfikacja przewidywanych znaczących oddziaływań na krajobraz

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej	■			■			■			■	■	
działania związane z poprawą jakości życia mieszkańców oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowo-usługowego	■			■			■			■	■	
działania związane z poprawą potencjału rekreacyjnego i bazy materialnej turystyki	■			■			■			■	■	
działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i powiazań komunikacyjnych	■			■			■			■	■	
działania związane z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym	■			■	■		■			■	■	
działania związane z poprawą jakości powietrza			■	■	■		■			■	■	
działania związane z ochroną zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego	■		■	■	■		■			■	■	
działania związane z organizacją, zarządzaniem i wdrażaniem „dobrych praktyk"	■			■	■		■			■	■	

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z rozwojem sektora rolno-spożywczego												
działania związane z promocją gminy oraz postaw prospołecznych i prorozwojowych												
Działania związane z edukacją												
Działania związane z planowaniem przestrzennym i strategicznym												

Materiał źródłowy: opracowanie własne

6.9 ZASOBY NATURALNE

Na obecnym etapie planistycznym nie przewiduje się, aby realizacja działań przewidzianych w projekcie Strategii miała wpłynąć negatywnie na zasoby naturalne gminy Rozogi. Przeciwnie, **ustalenia projektu będą pozytywnie oddziaływać na zasoby naturalne** – m.in. zwiększenie lesistości, poprawa gospodarowania zasobami wód deszczowych, zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie korzystnie na pozostałe komponenty środowiska przyrodniczego, w tym również na stan zdrowotny lasów, zachowanie walorów krajobrazowych i wodnych (por. wcześniejsze podrozdziały).

W związku z powyższym należy uznać, iż realizacja ustaleń projektu Strategii, w tym przyjętych kierunków działań **nie powinna przyczynić się do znaczącego oddziaływania na zasoby glebowe, leśne, wodne, surowcowe oraz walory krajobrazowe gminy Rozogi.**

Z uwagi na kierunkowy charakter ustaleń projektu SRG, na obecnym etapie nie jest możliwe określenie czy realizacja niektórych działań inwestycyjnych będzie wymagała przeznaczenia części gruntów leśnych na nieleśne, lub rolnych na nierolne. Podkreśla się że obowiązuje ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Zgody na odrolnienie wymagają gleby zaliczane do klasy bonitacyjnej I, II lub III. Natomiast odlesienia dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, po uzyskaniu zgody marszałka województwa, wyrażonej po uzyskaniu opinii izby rolniczej. Nie mniej, z uwagi na to że większość zadań inwestycyjnych będzie dotyczyć terenów już zainwestowanych, nie przewiduje się znaczącego zmniejszenia zasobów glebowych i leśnych.

Działania „miękkie" i nieinwestycyjne nie będą miały znacząco negatywnego wpływu na zasoby naturalne. Przeciwnie, realizacja działań związanych z planowaniem przestrzennym przysłuży się zachowaniu i uporządkowany zasobów naturalnych w gminie.

Poniżej przedstawiono identyfikację znaczących oddziaływań (w tym oddziaływań: bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych), z zastosowaniem dokonanego pogrupowania i uszeregowania poszczególnych działań (rozdz. 6.1.):

Tab. 21 Identyfikacja przewidywanych znaczących oddziaływań na zasoby naturalne

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej	■		■	■	■					■	■	
działania związane z poprawą jakości życia mieszkańców oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowo-usługowego			■	■						■	■	
działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i powiazań komunikacyjnych		■	■	■	■		■			■	■	
działania związane z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym	■			■	■					■	■	
działania związane z poprawą jakości powietrza	■			■	■		■			■	■	
działania związane z ochroną zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego			■		■					■	■	
działania związane z organizacją, zarządzaniem i wdrażaniem „dobrych praktyk”	■			■	■		■			■	■	
działania związane z rozwojem sektora rolno-spożywczego			■		■					■	■	
działania związane z promocją gminy oraz postaw prospołecznych i prorozwojowych			■		■					■	■	
Działania związane z edukacją	■		■		■					■	■	
Działania związane z planowaniem przestrzennym i strategicznym	■				■					■	■	

Materiał źródłowy: opracowanie własne.

6.10 ZABYTKI I DOBRA MATERIALNE

Na obszarze gminy Rozogi występują zabytki architektury i budownictwa (zabytki nieruchome, zabytki archeologiczne). Realizacja ustaleń Strategii **nie wpłynie negatywnie na zabytki** znajdujące się, gdyż w projektowanym dokumencie znajdują się zapisy o ochronie ww. obiektów – działania związane z ochroną zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego.

W wyniku realizacji zadań inwestycyjnych zwiększy się zasobność gminy Rozogi w zakresie dóbr materialnych. Nastąpi realizacja obiektów i niezbędnej infrastruktury, poprawi się stan budynków i obiektów oraz wprowadzone zostaną nowoczesne technologie.

Poniżej przedstawiono identyfikację znaczących oddziaływań (w tym oddziaływań: bezpośrednich, pośrednich, wtórnych, skumulowanych, krótkoterminowych, średnioterminowych i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych), z zastosowaniem dokonanego pogrupowania i uszeregowania poszczególnych działań (rozdz. 6.1.):

Tab. 22 Identyfikacja przewidywanych znaczących oddziaływań na zabytki i dobra materialne

GRUPA DZIAŁAŃ	Pozytywne	Negatywne	Obojętne	Bezpośrednie	Pośrednie	Wtórne	Skumulowane	Krótkoterminowe	Średnioterminowe	Długoterminowe	Stałe	Chwilowe
działania związane z poprawą stanu i dostępności infrastruktury technicznej	■			■			■		■	■	■	
działania związane z poprawą jakości życia mieszkańców oraz rozwojem budownictwa mieszkaniowo-usługowego	■		■		■					■	■	
działania związane z rozwojem infrastruktury komunikacyjnej i powiazań komunikacyjnych			■		■					■	■	
działania związane z zachowaniem i ochroną środowiska przyrodniczego oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym			■		■					■	■	
działania związane z poprawą jakości powietrza			■		■					■	■	
działania związane z ochroną zabytków i zasobów dziedzictwa kulturowego	■			■			■			■	■	
działania związane z organizacją, zarządzaniem i wdrażaniem „dobrych praktyk”	■		■		■		■		■	■	■	
działania związane z rozwojem sektora rolno-spożywczego			■		■					■	■	
działania związane z promocją gminy oraz postaw prospołecznych i prorozwojowych			■		■					■	■	
Działania związane z edukacją			■		■				■	■	■	
Działania związane z planowaniem przestrzennym i strategicznym	■				■				■	■	■	

Materiał źródłowy: opracowanie własne

7 STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Działania przewidziane w projekcie Strategii dotyczyć będą całej gminy Rozogi w jej granicach administracyjnych. Stan poszczególnych komponentów środowiska w Gminie scharakteryzowano w rozdziale 4.

Zakładając, iż przedsięwzięcia inwestycyjne będą spełniały wymagania przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o ochronie przyrody i przepisów towarzyszących, można stwierdzić iż w większości będą pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska, będą przyczyniać się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz warunków i jakości życia ludzi. Działania te pozwolą osiągnąć długofalowe korzyści środowiskowe, społeczne i ekonomiczne, prowadzące w efekcie do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska.

W związku z tym, że zadania „miękkie" i nieinwestycyjne związane są z działaniami edukacyjnymi, informacyjnym i promocyjnymi lub organizacją, zarządzaniem oraz planowaniem, na etapie realizacji poszczególnych zadań „miękkich" i nieinwestycyjnych wyklucza się ryzyko negatywnego oddziaływania na środowisko.

8 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARÓW NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TYCH OBSZARÓW

Z uwagi na ogólnych charakter działań proponowanych w projekcie Strategii, a tym samym braku możliwości zaistnienia działań mogących znacząco negatywnie wpływać na środowisko przyrodnicze, nie zachodzi konieczność kompensacji przyrodniczej. Kompensację przyrodniczą należy stosować wówczas, gdy w wyniku realizacji inwestycji może nastąpić szkoda w środowisku, w sposób szczególny dotyczy to ewentualnych szkód wyrządzonych na obszarach chronionych Natura 2000, a takowe nie zaistnieją na obecnym etapie planistycznym.

Projekt SRG zawiera ustalenia uwzględniające zasady i standardy zrównoważonego rozwoju. Nie mniej w celu eliminacji lub ograniczenia ewentualnych negatywnych skutków realizacji ustaleń projektu Strategii, pożądane jest m.in.:

- **na etapie budowy przedsięwzięć inwestycyjnych**:
  - utrzymanie nadzoru merytorycznego nad prawidłową realizacją postanowień zawartych w projekcie dokumenty;
  - zapewnienie zgodności wydawanych decyzji administracyjnych z zasadami ochrony środowiska (przestrzeganie przepisów odrębnych, w tym dotyczących procedury ooś dla inwestycji),
  - kontrola sposobu wykonania inwestycji,
  - nadzór sprawności technicznej sprzętu budowlanego, w kontekście ewentualnych zagrożeń awarią,
  - kontrola sposobu wywożenia i unieszkodliwiania odpadów powstałych w trakcie realizacji inwestycji,
  - maksymalne zachowanie istniejących terenów zieleni, w tym zadrzewień i krzewów oraz pojedynczych drzew,
  - przestrzeganie ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów, w tym prowadzenie prac modernizacyjnych z wykorzystaniem inwentaryzacji przyrodniczych oraz poza okresem lęgowym ptaków,
  - ograniczenie do niezbędnego minimum trwałych przekształceń ziemi,
  - zabezpieczenie wód przed zanieczyszczeniami,
  - ochrona istniejących zabytków oraz obiektów dziedzictwa kulturowego,
  - maskowanie elementów dysharmonijnych dla walorów krajobrazowych;
- **na etapie eksploatacji przedsięwzięć inwestycyjnych oraz realizacji przedsięwzięć nie inwestycyjnych**:
  - bieżący monitoring efektów działań związanych z projektem SRG oraz przygotowywanie raportów cyklicznych,
  - kontrola i ocena sposobu wykonania inwestycji, ze szczególnym uwzględnieniem spełnienia wymogów wynikających z ustaleń projektów budowlanych,
  - działania edukacyjno-informacyjne społeczeństwa, poprzez podnoszenie świadomości społecznej w zakresie racjonalnego użytkowania energii, ochrony środowiska, w tym powietrza;
- **w fazie porealizacyjnej przedsięwzięć inwestycyjnych i nieinwestycyjnych:**
  - przeprowadzenie ewaluacji końcowej projektu oraz ewentualne wnioski i rekomendacje dla dalszych działań w zakresie polityki zrównoważonego rozwoju,
  - działania informacyjno-edukacyjne nt. osiągniętych efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych.

9 ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Nie proponuje się rozwiązań alternatywnych w stosunku do rozwiązań zaproponowanych w projekcie Strategii, ze względu na następujące aspekty:

- przyjęte w dokumencie rozwiązania są zgodne z uwarunkowaniami i predyspozycjami obszaru, w tym także z celami ochrony środowiska i kierunkami polityki zrównoważonej określonymi w dokumentach wyższego szczebla,
- dokument uwzględnia uwarunkowania środowiska, potrzebę ochrony istniejących struktur przyrodniczych, a także uwzględnia konieczność zapewnienia właściwych warunków życia mieszkańców,
- realizacja projektu Strategii nie wpłynie negatywnie na formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000, w związku z czym nie zachodzi konieczność przedstawiania rozwiązań alternatywnych,
- dokument właściwie uwzględnia potrzebę racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- nie napotkano luk we współczesnej wiedzy oraz w sposobie zapisów i rozstrzygnięć projektowanego dokumentu,
- analizowany projekt dokumentu posiada charakter strategiczny o stosunkowo dużym poziomie ogólności (cecha typowa dla tego typu opracowań); proponowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach projektu Strategii mają w przewadze pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma formalnego i ekologicznego uzasadnienia; ponadto stopnień ogólności uniemożliwia precyzyjne określenie działań alternatywnych dla wskazanych zadań.

10 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Analizy skutków realizacji projektowanego dokumentu polegać będzie na przeprowadzeniu procesów monitoringu i ewaluacji.

Monitoring i ewaluacja to dwa niezależne procesy, choć pozostające ze sobą w ścisłym związku. Wprowadzenie obowiązkowego badania bieżącego (monitoring) i oceny końcowej rezultatów (ewaluacja) wdrażania Strategii Rozwoju jest warunkiem koniecznym do tego, aby mógł on być realizowany w sposób konsekwentny, zgodnie z przyjętymi założeniami. Będą to procesy niezbędne dla śledzenia postępów we wdrażaniu i osiąganiu celów w zakresie prowadzenia polityki rozwoju, a także ochrony środowiska. Będą one także konieczne do podjęcia działań dotyczących dalszej przyszłości gminy, a następnie zostaną wykorzystane w procesie sporządzania aktualizacji dokumentu. Wskazane jest aby aktualizacja Strategii nastąpiła przed końcem okresu jej obowiązywania.

Monitoring obejmować będzie bieżące gromadzenie danych oraz analizowanie przebiegu realizacji działań i zadań przewidzianych w Strategii, z jednoczesną możliwością podjęcia ewentualnych przedsięwzięć korygujących. Wskazana jest koordynacja realizacji przyjętych założeń poprzez monitorowanie efektywności działań. Monitorowanie wdrażania założeń Strategii przyczyni się do:

- określenia stopnia realizacji przyjętych działań,
- określenia stopnia wykonania założonych celów,
- oceny poziomu rozbieżności między stanem założonym a stanem wykonania założeń Strategii,
- rozpoznania przyczyn zaistniałych rozbieżności,
- stworzenia obszernej bazy zawierającej informację o środowisku i jego ochronie na terenie gminy,
- skutecznego planowania i programowania w odniesieniu do obszaru ochrony środowiska,
- określenia skuteczności podejmowanych działań.

Ewaluacja obejmować będzie zebranie informacji, z wykorzystaniem danych gromadzonych w trakcie monitoringu, które umożliwią końcową ocenę oraz weryfikację procesu wdrażania Strategii. Tym samym zmierzone i ocenione zostaną efekty założone do osiągnięcia – poszczególne cele szczegółowe i przypisane im zadania. Rezultaty powinny być wyrażone zarówno w postaci ilościowej (wskaźniki), jak i jakościowej (rezultaty „miękkie"). Wyniki przeprowadzonej oceny stanowić będą bazę dla aktualizacji Strategii.

Zagadnieniu monitoringowi i ewaluacji poświęcono osobny rozdział w projektowanej Strategii – rozdz. 7.2.

11 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Przewidziane w projekcie Strategii działania mają wydźwięk lokalny, ograniczony do terenu gminy Rozogi. Nie przewiduje się przedsięwzięć wykraczających poza obszar administracyjny gminy. Sam obszar położony jest w północno-wschodniej części kraju w oddaleniu ok. 85 km (w linii prostej) od granic administracyjnych Polski, w związku z czym, biorąc pod uwagę charakter planowanych działań, **nie wystąpi oddziaływanie transgraniczne**.

12 INFORMACJE O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii uwzględnia wytyczne określone w ustawie z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zastosowano przede wszystkim:

- metodę oceny realizacji celów i działań przewidzianych w Strategii, opartą na analizie zgodności treści dokumentu z kryteriami zawartymi w obowiązujących międzynarodowych i krajowych dokumentach oraz przepisach, aby stwierdzić komplementarność dokumentu z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- metodę macierzy interakcji, opartą o analizę wpływu przewidzianych w Strategii działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych na poszczególne komponenty środowiska, z uwzględnieniem współzależności między nimi.

Przy sporządzaniu prognozy oddziaływania na środowisko, w celu charakterystyki terenu, zasobów środowiska, funkcjonowania ochrony przyrody oraz oceny stanu przekształceń środowiska, wykorzystano m.in.:

- dokumenty strategiczne i planistyczne szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego,
- materiały i publikacje z dziedziny ochrony środowiska,
- materiały kartograficzne,
- akty prawne, obowiązujące na chwilę opracowania prognozy.

Na każdym etapie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko posługiwano się literaturą branżową i naukową, publikacjami i dokumentami krajowymi, wojewódzkimi i lokalnymi, aktami prawa powszechnego i miejscowego oraz oficjalnymi witrynami internetowymi związanymi z ochroną środowiska, planowaniem strategicznym oraz rozwojem zrównoważonym.

Spis wybranych materiałów wyjściowych:

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U.2022 r., poz. 559 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j.Dz.U.2022 poz. 503).
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2021 r., poz. 2405).
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j.Dz.U.2021 poz. 247 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j.Dz.U.2014 poz. 112).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U.2016 poz. 2183 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 18 grudnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U.2020 poz. 26).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U.2014 poz.1408).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U.2014 poz.1409).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U.2002 nr 155 poz. 1298).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U.2016 poz. 1911 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz.U.2019 poz. 1839 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j.Dz.U.2021 poz. 716 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j.Dz.U.2022 poz. 699).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j.Dz.U.2022 poz. 916).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j.Dz.U.2021 poz. 624 z późn.zm.).
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j.Dz.U.2022 poz. 840).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j.Dz.U.2021 poz. 1973 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j.Dz.U.2022 poz. 672).

- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j.Dz.U.2021 poz. 1326 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j.Dz.U.2021 poz. 2351 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j.Dz.U.2022 poz. 1072).
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j.Dz.U.2021 poz. 485.).

Dokumenty i publikacje:

- Aktualizacja Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż dróg krajowych oraz wojewódzkich na terenie województwa warmińsko–mazurskiego o obciążeniu ponad 3 mln pojazdów rocznie, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne w wyniku przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu określonych wskaźnikami LDWN i LN - w zakresie dróg krajowych, 2019.
- Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Rozogi za 2020 rok, 2021.
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na 31. XII. 2020r., 2021, PIG, Warszawa.
- Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Rozogi, 2017.
- Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Rozogi na lata 2017-2020, 2017.
- Informator PSH. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, 2017, PIG, Warszawa.
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, 2011., Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa.
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2016-2022, 2016.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, 2018.
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszary dorzecza Wisły, 2016, Rada Ministrów, Warszawa.
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Szczycieńskiego na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2021, 2014.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030, 2020.
- Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyle PM10 wraz z planem działań krótkoterminowych, 2020.
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r., 2021, Rada Ministrów, Warszawa.
- Raport o stanie Gminy Rozogi. Podsumowanie działalności Wójta Gminy Rozogi w roku 2020, 2021.
- Raport o stanie środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku, 2020.
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim, raport wojewódzki za rok 2020, 2021, GIOŚ.
- Strategia rozwoju Gminy Rozogi na lata 2015-2025, 2016.
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego. Warmińsko-Mazurskie 2030, 2020.
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, 2012, Ministerstwo Środowiska.

Witryny internetowe:

- http://crfop.gdos.gov.pl.
- http://natura2000.gdos.gov.pl.
- http://www.gdos.gov.pl.
- http://www.geoportal.gov.pl.
- http://www.gios.gov.pl
- http://www.imgw.pl.
- http://www.kzgw.gov.pl.
- http://www.mir.gov.pl.
- http://www.mos.gov.pl.
- http://www.pgi.gov.pl.
- http://www.psh.gov.pl.
- http://www.stat.gov.pl.
- http://www.susza.iung.pulawy.pl.
- https://warminskomazurskie.e-mapa.net/

ZAŁĄCZNIK – OŚWIADCZENIE O SPEŁNIANIU WYMAGAŃ

Oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr Łukasz Kowalski – autor Prognozy OOŚ